उसको लोग्ने र बिरालो

(उपन्यास)

नइ प्रकाशन

नइ प्रकाशन

२०५२

उसको लोग्ने र बिरालो

(अङ्ग्रेजी तथा अरबी भाषामा समेत प्रकाशित)

इन्दिरा प्रसाई

प्रकाशक : नइ प्रकाशन
पोस्टबक्स : ११४४१, काठमाडौं (नेपाल)
टेलिफोन : ४७७१४५५, फ्याक्स : ४७७०५८०
Email : nai.com.np@gmail.com
website : nai.com.np
आवरण सज्जा : उदयराज राजभण्डारी
कम्प्युटर : आयुष्मान शाक्य
मुद्रक : मोडर्न प्रिन्टिङ प्रेस
पहिलो संस्करण : २०६० साल
दोस्रो संस्करण : २०७० साल (2014)
© सुरक्षित, २०६० साल
मोल : दुई सय रूपियाँ

USAKO LOGNE RA BIRALO
(A Novel by Indira Prasai)

प्रकाशकीय

नेपाली वाङ्मयको श्रीवृद्धिका लागि २०५२ साल माघ १५ गते नइ प्रकाशनको स्थापना भएको हो । नेपाली भाषा संसारप्रतिको साधना हेतु जन्मेको नइ प्रकाशन वसुधैव कुटुम्बकम्को आदर्शमा आबद्ध छ । नइ प्रकाशनले परम्परागत सांस्कृतिक मूल्य, मान्यता र धारणालाई सदैव शिरोपर गर्दै आएको छ । देशदेशान्तरका प्रतिभाको सम्मान गर्नु यस संस्थाको अर्को प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

नेपाली भाषासाहित्य, कला, संस्कृति, समाजसेवा, ज्ञानविज्ञान, चिन्तन, खेलकुदलगायत अन्य विविध क्षेत्रका प्रतिभाको खोजी र तिनीहरूको अर्चनामा नइ प्रकाशन अग्रसर छ । यस संस्थाबाट बेलामौकामा विभिन्न सांस्कृतिक कार्यहरूका अतिरिक्त विविध ग्रन्थमालाहरूको पनि प्रकाशन भइरहेको छ ।

नइ प्रकाशन विशुद्ध नेपाली मूल्य, मान्यता र धारणालाई अङ्गीकार गर्दै नेपाली प्रतिभाका सिर्जनात्मक कौशललाई सुन्दर एवम् सुरुचिपूर्ण ढङ्गले प्रस्तुत गर्नसमेत अग्रसर छ । जगत्मा जन्मेर जीवन चलाउन जमजमाउने हरेकले जन्मभूमिको जयगानमा आफूलाई समर्पित गर्नु नै उसको पुनीत कर्तव्य पनि हो । यसै सन्दर्भमा वाङ्मयसेवा पनि राष्ट्रसेवाको महत्त्वपूर्ण कडी हो भन्ने भावनाले यो संस्था उत्साहित छ ।

नइ प्रकाशनको प्रस्तावनामा उल्लिखित उद्देश्यअनुरूप विविध कार्यक्रम र योजनामुताबिक प्रस्तुत कृति पनि प्रकाशमा आएको हो ।

नेपाली साहित्याकाशमा इन्दिरा प्रसाई एउटा परिचित नाउँ हो । उहाँले साहित्यसिर्जनामा आफ्नो नाउँ स्थापित गर्नुभएको छ र साहित्यिक सङ्गठनमा समेत उहाँ अग्रसर हुनुहुन्छ । उहाँको सृजनायात्राअन्तर्गत उपन्यास, कथा, कविता, निबन्ध र समालोचना प्रमुख रूपमा आउँछन् ।

इन्दिरा प्रसाईद्वारा लिखित प्रस्तुत **उसको लोग्ने र बिरालो** एउटा मनोवैज्ञानिक उपन्यास हो । मानवको वैवाहिक जीवनपद्धतिका सूक्ष्म कुराहरू यस उपन्यासबाट झल्किन्छन् ।

उसको लोग्ने र बिरालोनामक कृति प्रकाशित गर्न पाउनु नइ प्रकाशनको लागि एउटा विशेष गौरवको अवसर हो ।

• *नइ प्रकाशन*

सन्दर्भ : उसको लोग्ने र बिरालो

(लेखकीय)

आफू यस धर्तीमा उपस्थित भएको झन्नै आधा शताब्दी पुग्नै लागेको यस घडीमा मैले चौथाइ शताब्दीको दाम्पत्यअनुभव पनि सँगालिसकेकी छु । यसै अनुभवका आधारमा मलाई लाग्छ मानिस स्वयंमा अर्धनारीश्वर हुँदाहुँदै पनि प्रकृति र पुरुषको समागमबिनाको मानवजीवन अधुरो हुन्छ । अनि अनुभवकै कथा भन्ने हो भने अबको युगमा संसारको सबैभन्दा जटिलतम काम भनेकै दाम्पत्यजीवनको चिरस्थायित्व हो जस्तो मलाई लागेको छ । त्यसो त आज मैले लेख्न लागेको विषय मेरै लागि पनि नवीनतम छ । म आफू मानवतावादको हिमायती भएका कारण मैले पुरुषवाद, नारीवाद वा अन्य जातीय र साम्प्रदायिक वादका कुराहरूलाई हेय दृष्टिले हेर्दै आएकी हुँ । अर्थात् आजभन्दा पहिले मैले नारीवादी भएर खासै कलम समातेकी थिइनँ । विगतका ती घडीहरूमा भविष्यको कुनै कालखण्डमा मेरो कलमले पनि कट्टर नारीवादी कुरा लेख्न अग्रसर हुनेछ भन्ने कुरो मेरो कल्पनामा पनि थिएन । यी जाग्रत् अवस्थाका कुरा थिए तर अहिले लाग्छ आफ्नै सुषुप्त मनस्थितिसँग मेरै परिचय रहेनछ ! अहिले मलाई लागिरहेछ आफू र आफ्नो वातावरणका नारीहरू फगत् नारी हुनुको पीडाले आहत हुने गरेका सत्य प्रसङ्गप्रति मेरो चेतना अभिमुख हुँदा मेरो सुषुप्तावस्था जागेको हुनुपर्छ । त्यसैले यस बेला मैले नारीवादको आवाजसँग आफ्नो आवाज मिसाउनामा नै आफू नारी हुनुको धर्मबोध गरेकी छु ।

म भन्न सक्तिनँ; मातृसत्तात्मक युगमा दाम्पत्यजीवन कायम राख्नका लागि पुरुषहरूले केकति मानसिक र शारीरिक यन्त्रणाहरू भोग्नुपरेको थियो । यस जगत्मा मेरो प्रवेशको अवधि प्रबल पितृसत्तात्मक थियो । त्यसैले मैले बाल्यकालमै आफ्नी आमाको मुखबाट पितृसत्ताका अधीनमा क्रूरतापूर्ण जीवन बाँचेका मेरै हजुरआमा, जिजुआमाहरूका कथा सुनिसकेकी थिएँ । त्यसै गरी मेरै पितामा रहेको पितृसत्तात्मकताको दारुण छायांशद्वारा मेरी आमामाथिको आंशिक दासत्वले समेत ममा पितृसत्ताप्रतिको विद्वेष पैदा गराउनमा सघाउ पुऱ्याएको हुनुपर्छ । आमाले आफूले भोगेका जीवनका कथा सुनाएका बेला म आक्रोशित पनि हुने गर्थें "तपाईं कसरी सहनुहुन्थ्यो आमा ! तपाईंले किन विद्रोह गर्नुभएन ?" म प्रश्न गर्थें । "हामी तिमीहरूजस्तो सक्षम थिएनौँ; सहनु र सहन नसके मर्नुबाहेकको विकल्प हामीसँग थिएन" मेरी आमाको जवाफ हुने गर्थ्यो ।

बाल्यकालदेखि यौवनावस्थामा पुगुन्जेलसम्ममा म पितृसत्ताको दासत्वप्रति आन्तरिक रूपले विद्रोही भइसकेकी रहेछु, तर यति हुँदाहुँदै पनि पुरुषप्रतिको प्राकृतिक आकर्षणबाट मुक्त हुने मेरो सामर्थ्य भएन र म फेरि दाम्पत्य नै वरण गर्न पुगेँ । वास्तवमा सबैभन्दा कठिन परिस्थितिको सिर्जना त्यस बेला हुँदो रहेछ जब मानिस बाहिर देखिँदा एक किसिमको र भित्र अर्कै किसिमको हुँदोरहेछ । अर्थात् दोहोरो मानसिकतामा बाँच्ने मानिसलाई जीवन कष्टकर हुनु स्वाभाविक पनि रहेछ । पितृसत्ताप्रति अन्तर्हृदयबाट वितृष्णा बोक्ने नारीहरूले पुरुषसँग नै विवाह गरेपछि भोग्नुपर्ने मानसिक कष्टको अनुभव मैले पनि सङ्ग्रहित गर्नुपरेको छ ।

पितृसत्तामा दाम्पत्यको जुन चिरस्थायित्वको उदाहरण पेस गरिन्छ त्यो क्रूरताको शासनमा टिकेको हो । मलाई लाग्छ; मातृसत्तामा पनि दाम्पत्यको आयु लामै थियो होला ? किनभने सत्ता भएपछि एउटा शासक र अर्को शासित हुने गर्छ । शासकको शासकत्वका

कारण शासित वर्ग अधीनस्थ रहने गर्छ । स्वाभाविक रूपले शासक शक्तिशाली हुन्छ भने शासित निरीह हुन्छ । शासकलाई निरीहमाथि शासन गर्न सजिलो हुन्छ । त्यहाँ निरीहहरूका विद्रोहका मसिना स्वर सुनिए पनि युद्धको सम्भावना भने क्षीण रहन्छ । शक्तिशालीले निरीहमाथि शासन गरेकाले पनि दाम्पत्य जीवनको चिरस्थायित्वको गौरवगाथा गाउन सकिन्थ्यो । यसै कारणले पनि त्यस कालमा परिवार बलियो भएको सत्यलाई स्वीकार गर्नै पर्छ ।

शासनको अर्थ र औचित्य नै गलत हो भन्नु पनि मेरो मान्यता होइन । जसरी जीवन र जगत्कै सुसञ्चालनमा अनुशासनको अपरिहार्यता छ त्यसरी नै सुशासनको पनि औचित्य र महत्त्वलाई नकार्न सकिँदैन । तर शासनका नाउँमा हुने क्रूरता वा बर्बरताप्रति म विद्वेषित छु । मातृसत्ताको पतनको कारण पनि अनुशासनहीनता नै हो भने पितृसत्ताको अधोगतिको कारण पनि पुरुषद्वारा नारीमाथि गरिने क्रूर र बर्बर व्यवहार नै हुनेछ । त्यसै गरी पितृसत्ताद्वारा प्रतिपादित पुराना ढुसी परेका मूल्य र मान्यतालाई आदर्शको सीमा मानेर नारी भएर जन्मनुकै कारण दोस्रो दर्जाको नागरिक हुनुको पीडा भोग्नुपर्ने बाध्यता मलाई स्वीकार्य छैन । एउटा बेइमान पुरुष ऊ पुरुष हुनाकै कारण सामाजिक दृष्टिमा उसका बेइमानी पनि क्षम्य हुन्छन् । तर एउटी नारीले भने ऊ नारी भएर जन्मनाका कारण उसको इमानदारीलाई पनि दण्डित गरिने पितृसत्तात्मक उपजबाट म स्वयं पनि प्रताडित भएकाले मैले यस सन्दर्भको कटु अनुभव पनि सँगाल्नुपरेको छ ।

एउटै गर्भबाट उत्तिकै कष्ट खपेर जन्माइएका दुई सन्तानमध्ये एउटाले स्त्री जात हुनु परेकाले अवमूल्यित हुनुभन्दा ठूलो असमान व्यवहार के होला ? आफ्नै जननीले पितृसत्तारूपी लागूपदार्थको नसामा परेर आफ्नै रगतको सिर्जना छोरी जातलाई असमान व्यवहार गर्नु नारी जातिका लागि कठोर यन्त्रणा हो । यस्ता यन्त्रणाको भुक्तभोगी

बेलाकुबेला मैले पनि हुनुपरेको छ । हरेक दृष्टिले आफ्नो सहकर्मी पुरुषबराबर मात्र नभएर अझ दक्षसमेत हुँदाहुँदै पनि आइमाई भएकै कारणले दोस्रो दर्जामा परेको पीडा मैले पनि भोगेकी छु । यसरी आफू पीडाको गर्तमा डुबेका बेला मैले आफूभन्दा अघिल्लाअघिल्ला पुस्ताका नारीहरूले नारी हुनाका कारण भोग्नुपरेका दारुण यन्त्रणाको कल्पना गर्दै बेलाकुबेला आफूले भोग्नुपरेका पीडाबाट राहत लिने गरेकी छु ।

समयको ठूलो विशेषता नै यसको परिवर्तनशीलता हो । यसै परिवर्तनको प्रतिफलस्वरूप शिक्षा र चेतनाका कारण निरीह नारी सक्षम हुँदै जाँदा पुरुषशासकका शासनमा शोषित भएर बस्ने अवस्था नरहनु पनि स्वाभाविक हो । हिजो अज्ञानता अर्थात् पशुसरहको जीवनयापनका क्रममा व्यतीत जीवनशैली आजको नारीचेतनाले किमार्थ स्वीकार गर्न सक्तैन । बरु अब बिस्तारै नारीले आफू स्वयं शासकको कुर्सीमा बस्ने आकाङ्क्षा राख्नु अनौठो पनि होइन । जसले गर्दा परम्परागत रूपमा शासन गर्दै आएका पुरुषवर्ग आफ्नो समकक्षमा बस्न हिम्मत गर्ने अथवा आफूमाथि शासन गर्न उद्यत नारीवर्गप्रति द्वन्द्वित हुनु पनि अनौठो भएन । मलाई यो पनि थाहा भएन; मातृसत्तापछि सहजै पितृसत्ता आयो अथवा यसरी सत्तापरिवर्तनका क्रममा ठूलै र लामै सङ्घर्ष भएको थियो । तर अहिले पितृसत्तासँग मातृसत्ताको द्वन्द्वको युग बितिरहेको मैले अनुभूत गरिरहेकी छु । हुन त एउटा वर्ग शासक र अर्को वर्ग शासित भएपछि स्वत: अर्को सत्ताको प्रारम्भ हुन्छ । यस अर्थमा मूल्य र मान्यताहरूको परिवर्तनको यो समय दाम्पत्यसम्बन्धका लागि दुरुह भएको छ । खासमा यस बेला हामी नारीपुरुषसम्बन्धको सङ्क्रमणकाल भोगिरहेका छौँ । त्यसैले मलाई लाग्छ स्त्रीपुरुष दाम्पत्यसम्बन्धका लागि यो युग कठिनतम युग हो ।

आफू मानव भएर जन्मन पाउनुको अनन्त गौरवमा गौरवान्वित हुँदै र नारी हुनाको शतत आनन्दमा रमेका बेला पितृसत्तात्मक

प्रताडनास्वरूप आइमाई हुनुपरेको केही पीडा मैले पनि भोग्दै आएकी छु । यस्तो बेला आफूले सँगालेका अनन्त र शतत गौरव तथा आनन्दले केही पीडालाई जित्नुपर्ने हो तर त्यसो हुँदैन । सायद शासित भएर रहनुपरेको आत्महीनताले ममाथि शिर उठाएर पनि होला केही पीडाले गौरव र आनन्दलाई पराजित गरिदिन्छ र म आइमाई हुनुको पीडामै रन्थनिने गर्छु । हुन त पितृसत्ताको आयु लम्बिनुमा शासित भएर रमाउने आइमाईकै हूल नै प्रमुख कारक हो । हुन पनि सङ्ख्यात्मक रूपले हेर्ने हो भने अहिले पनि शासित हुनमा रमाउने आइमाईकै बाहुल्य रहेको छ । आफ्नो स्वत्व र स्वाभिमानसँग कुनै सरोकार नभएका पशुतुल्य खान र बाँच्नमै रमाउने आदत भएका ती समूह जिम्मेवारीविहीन निर्धो हुनुको आनन्दमा नै जीवन बिताइरहेछन् । पुरुषहरूद्वारा नारीमाथि शोषण हुनाका प्रमुख कारक तत्त्व नै यस्ता नारीहरू हुन् । खास अर्थमा नारी अस्तित्व प्रवर्द्धनका खतरनाक अवरोध भनेका पुरुष मात्र नभएर त्यस्ता प्रवृत्तिका नारीहरूसमेत हुन् ।

त्यसो त शासनका राम्रा पक्षहरू भएको कुरा पनि नकार्न सकिँदैन । संरक्षकत्व प्रदान गर्ने शासनलाई अस्वीकार गर्न पनि सकिँदैन । तर महिलामाथिको पुरुषशासन थोरैजसो संरक्षणतर्फ र धेरैजसो शोषणतर्फ उन्मुख रहेको पाइन्छ । मनोरञ्जन र श्रम प्राप्त गर्ने साधनका रूपमा पुरुषका लागि महिलाको धेरैजसो भूमिका हुने गरेको छ । उनीहरूको आफ्नो यही भूमिकामा अधिकांश महिलाहरू रमाउने गरेको पनि पाइन्छ । आफ्नो स्वत्वसँग परिचय नै नभएका त्यस्ता महिलाहरू पनि यसै युगमा रमाएर बाँचिरहेको देखिन्छ । एउटा पुरुषसँग दुई नारीले एकैपटक बिहा गरेर नारीअस्मितामाथि कलङ्क लगाउने नारी पनि एक्काईसौँ शताब्दीमा समेत भेटिएका छन् । आर्थिक दासत्वका कारण बाध्य भएर सौता स्वीकार्ने नारीलाई निरीह भन्न सकिन्छ तर सौता खेप्दा आफूले पनि गौरव गर्ने र अरू आइमाईले पनि त्यस्तै व्यवहार खेप्नुपर्छ भन्नुचाहिँ विडम्बना हो ।

'विवाहित स्वास्नीमान्छे उसको लोग्नेकी रन्डी हो' भन्ने जर्ज बर्नार्डशाको भनाइसँगसँगै तसलिमा नसरिनको स्वीकृतिसँग असहमत हुन पनि सकिन्न । वास्तवमा वैवाहिक जीवनले पुरुषलाई एउटी आइमाई भोग्ने वैधता प्रदान गर्छ । त्यसो त वैवाहिक पद्धतिद्वारा नारीका लागि पुरुष पनि यौनसाथीका रूपमा सामाजिक स्वीकृति प्रदान गरिएको हो । तर कति आफ्नै आत्महीनताका कारणले र कतिचाहिँ पितृसत्ताको प्रकोपका कारणले पनि अधिकांश विवाहित नारीले समेत यौनकुण्ठा भोगेका दृष्टान्त पाइन्छन् । आइमाई लोग्नेमानिसका लागि भोग्या ठहर गरिएका छन् तर पुरुष आइमाईका लागि भोग्य भनिँदैनन् । दुवै एकअर्काका लागि हुनुपर्नेमा पितृसत्ताले नारीसमर्पण र त्यागको थोत्रो महिमा गानमा नारी जातिलाई भुलाएको छ । दु:ख, कष्ट, वेदना र अप्राप्तिका आगोमा जल्नु नारीको महानता हो भन्ने कथाको नसामा नारीलाई लठ्याउने काम पितृसत्ताले गर्दै आएको छ । आफ्ना आवश्यकता, अधिकार र आकाङ्क्षाको माग गर्ने आइमाई पितृसत्ताद्वारा निर्माण गरिएको समाजका लागि बाइफाले, दुश्चरित्रा र कलङ्कित हुन्छे । आफ्ना सम्पूर्ण इच्छा र आकाङ्क्षाहरूलाई दमन गरेर कुण्ठित भएपछि मानसिक र शारीरिक रोगले निरीह भएर जीवन बिताउने नारीलाई महान् र सम्पूज्य ठहर गर्दै पितृसत्ता आफ्नो शासनको जरो दह्रो पार्ने क्रममा यस्ता नारी अनुयायीहरूकै शीर्षस्थ भएर बसेको छ ।

नारीपुरुष एकअर्काका आवश्यकता हुन्, यी दुवैको समागमले नै मानवको अस्तित्व अक्षुण्ण रहन सक्छ । यी ध्रुवसत्य कुरा हुन् । त्यसैले दुवैले एकअर्काको सम्मान गर्न सक्नुपर्छ । पुरुष र स्त्रीको एक जोडीबाट उनीहरूको संसार निर्माण गर्न सकिने प्राकृतिक एवम् प्राग्नियम भएकै कारणले होला पुरुष र स्त्रीका आआफ्ना किसिमका महत्ता छन् । प्रकृतिपरक रूपमा स्त्री पुरुष हुन सक्तिन र पुरुष पनि स्त्री हुन सक्तैन । यस अर्थमा दुवैले एकअर्काको अस्तित्वको कदर

गर्नुपर्छ । अहिले पनि पुरुष हुनुको दम्भ बोकेर कतिपय पुरुष नारीलाई हेय दृष्टिले हेर्छन् । त्यसै गरी शक्तिशाली नारीका ओतमा पुरुषको अस्तित्व निरीह देखा नपरेको पनि होइन । मलाई यी दुवै कुरा बेठीक लाग्छन् । म सहअस्तित्व र समानताप्रति आस्थावान् छु ।

•

मलाई थाहा छैन समाजमा प्रत्यारोपित पारम्परिक भनिने मूल्य र मान्यताको जरो कति बलियो छ । मैले उल्लेख गरिसकेँ; नारीवादी आन्दोलनको नाराजुलुसमा म कहिल्यै सहभागी भएकी छैन । नारीवादी भनिने कुरामा मलाई हीनताबोधसमेत हुने गर्थ्यो । तर समयको परिवर्तन र जीवनका अनेकौँ अनुभवहरूको सङ्कलनपछि मैले नारीवादी आन्दोलनका समर्थनमा केही लेख्नु आफू नारी हुनुकै औचित्य ठहर गरेँ । आफूलाई फगत् नारीवादको सीमारेखामा बाँध्न नचाहेर आफूलाई मानवतावादी भन्न रुचाउने मैले मानवताको शिखर टेक्ने क्रममा नारीवादी भऱ्याङको खुडकिलो टेक्नैपर्ने आवश्यकता महसुस गरेँ । मेरा यिनै दृष्टान्तहरूको उपजस्वरूप मैले मेरो यो उसको लोग्ने र बिरालोको सिर्जना गरेकी हुँ ।

मैले माथि उल्लेख गरेका कुरा मेरो यस उपन्यासका विषयवस्तु होइनन् । कति मान्छेहरू नातेदार नहुँदानहुँदै पनि नातेदारमा पर्छन् । माथिको पृष्ठभूमि र मेरो यो उपन्यासको ऊन्नैऊन्नै त्यस्तै नाता छ । मेरो उपन्यासको विषयप्रसङ्ग अर्कै भए पनि मेरो यो उपन्यास उभिने धरातल भने माथि उल्लिखित कुराहरू नै हुन् भन्ने कुरामा कुनै शङ्का छैन । यस उपन्यासभित्रका कति कुरा म स्वयंले भोगेका सत्य हुन् भने कतिपय कुरा यसै विश्वका आधुनिक युगसँगसँगै बाच्नुपर्ने बाध्यता भोगिरहेका मानिसहरूकै कथाहरू हुन् । त्यसैले यस उपन्यासभित्र मैले केही आफ्नै कथा, केहीचाहिँ मैले देखेका र सुनेका कथा अनि केही केहीचाहिँ मेरा अनुभूतिमा सङ्ग्रहित विश्वपरिवेशका घटनाप्रतिघटनाहरू बुनेकी छु ।

पुरुष र स्त्रीको सामाजिक वैधताप्राप्त सम्बन्धलाई आजसम्म दाम्पत्यसम्बन्ध भनिँदै आएको छ । पति र पत्नीको सम्बन्धलाई दाम्पत्य भनिएको छ । पति भन्नाले मालिक अर्थात् शासकको अर्थ लाग्छ भने पत्नी भन्नाले पतिको अधीनस्थ भन्ने अर्थ पनि पति शब्दले नै बोध गराउँछ । यसै गरी प्राचीनकालमा पनि प्रचलित समलिङ्गीहरूको बढ्दो सङ्ख्या, सञ्चारद्वारा सङ्कुचित विश्वपरिवेश र थप युगीय जटिलताका कारण यसले अहिले बढी व्यापकता प्राप्त गर्दै आएको देखिन्छ । त्यसैले हिजोआजको नवीनतम संसारमा स्त्रीस्त्री र पुरुषपुरुषबीच विवाह गर्ने प्रचलन भएकाले यस परिप्रेक्ष्यमा दाम्पत्यको अर्थ लिङ्गभेद नभएर समलिङ्गीसमेत हुन पुगेको छ । अब दाम्पत्यसम्बन्ध भन्नाले समलिङ्गी विवाहलाई पनि स्वीकार गर्नुपर्ने बेला आइसकेको छ । विश्वका कतिपय मुलुकले समलिङ्गी विवाहलाई कानुनी मान्यतासमेत प्रदान गरेका छन् भने कतिपय मुलुकमा कानुनी मान्यताप्राप्तिका लागि समलिङ्गीहरूबाट सङ्घर्षसमेत भइरहेको छ । हाम्रै नेपालमा पनि समलिङ्गी विवाहका नमुना प्रस्तुत हुन थालेका समाचारहरू प्राप्त हुन लागेका छन् । मलाई लाग्छ स्त्री र पुरुषको एकअर्को लिङ्गप्रतिको विकर्षणकै कारण आज समलिङ्गी आकर्षण बढ्न थालेको हो । पुरुष र स्त्रीको आकर्षणलाई प्राकृतिक सम्बन्ध भनिन्छ भने समलिङ्गी आकर्षणलाई अप्राकृतिकताको परिभाषाले परिभाषित गरिएको पाइन्छ । मलाई लाग्छ पुरुषस्त्रीसम्बन्धको बढ्दो तनाव र विकर्षणका कारण विखण्डित यो सम्बन्धको प्रतिफल नै समलिङ्गी सम्बन्ध हो । बीसौँ शताब्दीको उत्तरार्धमा सुरु भएको समलिङ्गी विवाह द्रुततर गतिले फैलिँदो छ । भाडाका गर्भका कुराहरू, वीर्य बैङ्कका कुराहरू, लोग्ने स्वीकार नगरी सन्तान जन्माउने कुराहरू र हिजोआज मानव क्लोनिङका कुराहरूसमेत चर्चामा आएका छन् । संसारको प्राकृतिक विनाशकारितातर्फ लक्षित यस्तो कदमको बढ्दो प्रकोपले मानवजगत्मा नि:सन्देह भयावहता ल्याएको छ । त्यसैले मानव जातिको भविष्य र

वर्तमान अस्तित्वरक्षाका बारे पनि चिन्तित हुने समय आइसकेको छ । मानवको विकासशीलताले कतै मानवकै विनाश त गर्ने हैन ? आज चिन्तित छन् चेतनशीलहरू ।

आपसी प्रेमसम्बन्धलाई कायम राख्न सक्नु नै पुरुषस्त्रीका बीचको सम्बन्धको सफलता अथवा चिरस्थायित्वको कारण हो । मेरो यस उपन्यासको प्रमुख विषयवस्तु पनि फगत् स्त्रीपुरुषबीचको दिगो सम्बन्ध र उनीहरूबीचको प्रेमको निरन्तरताको समस्या नै हो । प्रेमको खोजीमा सुरु भएको उपन्यासको अन्त्य पनि प्रेमको अप्राप्तिमै टुङ्गिन्छ । पुरुषस्त्रीबीचको सम्बन्धलाई कायम राख्ने अथवा प्रगाढ पार्ने सन्दर्भमा प्रेमको भूमिका नै सर्वोपरि हुने कुरामा मेरो उपन्यास लक्षित रहेको छ, तर प्रेम के हो ? प्रश्नहरूबीच जेलिएको मेरो उपन्यासको कथावस्तु खासै निष्कर्षमा पनि पुग्न सकेको छैन । ठूलाठूला पण्डित, दार्शनिक र व्याख्याताहरूले परिभाषित गर्दा पनि ती परिभाषाभित्र 'प्रेम' अट्न सकेको छैन । त्यसैले मैले यस्तो निष्कर्ष निकाल्न पनि सकेकी छैन; किनभने मैले बुझ्न सक्ने विषयवस्तु नै भएन यो ।

लोग्ने र स्वास्नीबीचको सम्बन्धको तेजाव भनेको त्यहाँ आउने कुनै पनि तेस्रो अस्तित्व हो भन्ने कुरामा मेरो उपन्यासकारले निर्क्योल गर्न खोजेको छ । पुरुषले बाँडिएकी स्त्री रुचाउँदैन भने स्त्री पनि बाँडिएको पुरुषसँग समर्पित हुन सक्तिन । यस अर्थमा मेरो उपन्यासकी नायिका बेइमानीपूर्ण वा कुण्ठाग्रस्त दाम्पत्यसम्बन्धको साटो इमानदारीसाथ सग्लो अस्तित्ववरणतर्फ पलायन भएकी छ ।

भौतिक विकास र प्राप्तिको चरमबिन्दु टेकिसकेको मानव सभ्यता वर्तमानमा मानवीय मूल्यमान्यताको खोजीमा छ । आपसी सम्बन्ध कायम राख्ने क्रममा मान्छेका असफलताका कथाहरू यत्रतत्र सुनिन्छन् । अझ खास गरेर स्त्रीपुरुषभन्दा पनि पतिपत्नी हुनासाथ त्यो सम्बन्धको स्थायित्वबारे प्रश्नचिह्न बन्दै जानु पनि आजको युगको

समस्या देखिएको छ । प्राकृतिक आकर्षण र प्राकृतिक आवश्यकताकै कारण एकअर्कासँग नजिकिने र हुरुक्क हुने यी दम्पतिहरू छोटै समयमा किन एकअर्कासँग विरक्त हुन्छन् ? अरु त्यो पनि युगल प्रेमपछि परिवर्तित दाम्पत्य सम्बन्धको चिरस्थायित्व हिजोआज शङ्कास्पद भएको छ । सुखद प्रेमको परिणाम दुखद हुनुले निश्चय नै प्रेमको सुखानुभूतिमा पनि प्रश्नचिह्न खडा गरेको छ । आखिर किन टुक्रिँदै छन् पारिवारिक सम्बन्धहरू ? किन वितृष्णाका भुमरीभित्र पर्दैछन् स्त्रीपुरुषसम्बन्धहरू ? मलाई लाग्छ अत्याधुनिक युगमा प्रवेश गरिसकेको मानवसभ्यताका लागि आज सबैभन्दा समाधान गर्न कठिन समस्या नै यही भएको छ ।

मानिसको मनका अजस्र बिन्दुहरू हुन्छन् । संसारको सबैभन्दा कठिन काम मानिसको पहिचान गर्नु अथवा उसका मनका बिन्दुहरू पहिल्याउनु हो । त्यही मानसिक बिन्दुमध्येको कुनै बिन्दुलाई पहिल्याउने प्रयास मैले यस उपन्यासमा गरेकी छु । त्यसो भनेर मैले कठिनतम मार्गको यात्रा गर्ने साहस गरेँ भन्न किमार्थ चाहेकी होइन । तर एउटा दुरुह मार्ग प्रवेशको आकाङ्क्षा भने मैले पक्कै गरेकी छु ।

प्रेमको मिठास कायम रहन नसके कुनै पनि सम्बन्ध खोस्टोसरह हुन्छ । प्रेम गरेर वैवाहिक जीवनमा प्रवेश गर्न चाहनेहरूले आपसी मूल्याङ्कन गर्नुपर्छ । वैवाहिक सम्बन्ध भत्कनु भनेको जीवनले ठूलै दुर्घटना भोग्नु हो । सम्बन्ध गाँसिइसकेपछि चुँडिनु भनेको पनि एउटा दु:खद घटना हो । त्यसैले सम्बन्ध गाँस्नुअघि त्यो सम्बन्धको निरन्तरताका विषयमा सोच्नुपर्दो रहेछ जस्तो मलाई लागेको छ । प्रेम गरेपछि चिरकालसम्म प्रेमकै अपेक्षा हुनु पनि गलत होइन । प्रेमले एकअर्काप्रति समर्पण खोज्छ । प्रेमको अमरता पनि आपसी समर्पणमा निर्भर गर्छ । हरेक प्रेम गर्ने जोडीले विवाह गर्नुअघि आपसी समर्पणको जाँच गर्नुपर्छ भन्ने मान्यतातिर मेरो 'उसको लोग्ने र बिरालो' उन्मुख भएको छ ।

मानवजीवनसँग गाँसिएको प्रेम र विवाहका साथै विवाहोत्तर सम्बन्धको दिगोपनको समस्यासँग सम्बन्धित 'उसको लोग्ने र बिरालो' आधुनिक युगका प्रकृति र पुरुषबीचको सम्पूर्ण कथा नभएर उनीहरूको सम्बन्धको एउटा सूक्ष्म झिल्को मात्र हो । मानव मनको जटिलता, मानव व्यवहारको परिवर्तनशीलता र मान्छे भएपछिका समस्यासँग सम्बन्धित 'उसको लोग्ने र बिरालो' पाठकहरूसमक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले आफूलाई हलुङ्गो महसुस गरेकी छु ।

खास गरेर प्रेमिल जोडीले यस उपन्यासमा प्रेमको अर्थ खोज्ने र विवाहित जोडीले आपसी समर्पणको मर्म खोज्ने प्रयास गरेको खण्डमा मेरो लेखनधर्म सार्थक हुने कुरामा म आशान्वित छु ।

• इन्दिरा प्रसाई

उसको लोग्ने र बिरालो

आठौं र नवौं दिन

दिनगन्तीका हिसाबले यो आठौं दिन भए पनि उसको एउटा विषय र प्रसङ्गको समाप्ति भएको दिन हो आज । बाहिर रूमरूम पानी परिरहेछ । नीलालाई पानी परेको सारै मन पर्छ । पानी भन्ने दृश्य र शब्दसँगै पनि उसको ठूलो मोह छ । उसका मनपर्ने वस्तुहरूको सूचीमा पानीको नाम एक नम्बरमै राख्नुपर्ला । तर उसलाई यति विघ्न मनपर्ने पानीको विध्वंस देख्दै, सुन्दै र बुझ्दै आएपछि हिजोआज पानी पर्दा पनि उसलाई डर लाग्छ । आफूले जन्माएको सन्तान विध्वंसक भएपछिको सन्तानप्रतिको मोहजस्तै भएको छ– पानी हिजोआज उसका लागि । यही पानीका कारण हजारौँ मानिस मरेका र लाखौँ मानिस घरबारविहीन भएको समाचार टेलिभिजनमा हेरेपछि पानीप्रतिको उसको वितृष्णा बर्सेनि बढ्दै गएको हो । त्यसैले हिजोआज आफ्नो हट्टाकट्टा लायकदार र सुन्दर आबारा छोरोजस्तै भएको छ पानी उसका लागि । उसको कोठाको झ्यालबाट वर्षाको सङ्गीत सुन्दै र एकनासको बर्साइ हेर्दै ऊ आनन्द र पीडाको दोसाँधमा पौडिइरहेकी छ, तर वर्षालाई नीलाका अनुभूतिसँग कुनै सरोकार छैन । मान्छेका विकासका ठूलठूला उपलब्धिलाई निमेषभरमै तुच्छ तुल्याउन सक्ने प्रकृतिको लीलाबाट मानवजाति अझैसम्म पराजित भएको कुराले पनि उसलाई नमीठो पीडा दिने गर्छ ।

वर्षाको गति अलि मत्थर भएजस्तो छ । केहीअघि बर्सेको पानी पोख्ने क्रममा बलेँसीको धारो अग्रगतिमा छ, तर पानी त्यतिविधि

मनपर्ने नीलालाई बलैंसीको पानीको धारो भने मन पर्दैन । पानी रोकिएको धेरै बेरसम्म पनि बलैंसीको धारो खसिरहँदा उसको मन यसैयसै विरक्त हुन खोज्छ ।

अब पानी पर्न पूरै छोडेको छ र बलैंसीबाट पानी खसिरहेको कर्कश आवाज भने उसका कानमा ठोक्किइरहेको छ । हिजोमात्र किनेको कोरियन कम्बलले टाउकोसमेत छोपेर उसले आफूलाई त्यो आवाजबाट पर पार्न खोजी, तर त्यो आवाजले भने उसलाई कम्बलभित्र पनि लखेटिरह्यो । बरु भरखरै किनिएको नयाँ कम्बलको एक किसिमको बास्ना भने उसको नाकले सम्हाल्न लागेको छ । धेरै बेरसम्म ऊ मुख छोपेर सुत्नै सक्तिन । बानी नै छैन । एकदम निसास्सिन्छे । त्यसैले केही बेरमै उसले आफ्नो मुखबाट कम्बल हटाई । लामोलामो सास फेरेर आफूलाई कैदमुक्त अनुभूतिमा ल्याइपुर्‍याई । बलैंसीको पानी खसेको आवाज अझै एकनासले कोठाको वातावरणमा फैलिएका कारण उसको मन एकतमासको भइरह्यो । नयाँ कम्बलको गन्धले भने उसको मनमा एक किसिमको आनन्द छाउन खोजेको छ । बलैंसीको धाराले डुबाउन लागेको बेला नयाँ कम्बलको हरकले बचाउन लागेको जस्तो लाग्यो उसलाई । मानिसलाई डुबाउन र बचाउन कत्ति पनि बेर नलाग्ने कुरा पनि यस बेला उसका मनमा आए ।

ओछ्यानमा लमतन्न परेर नै ऊ आफ्नो नयाँ कोठा नियाल्दै छे । एकजना मानिसलाई जीवनयापनका लागि चाहिने सबै कुरा छन्– उसको यो एककोठे घरमा । एउटा सुत्ने कोठा, सँगै टाँसिएको सानो भान्साघर र सँगै स्नानगृह भएको शौचालयले गर्दा यहाँ उसका सामान्य आवश्यकता सजिलै पूरा हुन्छन् । यसबाहेक टी.भी., फ्रिज, ओभन, वासिङमेसिन, इमेल र इन्टरनेट जोडिएको कम्प्युटरसमेतको व्यवस्थाले गर्दा उसको यो घर कुनै पनि सम्पन्न मानिसको घरकै हाराहारीको सुविधादायी थियो । त्यसो त इमेल र इन्टरनेटका बारे उसलाई त्यति राम्रो ज्ञान पनि छैन र उसको राख्ने विचार पनि

थिएन । तर उसकी छोरी स्मृतिले सारै नै रहर गरेकी हुनाले उसले पनि इमेल र इन्टरनेट राखेकी हो । “मामु, तिमीले इन्टरनेट र इमेल राखिनौ भने म बेलायत गएपछि कसरी हामी कुराकानी गर्ने ?” स्मृतिले त्यसपछि इमेल र इन्टरनेटका फाइदाहरूको बेलीबिस्तार लगाएकी थिई । छोरीको रहर पूरा गर्ने इच्छाले नै उसले कम्प्युटर र इमेल पनि आफ्नो घरमा राखेकी हो । यो उसको सानो घरमा सबै कुरा हुँदाहुँदै पनि यस घरमा पाहुनापाछ्राका लागि भने कुनै व्यवस्था छैन र त्यसरी व्यवस्था नभएको कुराले उसलाई नमज्जा हुनुको सट्टा मज्जा लागेको छ; किनभने आजसम्मको अनुभवले पाहुनाहरूबाट कुनै रमाइलो अनुभूति सँगाल्ने अवसर उसले पाएकी छैन । सुखका बेलामा डकारीडकारी खाने तिनै पाहुनाले दु:खका बेला उपहास गरेको अनुभव पनि उसले सँगालेकी छ । त्यसैले अबको यो नयाँ घरमा पाहुनाको ‘प’का लागि पनि स्थान नराख्दा उसलाई एक किसिमको अनौठो सुखद मिठास भएको छ । त्यसो त यो तयारी घर किन्ने क्रममा दुईओटा र तीनओटा सुत्ने कोठा भएका घरहरू पनि दलालद्वारा उसलाई नदेखाइएका होइनन् । आफ्नी एकमात्र छोरी स्मृति पनि लगत्तैजसो विदेश पढ्न जाने र उसका लागि छुट्टै कोठाको व्यवस्था गर्ने कुरामा स्वयम् स्मृतिले नै पनि अस्वीकार गरेकी हुनाले उसले यही एककोठे घर नै रोजेकी हो । त्यसैले आफूसँग पर्याप्त धन हुँदाहुँदै पनि उसले आफूबाहेक अरूका लागि नहुने यो घर किनेकी हो ।

हिजोसम्म मानिस भन्ने जीवसँगको आत्मीय न्यानोले भिज्ने उसलाई आज तिनै मानिसको सूक्ष्मांशले पनि पिरोल्न थालेको छ । मानिसको गल्लो स्वादले आजित भएकी ऊ अब मानिससँग ननजिकिने निर्णयमा पनि पुगेकी छ ।

बिहा गर्ने, घर बनाउने वा किन्ने र छोराछोरी पाउने कुरा आफूले चाहेर मात्र हुँदैन भन्ने भनाइमध्ये घर बनाउने कुरामा चाहिँ

उसको पनि सहमति भएको छ । पाँच वर्षअघि अर्थात् दर्पणसँग पारपाचुके गर्नासाथ उसले घर बनाइहाल्न वा किनिहाल्न खोजेकी थिई । त्यस बेला जति नै कोसिस गर्दा पनि भनेजस्तो घर नपाउनाले उसले आफ्नो इच्छा थन्क्याउनुपरेको थियो । त्यसपछिका समयमा पनि एउटा न एउटा बाधा अडचनले उसको घरसम्बन्धी इच्छा थाँती रहेको थियो । यस बीचका समयमा ऊ भाडाका घरमा बसेकी थिई । पैसा तिरेपछि महानगरमा राम्राराम्रा घर नपाइने कुरा पनि थिएन, तर जति नै सुविधासम्पन्न घरमा गतिलो भाडा तिरेर बस्दा पनि आफ्नोपनको अनुभूति भने उसले पाउन सकेकी थिइन । सबै कुराको सुख भएर पनि भाडाका घरमा पराईपनको अनुभूतिमै उसले पाँच वर्ष बिताई सकेकी थिई ।

यो घर हिजो मात्र किनिएको भए पनि यसको पृष्ठभूमि भने छ महिनाअघि नै सुरु भएको थियो । उसको अफिसकै एकजना साथीले चिनाइदिएको रामजी शर्मा नाम गरेको दलालले उसलाई यो घर किन्ने वातावरण मिलाइदिएको थियो ।

महानगरीय जीवनको अर्को फाइदा पनि उसलाई भएको थियो । उसका लागि आवश्यक सम्पूर्ण सामग्रीहरूको सूचीमात्र उसले दिएकी थिई । उसका मागअनुसारका सम्पूर्ण सामग्रीहरूको व्यवस्था रामजीले नै गरिदिएको थियो र उसले सोअनुसारको भुक्तानीमात्र गरेकी थिई । आफूले चाहेअनुसारको घरमा ऊ आजैदेखि मालिक्नी भएको गर्वसमेत समेटेर बसिरहेकी छ ।

अहिले बाहिर साँझ पर्न लागेको छ । खास रुखपात नभएको यो परिसरमा पनि भँगेराहरूको चाँचाँ चीँचीँ सुनिँदै छ । चराचुरुङ्गीको बास बस्ने बेलाको खैलाबैला र बिहान उठेर होहल्ला गर्ने शैली उसलाई मन पर्छ ।

आभासको घरपरिसरमा केही ठूलठूला रुखहरू पनि भएकाले त्यहाँ भँगेराका साथसाथै ढुकुर, कोइली, काग, लामपुच्छ्रे, रुपीलगायत

अरू कतिपय नयाँ र राम्राराम्रा चराचुरुङ्गीहरू पनि देख्न पाइन्थ्यो । हिजो साँझ र बिहान पनि त्यहाँ उसले डढेको मन बोकेर ती चराचुरुङ्गी हेरेको कुरा उसका सम्झनामा यस बेला पनि ताजै छ ।

यो राजधानीको साँगुरो बसाइमा आभासको घरबासको क्षेत्र निकै फराकिलो मान्नुपर्छ । एउटा खानदानी परिवारको एक्लो छोरो आभासलाई सम्भ्रान्त भन्न सकिने धेरै आधारहरू छन् । मधेसमा मौजासमेत भएको आभासको काठमाडौँको घर उसको कलाकार बाबुका सिर्जनाहरूको सङ्ग्रहालय नै हो भन्दा पनि फरक पर्दैन । मनग्गे उमेर बाँचेर दिवङ्गत भइसकेको आभासको बाबु साँच्चै मरिसकेको हो र ? भन्ने प्रश्नले आभासका घरमा बसुन्जेल उसलाई बारम्बार पच्छ्याइरहन्थ्यो । घरको हाताभित्र प्रवेश गर्नासाथ ढोकैदेखि लिएर हरेक कोणप्रतिकोण, कोठाचोटा जताततै आभासका बाबुको कलाकारिता बाँचिरहेको देखेपछि नै उसलाई आभासको कलाकार बाबु मरेको छैन, ऊ त्यो घरभरि बाँचिरहेको छ भन्ने अनुभूतिले छोपेको थियो । आभासका नाताले त्यस घरमा प्रवेश गरेकी उसलाई त्यसरी हरेक ठाउँमा उसको बाबु सलबलाएको त्यो घर आभासको जस्तो कत्ति पनि लागेन । कसोकसो त्यस घरमा उसलाई आफू निसास्सिएको जस्तो लाग्यो । “आभास ! तिमी किन यो घरमा बसेको, यो घर त तिम्रो कलाकार बाबुको नामको सङ्ग्रहालय बनाउनु राम्रो हुन्छ ।” आफ्ना मनमा आएका “यी चित्र र मूर्तिका डङ्गुर आभासले किन जम्मा गर्नुपरेको होला ?” भन्ने भावनालाई उसले यसरी व्यक्त गरेकी थिई । आफूलाई मनमा लागेको कुरो तुरुन्तै अभिव्यक्त गरिहाल्नुपर्ने खालको उसको स्वभावले गर्दा पनि उसले आफ्ना मनमा त्यस बेला उब्जेका कुराहरू आभासलाई सुनाउन अनुकूल शब्द राखेर नै भनेकी थिई । आफ्नो मुखबाट शब्दहरू खुस्किसकेपछि भने “आभासलाई मैले भनेका कुराले चित्त पो दुख्यो कि ? उसको बाबुका चित्र र मूर्ति राखेको

कुराको मैले उसका घरमा प्रथम प्रवेशकै दिनमा यसरी भन्नुहुन्थ्यो कि हुँदैनथ्यो ?" भन्ने पछुतोजस्तो पनि उसलाई हुन खोजेको थियो । "काँ त्यसो भनेर हुन्छ र ? विदेशतिरजस्तो यता सरकारले कलाकारको संरक्षण गर्ने चलन छैन । बुबाहजुरका कलाकृति कति छन् कति ! यहाँ भएका त बुबाहजुरलाई मनपरेका र मलाई पनि मनपरेका केही कलाकृति मात्रै हुन् । कुनै दिन हाम्रो मौजामा तिमीलाई लैजान्छु अनि देखौली तिमीले बुबाहजुरका सम्पूर्ण सिर्जनाहरू ।" आभासले उसको अपेक्षाविपरीत अझ आफ्नै बाबुको कलाकारिताको बखान गरेको थियो । "मैले उहाँले थोरै कलाकृति सिर्जना गर्नुभएको भनेकी कहाँ हुँ र ? यस्ता कलाकृति नै कलाकृति भएको घरलाई त कलाकै सङ्ग्रहालय बनाउनुपर्छ पो भनेकी हुँ ।" नीलाले आफूभित्र भएको कलाकृतिप्रतिको वितृष्णालाई लुकाउन खोज्दै भनेकी थिई । "नीला ! तिमीले भनेको कुरा यहाँ त्यति सजिलो छैन । अहिलेको परल मोल मात्रै पनि सरकारले मलाई दिन सक्तैन । यत्रो सम्पत्ति उपयोग गर्न नसक्ने सरकारलाई मैले यसै सुम्पने कुरा पनि त भएन । मैले अहिले बुबाहजुरका कलाकृतिहरूको जति संरक्षण गरेको छु त्यति यहाँ अरू कसैले गर्दैनन् नीलू ।" आभासले आफ्ना यी कुराहरू केही जोस र केही आर्द्रता मिसिएको स्वरमा भनेको थियो । आभासका पछिल्ला वाक्यले नीलाका मुखमा पनि बुजो हालिदिएजस्तै भएर यो कुरो फेरि उनीहरूबीच कहिल्यै आएन पनि । त्यसो त त्यस बेला नीलाले आभासका लागि आफ्नो मुख बन्द गरे पनि उसको अन्तर्मन आभासका कुरामा पटक्कै सहमत हुन सकेको थिएन । "कठै आभास ! तिमी अस्तित्वविहीन भएर यो घरमा कसरी बाँचेका छौ ?" उसको मनान्तरमा आभासका लागि दयाका यस्ता भावना उब्जेका थिए ।

त्यसपछिका दिनमा आभाससँग उसको कलाकार बाबु अथवा उसको घरबारे नीलाले कहिल्यै टिप्पणी गर्न उपयुक्त ठानिन । बरु

अब उसले आफूलाई आभासकी प्रेमिकाभन्दा बढी सो गृहपरिसर भ्रमणका लागि आएकी पर्यटकको अनुभूतिमा डोऱ्याएकी थिई । चित्रकला र मूर्तिकलाप्रति खास कुनै रुचि नभएकी ऊ अब घण्टौँसम्म आभासका बाबुका कलाकृतिमा आफूलाई भुलाउने व्यर्थ प्रयत्नमा लागेकी थिई ।

आभाससँग परिचय हुनासाथ नीला उसको घरमा पुगेकी पनि होइन । त्यसो त आभास उसका लागि नवपरिचित मानिस पनि थिएन । नीलाको पूर्वपति दर्पणका झुन्डका झुन्ड साथीमध्येकै एउटा साथी आभास पनि हो । आभाससँग बिहे गर्नुभन्दा पच्चीस वर्षअघिदेखि नै आभाससँग नीलाको परिचय थियो । नीलाका लागि दर्पणका अरू साथीभाइ र आभासबीच एउटा घटनाका कारण अन्तर परेको थियो । घटना यस्तो थियो– स्मृति जन्मेका बेला नीलालाई रगत चढाउनुपर्ने भएको थियो । त्यस बेला आभासले नीलाका लागि रगत दिएको थियो । अहिलेको जस्तो ब्लड ब्याङ्क त्यस बेला भइदिएको भए आभासले उसलाई दिएको रगतको महत्त्व आभासकै सेरोफेरोमा घुम्ने थिएन । आफूलाई रगत दिने आफ्नो रक्तसमूहको व्यक्तिसमेत बिरामीका मान्छेले बन्दोबस्त गर्नुपर्ने समयमा नीलाको ओ पोजिटिभ समूहको रगत उसका परिवारमा कसैको पनि नभएपछि एउटा सङ्कटकालीन अवस्थाको सिर्जना भएको थियो । त्यस क्षण आभासले नीलाका लागि आफ्नो रगत दान गरेको कुरा पछि दर्पणका मुखबाट उसले सुनेकी थिई । त्यसपछि स्मृतिको पास्नीका बेलामात्रै आभाससँग उसको भेट भएको थियो । “तपाईंले मलाई आफ्नो रगत दिएर ठूलो गुन लगाउनुभयो । त्यस बेला तुरुन्त रगत नपाएको भए सायद म ...” नीलाले भावविभोर भएर कृतज्ञता ज्ञापन गरेकी थिई । “हामीकहाँ रक्तदान गर्ने परिपाटी सुरु नभएकाले यो ठूलो कुरा भएको हो । विदेशतिर यो सामान्य कुरो हो । तपाईं स्वस्थ्य हुनु भो । मेरो रगत बेकार भएन ।” आभासले जवाफ दिएको थियो । आभासको कुरो

साँचो हुँदाहुँदै पनि उसको बोल्ने अथवा उसलाई जवाफ फर्काउने शैली नीलालाई पटक्कै मन परेन । केहीअघि आभाससँग कुरा गर्दागर्दै नीला भने संवेदनापूर्ण भावमा झन्नैझन्नै तरल हुन खोजेकी थिई, तर आभासले उसको संवेदनात्मक आवाजको कम्पन महसुस नै गरेको थिएन । “कस्तो रुखो मानिसको रगत मेरो शरीरमा परेछ ।” त्यस बेला उसलाई कसोकसो आफैंदेखि वितृष्णा हुन खोजेको थियो ।

त्यसपछिका दिनहरूमा आभाससँग उसको खास भेटघाट पनि भएन, न त उसले नै आभाससँग भेट्ने चासो लिएकी थिई । त्यसो त दर्पणका साथीहरूमध्येको एउटा साथीका रूपमा कहिलेकाहीँ उनीहरूका घरमा भित्रिने आभासको क्रम भने रोकिएको थिएन । आभाससँगको आकर्षण भग्नावस्थामा पुगे तापनि आफ्नो शरीरमा उसको रगत पनि मिसिएको कुराले गर्दा नीलाले दर्पणका अरू साथीभाइलाईजस्तै आभासलाईचाहिँ चटक्कै बिर्सिन भने सकेकी थिइन ।

यौवनावस्थाका प्रारम्भिक क्षणमा जीवनमा आफूले चाहेकाचाहेका कुराहरू मात्र हुन्छन्जस्तो नीलालाई लाग्थ्यो । तर जीवन भोग्दै जाने क्रममा उसका आफ्नै सोचाइलाई ऊ आफैंले गलत भन्न बाध्य हुनुपरेको थियो । जीवनयात्राका पथहरूमा आफैंले पहिल्याउनुपरेका अनकण्टार जङ्गलका काँडेदार झाडीहरूले गर्दा आफ्ना पूर्वविचार र कट्टर धारणाहरूलाई नीला स्वयम्ले समेत झिक्न नसक्ने र देख्न नसक्ने पारेर आफैंले गहिरो खाडल खनेर पुर्नुपरेको थियो । आफूले नरुचाएको मानिस पनि कुनै दिन घनिष्ठ हुन सक्छ र आफूले नरोजेको बाटो पनि कुनै समय आफ्नो लक्ष्यबिन्दु बन्न सक्छ भन्ने कुरा उसको र आभासको सम्बन्धले अहिले उसलाई छर्लङ्गै पारेको छ ।

सातओटी सौता खेपेर पनि पातिव्रत्य धर्ममा अडिग उसकी हजुरआमा र दुई जोईको साझे पोई पाएर पनि पतिपरायणा उसकी आमाको संस्कार ओढेकी नीलाले उसका आँखा छलेर रन्डीबाजी मात्रै

गर्ने लोग्नेलाई पनि स्वीकार गर्न सकिन । कालान्तरमा आफ्नो इज्जत र प्रतिष्ठाका रूपमा नीलाको अस्तित्वलाई आफ्ना पूजाकोठामा राख्न खोज्ने दर्पणको संसार नीलाले नै भताभुङ्ग पारिदिई । एउटा झूट र आडम्बरपूर्ण लोग्नेस्वास्नीको सम्बन्धलाई उसले स्वीकार गर्नै सकिन । उसको अन्तर्मनले स्वीकार गर्न नसकेको दर्पणको नामको पोतेको झुत्तो लगाउन पनि नीलाले सकिन । दर्पणको देखावटी सम्बन्धलाई नीलाको आत्माले अङ्गीकार गर्न सकेन । सोकेसमा सजाएर राखिएको दाम्पत्यसम्बन्धमा मानिसहरू कसरी बाँच्न सक्छन् ? अहँ ! उसले दर्पणसँगको सम्बन्धलाई सजाएर राख्न सक्तैसकिन । त्यसैले कुण्ठाग्रस्त जीवनयापन गर्न नसक्ने मनस्थितिमा उसले आफ्नो स्वत्वप्राप्ति खातिर आफ्नै प्रिय छोरी स्मृतिको जीवनलाई पनि खण्डित पार्ने दुस्साहस गरी ।

नीला आफ्ना तरङ्गहरूमा नराम्रोसँग जेलिँदै थिई । त्यसै बेला बाहिर कसैले डोरबेल थिचेको थियो । कोठामा रात पसिसकेको र बत्ती पनि नबालिएकाले अँध्यारोले आफ्नो साम्राज्यको परिचय दिन थालिसकेको थियो । यो कोठाको पहिलो अँध्यारो भोग्न लागेकीले झन्नै छामछाम छुमछुम गर्दै उसले कोठाको बत्ती बाली । दुधिया मर्करीको उज्यालोले अँध्यारोलाई कोठाबाट निमेषभरमै लघारेको थियो । त्यसै बेला उसका आँखा भित्ते घडीमा परे । बेलुकीको सात बजिसकेको थियो । ढोकाको बाहिरपट्टि भएको सानो बरन्डामा पनि बत्ती बालेपछि ढोकामा राखिएको सुरक्षाप्वालबाट चियाएर उसले बाहिर डोरबेल थिच्ने मानिसलाई चिन्ने प्रयास गरी । यस्तै बाह्रतेह्र वर्षको जस्तो देखिने एउटा केटो ढोकामा उभिएको थियो । नचिनेको केटाले त्यसरी डोरबेल थिच्नु, साँझ परिसकेको बेला; उसलाई अचम्म लाग्दालाग्दै त्यस केटाले हातमा झुन्डचाएको झोलामा उसका आँखा परे । झोला देख्नासाथ उसलाई त्यसै बिहानको कुरो पूर्वस्मृति भएर आयो । “साहुनीलाई तिम्रो पसलबाट सामानहरू पुऱ्याउने गर्नू” बिहान मात्रै रामजीले यसै घरपरिसरको नजिकको एउटा

पसलेलाई आदेश दिएको थियो । नीलाका घरायसी दैनिक आवश्यकताका वस्तुहरूको खरिद प्रक्रियाबारे नीलासँग कुराकानी गरेका आधारमा रामजीले पसलेसँग नीलालाई चिनापर्ची गराउने क्रममा नीलाको यो समस्या पनि समाधान भएको थियो । सबै घरेलु आवश्यकताका वस्तुहरूले खचाखच भरिएको पसलको त्यो कालो वर्णको साहूले रामजीका कुरा स्वीकार गरी हाँसेर टाउको हल्लाएको थियो । "त्यो त भइहाल्छ हजुर ! बरु कुन बेला कति मालसामान पठाउनुपर्ला हजुर ?" पसलेले आफ्ना पान खाएर कालाम्मे भएका घिनलाग्दा दाँत देखाउँदै प्रश्न गरेको थियो । त्यसपछि रामजीले नीलाका अनुहारमा प्रश्नात्मक दृष्टिले हेरेको थियो । "बेलुकी दुई पौन्ड दूध, एक पौन्ड पाउरोटी र आधा दर्जन फुल पठाइदिनुस् न ।" उसले रामजीका प्रश्नात्मक दृष्टिको जवाफ पसलेलाई दिएकी थिई । यस बेला झोला बोकेको त्यो केटो देख्नासाथ उसलाई बिहानका तिनै प्रसङ्गको सम्झना भएको थियो । त्यसैले उसले निर्धक्क भएर आफ्नो ढोका उघारेकी थिई । नभन्दै ढोका उघारिसक्न मात्रै के पाएकी थिई उसले, "साहुनी सामान" भन्दै केटाले हातको झोला उसका हातमा थमाएको थियो । केटाका हातबाट झोला लिएर कोठामा पुऱ्याएपछि सबै सामान उसले एकएक गर्दै जाँचेकी थिई । उसका मागबमोजिमका सामान त्यहाँ भएको ठहर गरिसकेपछि ढोका बाहिरै उभिएको केटालाई उसले परिचयात्मक दृष्टि दिन खोजेकी थिई । "भोलि बिहान ल्याउनुपर्छ ?" केटाले ढोकाबाट भित्र डराएको भावले हेर्दै सोधेको थियो । निक्खर कालो वर्णको कपालमा तेल राम्ररी हालेको सुग्घरी केटो थियो त्यो । पहिलोपटक नीलाले केटाको अनुहार राम्ररी हेरेकी थिई । केटो कालो भए पनि तेजवान् थियो । "तिम्रो नाम के हो ?" उसले केही हाँस्न खोज्दै भनेकी थिई । "कृष्ण" उसले फटाफट जवाफ दिएको थियो । "कृष्ण ! भोलि बिहान मेरा लागि यो लिस्टको सामान ल्याइदेऊ है !" नीलाले अहिलेको सामानको बिलमा भएको रकम भुक्तानी गर्दै भोलि ल्याइदिनुपर्ने सामानको सूची पनि केटाको

हातमा थमाएकी थिई । "बिहान कति बजे ल्याउने ?" केटाले सूची आफ्नो सर्टको गोजीमा हाल्दै आफ्नो केही बोधोबोधोजस्तो स्वरमा सोधेको थियो । केटामा केही कुरो मिलेको छैनजस्तो उसलाई सुरुमै लागेको थियो, तर यही कुरो मिलेको छैन भन्ने किटान उसले गर्न सकिरहेकी थिइन । अहिले भरखरै मात्र ऊ छर्लङ्ग भएकी थिई । कृष्णको आवाज निकै अस्वाभाविक रूपले बोधो थियो । त्यति तेजिलो देखिने केटाको आवाज भने अनौठो किसिमको सुन्दा उसलाई कस्तोकस्तो लागेको थियो । जतातत‍ै व्याप्त यस्ता अनमेलहरूप्रति उसका मनमा ससानो विद्रोह फुल्किन खोज्दाखोज्दै उसले आफूलाई त्यताबाट पन्छाई । "बिहान सात बजे ल्याइदेऊ न !" त्यसपछि कृष्ण बिदा भएको थियो । अब नीला पनि ढोका थुनेपछि यन्त्रवत् आफ्नो बिछ्यौनामा पुगेकी थिई ।

आज दिउँसो अलि अबेरै लन्च खाएको हुनाले नीलालाई भोक लाग्ने बेला पनि भएको थिएन । त्यसैले यस बेला यो एकान्तमा ढल्केर आफ्नो जीवनलाई पुनरावलोकन गर्न उसलाई मन लागिरहेको थियो । उसका जीवनमा पाँच वर्षअघि पनि एउटा यस्तै मोड आएको थियो । त्यो मोड पार गरिसकेकी उसलाई त्यसैअनुरूपको यो मोड पार गर्न सजिलो लाग्नुपर्ने हो तर त्यसो भइरहेको थिएन । आफ्नो सप्ताहव्यापी वैवाहिक जीवन भरखरै विसर्जन गरेर आउँदा आज पनि उसभित्र निस्तब्धताका कल्याङकुलुङहरूले होहल्ला मच्चाइरहेका छन् । एउटा सूत्र कण्ठ गरेपछि त्यस्तै खालका जति पनि हिसाब मिलाउन सकिने जस्तो हुँदो रहेनछ जीवन । धेरै जानेपछि झनै कठिन पो हुँदोरहेछ जीवनको हिसाब मिलाउन । एउटा लामो समयसम्मको दाम्पत्य भोगेर असफल भएको अनुभव सँगालेकी ऊजस्ती आइमाईले फेरि दाम्पत्य भन्ने क्षेत्रमै किन प्रवेश गर्नुपरेको थियो र ? नगर्नु प्रवेश गरिसकेपछि पुन: बाहिर निस्कनु नै किन पर्‍यो र ? यतिखेर उसको आफ्नै मन बेलाबेला आफैँसँग वैरी हुन खोज्दै थियो ।

चाहँदानचाहँदै आएको आफ्नो जीवनको यो समयले आफूलाई गिज्याएको अनुभूतिसँग भाग्दाभाग्दै आज बिहान मात्रै फेरि पनि ऊ स्मृतिलाई भेट्न गएकी थिई । आफ्नो वातावरणको चारैतिरको दृष्टिप्रहारबाट मर्मान्त ऊ स्मृतिका अधिल्तिर पुग्दा भने एउटा सुरक्षाकवचमा भएको महसुस गर्छे । स्मृति उसकी छोरी हो अथवा उसैले जन्माएकी उसकी आमा हो भन्ने अनुभूति नीलालाई धेरैपटक भएको छ । उसको सुखदु:खलाई नजिकैबाट महसुस गर्नु र उसका दुखेका घाउहरूमा मलम लगाउनु स्मृतिको स्वभावै भइसकेको छ । “मैले स्मृतिलाई नजन्माएको भए यति ठूलो संसारमा मेरो भन्ने को हुन्थ्यो होला ?” उसको मानसपटलमा उब्जने प्रिय प्रश्न हो यो । आफूले भोग्दै आएको जीवनमा आफूले गर्दै नगरेको पापको परिणामजस्तो लाग्ने यो संसारमा ईश्वरको अस्तित्व छ भन्ने कुरामा उसलाई विश्वास हुन सकेको छैन । यति हुँदाहुँदै पनि स्मृतिको अनुराग पाएको तथ्यसत्यबाट भावविभोर भएको क्षण भने आफूले यो जन्म र पूर्वजन्ममा समेत गरेका पुण्यकर्मबापत ईश्वरबाट प्रदान गरिएको वरदान पक्कै पनि स्मृति नै हो जस्तो लाग्छ उसलाई ।

“स्मृति म आभाससँग बस्न सकिनँ” स्मृतिलाई जानकारी दिने क्रममा ऊ पग्लन खोजेकी थिई । “डचाम केयर मम्मी, तिमीलाई जस्तो गर्दा राम्रो हुन्छ, त्यस्तै गर । मलाई जुनसुकै सर्तमा पनि मेरो हचापी मम्मी चाहिन्छ ।” स्मृतिले उसलाई आफ्नो अँगालोमा बाँधेर भनेकी थिई । उसको स्नेहसिक्त अँगालोमा बाँधिएपछि संसारका सम्पूर्ण सुखहरू एकैचोटि आफूमाथि खनिएको अनुभूतिले पनि नीलाका संवेदनाका बरफहरू पग्लिएर बग्न लागेका थिए । “नो नो मम्मी ! नो, म तिम्रो आँखामा आँसु हेर्न सक्तिनँ ।” स्मृतिका आँखामा आँसुका परिचयहरू सलबलाएको देखेपछि नीलाले पनि कठोर भएर आफ्नो आँखामा उर्लिसकेको बाढीलाई रोकेर डिलसम्म पनि आउन दिएकी थिइन; आँखैभित्र सुकाएकी थिई । “तिम्रा लागि हचापी न्युज छ

मम्मी ! तिम्रो ड्रिम पूरा भएको छ, मैले चार वर्षको स्कलरसिप पाएँ । नेक्स्ट विक म लन्डनमा हुनेछु । यू नो मम्मी ! तर तिमीलाई मैले धेरै मिस गर्नेछु । वट ह्वाट क्यान आई डू मामु ! यो तिम्रो पनि इच्छा हो । चार वर्षको कुरा न हो । तिमीले आफ्नो राम्रो केयर गर्नु । पर्सि म तिमीसँगै रात बिताउने गरी आउँछु । अनि हामी रातभरि कुरा गरौँला । ओ के मम्मी ! बाइ मम्मी !" उसका गालाभरि म्वाइँ नै म्वाइँका वर्षा गरेर स्मृति उससँग छुट्टिएकी थिई । स्मृतिसँग टाढिनेबित्तिकै चर्को घाममा ठूलो रुखको सियालबाट बाहिरिनुपरेजस्तै भएर नीला बाफिएकी थिई ।

स्मृतिको बाबु अर्थात् दर्पणसँग उसले पारपाचुके गर्दा स्मृतिको उमेरै कति थियो र ! बाह्र वर्षकी सानी केटीले पनि बाबु र आमामध्ये एकजनामात्र रोज्न पाउने अवस्थामा आमालाई नै रोजेर उससँग आएकी थिई । आमा रोजेर आएकी उसलाई नीलाले पनि आफैँसँग राख्न सकेकी थिइन । स्मृतिको उज्ज्वल भविष्यका निम्ति उसलाई राम्रो आवासीय स्कुलमा भर्ना गरेर नीला स्मृतिको भविष्यप्रति आशान्वित पनि थिई । आफूले नभोगेको सुखभोग गर्न स्मृति सक्षम होस् भन्ने नीलाका चाहनाहरू हिजोआज नीला आफैँका लागि प्रश्नचिह्नजस्ता भएका छन् । नीलाले नभोगेका सुखभोग गराउने प्रयत्नमा नीला आफूले नभोगेका दु:खहरू पनि कतै नीलाकै कारण स्मृतिले भोगिरहेकी त छैन ?

त्यसो त नीलाले आफ्ना जीवनका कुनै पनि तीतामीठाहरू स्मृतिसँग लुकाएकी छैन । उसले आभाससँगको आफ्नो प्रेमप्रसङ्ग र पछि आभाससँग बिहा गर्ने कुरा पनि छोरीलाई भनेकी थिई । "मामु ! तिमी खुसी हुन्छचौ भने मलाई केही छैन । तर लोग्नेमान्छेलाई मैलेभन्दा तिमीले बढी चिनेकी छचौ । आभाससँग तिमीले सजिलै जीवन बिताउन सक्छचौ ?" पन्ध्र दिनअघि मात्रै स्मृतिले उससँग प्रश्न गरेकी थिई । "मम्मी ! मान्छेहरू बिहा नगरी किन बस्न

सक्तैनन् ? बिहे गरेपछि पनि सुखी त हुँदैनन् । फेरि किन ? अब त होमो युग आइसक्यो । म त लोग्नेमानिससँग बिहे गर्दै गर्दिनँ ।" त्यस बेला स्मृतिले यो कुरा ज्यादै गम्भीर मुद्रामा भनेकी थिई । स्मृतिको पछिल्लो समलिङ्गी बिहेको कुरा सुन्दा त्यस बेला नीलाका शरीरभरि काँडा उम्रेका थिए । "... धत् लाटी, त्यस्तो कुरा गर्नुहुन्न" नीलाले डराएर छोरीका अनुहारमा हेर्दै भनेकी थिई । त्यस बेला नीलाका आँखामा, मनमा अथवा जताततै आभासको प्रेमको छायाँमात्र नशा भएर टाँसिएको थियो । त्यसैले त्यस बेला स्मृतिले भनेका कुराहरू नीलाले बुझेकी थिई अथवा बुझेजस्तो मात्रै गरेकी थिई । अहिले आभासको नशाबाट मुक्त भइसकेकी नीला भने त्यस बेला स्मृतिले भनेका वाक्यहरूले आफ्नासामु उभिएर आफैँलाई व्यङ्ग्य गरिरहेको अनुभूतिमा पिरोलिँदै थिई । त्यसैले आज नीला आफ्नी किशोरी छोरी स्मृतिका प्रौढ विचार दाँजिदा आफ्नो विचार बोकेको तराजुको पल्ला अकासिन पुगेको अनुभूति गर्दै थिई ।

हुन पनि स्मृति आफ्नो उमेरभन्दा कैयौँ गुना धेरै बुद्धि भएकी छ । स्मृतिका सन्तुलित विचारहरूका सामु नीलाले आफूलाई पटकपटक पराजित पाएकी छ । "स्मृति ! तिमीले मलाई आफ्नो अपराधी सोच्ने गछ्र्यौ होला । मैले गर्दा तिमी आफ्नो बाबुसँग पनि टाढा भयौ ।" स्मृति होस्टलबाट घरमा आएर नीलासँग बसेका बेला एकरात नीलाले उससँग भनेकी थिई । जोसुकैको पनि परिवार देख्ता अथवा बाबुआमा, छोराछोरी सँगसँगै हिँडेबसेको देख्ता नीलालाई एककिसिमको अपराधबोध हुने गर्थ्यो । "मेरी स्मृतिको परिवार मैले भत्काएँ । एक टुक्रा आफ्नो सुखका लागि मैले उसलाई एक्ल्याएँ । मेरा सुखका लागि सदा समर्पित छोरीको सुखका बारे किन मैले कहिल्यै सोचिनँ ? जुन बेला सोचेँ त्यस बेलासम्म समय बितिसकेको थियो ।" नीलाका मनमा हिजोआज बुर्कुसी मार्ने व्यथाहरू थिए– यी । धेरै समयसम्म आफूभित्र पाकिसकेका अपराधभावका पीडाहरू त्यस रात नीलाले

आफ्नी मायालु छोरीसामु पोखेर आफू हलुङ हुन खोजेकी थिई । “माम्मा ! तिमीले मलाई नचिनाएको भए ऊ मेरो बाबु हो भन्ने कुरो पनि मलाई थाहा हुने थिएन । मेरो बाबु त जो पनि हुन सक्थ्यो तर मेरी आमा तिमी मात्रै हुन सक्छचौ । मैले त बिर्सी पनि सकेँ; कोही मेरो बाबु थियो । टेस्टटचुब बेबीको रूपमा आफूलाई सम्झे भइहाल्छ नि ! अथवा हामी सम्झौँ; मलाई जन्माउनका लागि तिमीले कुनै औषधी खाएकी थियौ । रोग निको भएपछि औषधीकै नाम घोकेर, औषधी समातेर कोही बस्छ त ? टेक इट इजी मम । यस्तो फाल्तू कुरामा टाइम वेस्ट नगर डियर ! तिमी किन ट्रेडिसनल थोत्री आइमाई हुन्छचौ जहिले पनि ? त्यसैले दु:ख पनि पाउँछचौ । मान्छे बन मान्छे । म्यान म्यान नट उमन; उमन मात्रै कहिल्यै हुनुहुँदैन ।” त्यस रात जोसिलो पाराले बोलिरहेकी आफैँले जन्माएकी छोरीका अत्याधुनिक विचार सुनेर नीला छक्क परेकी थिई ।

त्यसपछिका दिनहरूमा नीलालाई स्मृतिका “मान्छे बन मान्छे, आइमाई मात्र कहिल्यै हुनुहुँदैन”ले बारम्बार थप्पड हानेको अनुभूति भइरहन्थ्यो । समयको पछिल्लो फेर समातेर विचारको र व्यवहारको पनि फराकिलोपनसँग नजिकिइसकेकी आफ्नी छोरीका कतिपय कुराहरूसँग सहमत भएर पनि ती विचारलाई व्यवहारमा ऊ आफैँले पालन गर्ने क्रममा भने नीला जहिले पनि पछाडि नै परिरही ।

नीला आफू सोह्र वर्ष पनि पुग्दानपुग्दै दर्पणसँगको प्रेमको आकर्षणमा परेर अठार वर्षकै कच्चा वयमा बिहेको जन्जालमा फसेकी थिई । त्यसैले नीलाले आफ्नै साँचोमा स्मृतिलाई पनि ढाल्ने असफल प्रयत्न गरेकी थिई । “तिम्रो कोही ब्वाइफ्रेन्ड होला नि ?” सोह्र वर्ष पुगेकी स्मृतिलाई अर्थात् पोहोरको लामो बिदामा घर आएको बेला उसले सोधेकी थिई । “ओहो मम्मी ! फेरि तिम्रो कुरा आफ्नै ट्र्याकमा पुग्यो । केको ब्वाइफ्रेन्ड ? कस्तो ब्वाइफ्रेन्ड ? के तिमी केटाबाहेक केही सोच्न सक्तिनौ । वट आइ डोन्ट लाइक दिज डर्टी ब्वाइज ।

आई हयाभ सो मेनी गर्ल फ्रेन्ड एन्ड आई इन्जोइ विथ देम । मामु ! यस्तो कुरा सोचेर समय बर्बाद गर्नुहुन्न" नीलाको प्रश्नको लक्ष्य बुझेर पनि नबुझेको जस्तै गरी स्मृतिले हाँसेर जवाफ दिएकी थिई । "होइन मैले तिम्रो प्रेमीको कुरा पो गरेकी ।" नीलाले छोरीका अघिल्तिर आफूलाई अझ खोलेकी थिई । "मम्मु, तिमी कस्तो चाइल्डिस कुरा गर्छ्यौ । प्रेमस्रेम वाहियात, म त्यस्तो गर्दिनँ के ! आफ्नो क्यारियर बनाउनुपर्छ क्यारियर । देन इफ आइ विल म्यारी, आइ विल म्यारी विथ ओन्ली गर्ल नेभर ब्वाइ ।" स्मृतिका कुरा सुनेर नीलाका शरीरभरि त्यस बेला पनि काँडा उम्रिएका थिए । आफ्नै सन्त्रासले सन्त्रस्त नीलालाई स्मृतिका अडानयुक्त भनाइले थप सन्त्रस्त पारेका थिए । "सृष्टिको विपरीत जानु मानवीय धर्म होइन छोरी । तिमीले कुनै पुरुषसँगै बिहे गर्नुपर्छ ।" नीलाले डराउँदै भए पनि छोरीसँग भनेकी थिई । "नो मम वी डोन्ट बिलिभ इन योर सीली रिलिजन एन्ड योर ओल्ड नेचर । तिम्रो सृष्टिको कुरा अब पुरानो भइसक्यो । भन; तिमीलाई कतिओटा सृष्टि चाहिन्छ र कस्तो सृष्टि चाहिन्छ ? आई क्यान बाइ इट इन मार्केट एन्ड योर रिलिजन ? दयाट बाएस्ट फर उमन, आई कान्ट फलो इट । बुझ्यौ मामु ! समयभन्दा धेरै बूढो र थोत्रो छ तिम्रो धर्म ।" सन्तुलित विचारमा व्यक्तिएका स्मृतिका विचारहरूलाई पराजित गर्नसक्ने विचारको एक अंश पनि आफूसँग नभएर नीलाको मुख बन्द भएको थियो । आफूले कल्पना पनि गर्न नसकेका कुराहरू आफ्नै छोरीका मुखबाट व्यक्त भएको अवस्थामा पनि नीलाको छाती गर्वले फुल्न खोजेको थियो । यसरी छोरीका विचारका अघि आफ्ना विचारहरू पङ्गु भएको महसुस गर्दा पनि ऊ दु:खी भएकी थिइन । "मैले पनि आफ्नो उमेरलाई स्मृतिले जस्तै सदुपयोग गर्न सकेको भए !" त्यस बेला जीवनमा पहिलोपल्ट आफू बूढी भएजस्तो लागेको थियो नीलालाई । उसलाई स्मृतिका सामु आफू बाउन्ने भएजस्तो पनि लाग्यो । स्मृतिका परिपक्व विचार र जीवन

जिउने अठोटप्रति नीला आफैँले थाहा नपाउने गरी नजानिँदो ईर्ष्या पनि उसभित्र पलाउन खोजेको थियो ।

•

सम्झनाका भेलहरूलाई केही बेर रोक्ने प्रयत्न गरी नीलाले । घरछेउको सडकमा मोटर गुडेको आवाज केही धीमा भएको थियो । भित्ते घडीमा भरिएको सुगाको आवाजले दश बजेको सूचना दिइसकेको थियो । नीलालाई केही भोक लागेजस्तो पनि भएकाले उसले ग्याँस बालेर दुइटा फुल र एक प्याकेट दूध पनि उमाल्न बसाली । आज एक सातापछिको यो उसको पहिलो एक्लो खानपिन थियो । त्यसो त एक्लै खान छोडेको समयलाई इमानदारीसाथ उल्लेख .गर्नुपर्दा उसले बितेको एक वर्षका धेरैजसो बेलुकीका खानपिनको उल्लेख गर्नैपर्ने हुन्छ । आभाससँग सुखद रूपले बितेका ती समयहरूमा उसले पुन: एक्लो खानपिनमा फर्कनुपर्नेछ भन्ने कल्पना पनि गरेकी थिइन । यस बेला पनि जनावरले खाएजस्तै एक्लै खानुपर्दा नीलाका मनभित्र नमीठो गरी दुख्यो ।

एक वर्षअघि एउटा डिपार्टमेन्टल स्टोरमा आभाससँग नीलाको अचानक भेट भएको थियो । आभासको परिचित स्वरूपलाई लत्याउन नसके पनि उससँगको अनाकर्षणले गर्दा नीलाले त्यस क्षण आभासलाई नदेखेजस्तै गरेकी थिई । “नीलाजी !” आभासले उसका अघिल्तिर उभिएर उसलाई बोलाएको थियो । बाध्य भएर नीलाले त्यस दिन उससँग बोल्नुपरेको थियो । साधारण भलाकुसारीपछि त्यस दिन उनीहरू छुट्टिएका थिए । संयोग भनौँ या के ? भोलिपल्टै ब्याङ्कको नीलाको क्यासकाउन्टरमा आभास उभिएको थियो । त्यस दिन ड्युटी पनि नीलाकै भएका कारण आभासको चेक पनि नीलाले नै क्यास गरिदिएकी थिई । साधारण बोलचाल र मुस्कानको आदानप्रदानपछि आभास फर्केको थियो । “यसलाई कसरी चिनेकी नीला ? यसकी स्वास्नीले पनि यसलाई डाइभर्स गरेकी नि !” नीलाकी सहकर्मी

उर्मिलाले आभास मूलगेटमा पुग्दानपुग्दै भनेकी थिई । उर्मिलाको कुरा सुनेर नीला छक्क परेकी थिई । "तिमीले आभासलाई कसरी चिनेकी नि !" उर्मिलाका प्रश्नको जवाफ दिनुको साटो नीलाले उर्मिलासँग नै प्रतिप्रश्न गरेकी थिई । "मेरो छिमेकी हो यो । बिचराकी स्वास्नी पनि हिँडी, छोराछोरी बोडर्स छन्, बाउआमाअघि लगाइहाल्यो । अहिले कोही छैन परिवारमा । त्यत्रो घरमा एक्लो छ । नोकरचाकरहरू मात्रै छन् । अर्काको त्यस्तो वैराग देख्दा मेरो त मनै नरमाइलो हुन्छ । तर यो मान्छे किन हो कुन्नि हामीलाई देख्दा पनि हम्मेसी बोल्दैन । एकदमै सामुन्ने नै पर्‍यो भने बोल्छ । अहिले पनि मोराले नदेखेजस्तो गर्‍यो । हाम्रो त बूढा पनि यो मोराको पीर गर्छन् ।" उर्मिलाले आभास उससँग नबोलेको तुस पोख्दै आभासबारे केही जानकारी पनि दिएकी थिई । त्यस दिन उनीहरूबीच आभासबारे अरू केही कुरा पनि भएन । दुवै आआफ्ना कार्यव्यस्ततामा लागेका थिए ।

"आभास र उसकी स्वास्नीबीच किन डाइभर्स भएको रहेछ ?" नीलाले भोलिपल्टको लन्चआवरमा आफूलाई उर्मिलाका अघि पोख्नबाट रोक्न सकेकी थिइन । हिजो आभासको दाम्पत्यजीवनबारेको आफ्नो कहानीसँग मिल्दोजुल्दो कहानीको उठान उर्मिलाका मुखबाट सुनिसकेपछि त्यसको बाँकी अंश थाहा पाउने कुतूहलताले उसलाई छोपिसकेको थियो । "के जान्नु ? हामीले देख्दा दुवै राम्रै थिए । ऊ पनि हुनेखानेकी छोरी, पढेलेखेकी केटी । अझ दुवैले एकअर्कालाई रोजेरै बिहे गरेका थिए । जोडी पनि खूबै मिलेकोजस्तो लाग्थ्यो हामीलाई त । आभाससँग मेरो त्यति हिमचिम भएन तर उसकी स्वास्नी रूपासँग मेरो दोहोरो कुराकानी पनि हुने गर्थ्यो । मान्छे मिजासिली थिई रूपा । खूब हाँस्नु बोल्नुपर्थ्यो ।" उर्मिलाले सहज भएर आफूले जानेजति आभासपुराण सुनाएकी थिई ।

"कति भयो उनीहरूको डाइभर्स भएको ?" नीलाले थप उत्सुकता देखाएकी थिई ।

"भयो होला तीनचार वर्ष" उर्मिलाले भनेकी थिई । उर्मिलाका कुरा कतै टाढाबाट आएको जस्तो लाग्यो त्यस बेला नीलालाई । "उसले अझै बिहे गरेको छैन त ?" नीलाले निर्विकार भावमा उर्मिलाका अनुहारमा हेरेर सोधेकी थिई र सोधी सक्तानसक्तै उसलाई आफूले अनावश्यक र फाल्तू प्रश्न गरेको अनुभूतिले गाँजेको थियो । "आभासले बिहे गर्नुनगर्नुसँग मैले सरोकारै किन राख्नुपरेको छ र ?" नीलाले मनमनमा भनेकी थिई । "छैन; ए साँच्चि तिमीहरूले बिहे गरे हुन्छ नि ! दुवै डिभोसी ! आभासले तिमीलाई नै पर्खेजस्तो छ । लौ यो कुरा त मलाई कहिल्यै पनि सम्झना नै आएन ।" उर्मिलाको उल्लासित आवाजले नीला पनि सपनाबाट बिउँझिएजस्तै भएकी थिई । "लौ नीला गज्जब हुन्छ । मलाई त खूबै जँच्यो बाबै यो कुरा । हैन; हिजोअस्ति नै किन यो कुरा मेरो बुद्धिमा नफुरेको होला ?" उर्मिला टाउको समातेर नीलाका अनुहारमा हेर्दै हाँसिरहेकी थिई । "त्यस्तो कुरा नगर उर्मिला । मैले आभाससँग बिहे गर्न सोधेको हो र ?" नीलाले केही रिसाउन खोजेको आवाजमा भनेकी थिई । "हेर उर्मिला, कसैका बारेमा जानकारी लिन खोज्नु उससँग बिहे गर्नकै लागि हुन्छ कि क्या हो ? तिमीलाई त्यस्तो छ भने तिमीले नै गरे पनि भइहाल्छ नि ?" उर्मिलाको ठटचौलो कुराकानीलाई नीलाले झगडालु बाटोतिर लान खोज्दै भनेकी थिई । "म त तिमीजस्तो खाली भएकी भए तिमीसँग सल्लाह गरिरहन्थें र ? के गर्नु आफ्नो त अजङ्गको बूढो छ, मरे छोड्दैन । एउटा दापमा दुइटा तरवार हाल्न मिल्दैन प्यारी ! त्यसो भएर पो स्वादिलो केटो आफूले चाख्दैनचाखी तिमीलाई सुम्पन खोजेको; गुन मान्नु छैन, नरिसाउन मोरी । एकवारको जिन्दगी किन खिया पाछ्र्यौ ? भनेजस्तै वर भेटे के रुँगेर बस्छ्यौ ? मह देखेपछि झिँगाहरू भन्किहाल्छन् । थपक्क बट्टा बन्द गर; ढुक्क पनि हुन्छ ।" उर्मिलाले मायालु पाराले भनेकी थिई । उर्मिलाका अघि रिसाएको अनुहार पारेर बसेकी नीलालाई झन्नै झन्नै अर्तीजस्ता लाग्ने उर्मिलाका शब्दहरूले नीलाका मनमस्तिष्कमा डेरा

जमाइसकेका थिए । त्यसपछि उर्मिलाले पनि केही भनिन र नीला चुप थिई ।

"नीला ! भोलिको डिनर मेरो घरमा छ है ! मेरो बूढाको प्रमोसनको उपलक्ष्यमा केही साथीहरू बोलाएका छौँ ।" नीला र उर्मिलाबीच आभासबारे कुराकानी भएको केही हप्तापछि उर्मिलाले एक दिन नीलालाई उसका घरमा निम्त्याएकी थिई । "रातिको कार्यक्रममा घर फर्कन अबेर हुन्छ, म आउन्न । सुदेशजीलाई मेरो तर्फबाट बधाई सुनाइदेऊ ल उर्मिला ।" नीलाले तर्कँदै भनेकी थिई ।

•

अहिले भरखरै कतै गाडीको हर्न बजेको आवाजले नीलाको निद्रा बिउँझेको छ ।

सडकछेउको घर हुनुको पीडा र सुख दुवै भोग्न पाइने घर रहेछ यो । बितेका जिन्दगीका पानाहरू पल्टाउँदापल्टाउँदै हिजो राति नीला कतिखेर निदाई ? उसैले पत्तै पाइन । बितेको रातको बाह्र बजेको सुगाको आवाज भने उसलाई सम्झना छ ।

यस बेला बाहिर उज्यालो राम्ररी छरिएको थिएन । नीलाले सेतो पर्दा उचालेर बाहिर परपरसम्म आँखा पुऱ्याएकी थिई । सडक र किनारामा घरहरू टाढाटाढासम्म देखिएका थिए । सडकमा मोटरको घुइँचो भइसकेको थिएन । सडकमा मानिसहरूको आवागमन पनि फाट्टफुट्ट मात्र देखिँदै थियो ।

"ओहो अफिस जानुपर्छ" नीलाको मनले सम्झन खोज्यो र एकैछिन कुनै बोझले थिच्न लागेजस्तो पनि भयो उसलाई । आज त्यसैत्यसै थकाइ लागेजस्तो भएको थियो उसलाई । तर जिम्मेवारीको कुर्सीमा बसेपछि अफिस नजाँदा झन् ठूलो पीर हुने गर्छ । अफिस जाने मनस्थितिमा आउन लागेकै बेला ऊ झल्याँस्स भएकी थिई । आज शनिवार, बिदा । बिदाको स्मरणले केहीअघि मात्रै उसका मनमा

थुप्रिएको बोझ पन्सिएर हलुको भयो । कोठाको हावामा बिहानीपखको मीठोखाले चिसो मिसिएको थियो । फागुन महिनाको बिहानी काठमाडौँको रमणीय मौसम हुने गर्छ । आभासको ठूलो महलजस्तो घरको सानदार रहनसहनमा हिजोसम्म बिताएको बिहानीको झझल्को पनि आयो नीलालाई । तर त्यहाँ आफूले बिताउनुपरेको पछिल्लो समयको कष्टकर अनुभूतिलाई बिसाउन पाएको आजको बिहानीले आनन्दको अनुपम नसा दिएको महसुस गरेकी थिई नीलाले । नीलाले कम्बलको मीठो न्यानोमा आफूलाई लुकाउँदै आँखा चिम्ली, तर निद्राचाहिँ उसलाई लागेन ।

•

"बेलुकी तिमीलाई तिम्रो घरसम्म मोटरमा पुऱ्याइदिने व्यवस्था गरुँला भएन त ?" उर्मिलाले नीलालाई त्यस दिन उम्कन दिएकी थिइन र त्यस साँझ उर्मिलाको निम्तो मान्न उसका घरमा नीला निकै सजिएर पुगेकी थिई ।

"नीला, तपाईं त पहिलाभन्दा पनि राम्री हुनुभएछ ।" आभासले एकान्त पाउनासाथ भनेको थियो । "ए हो र !" नीलाले अप्ठ्यारो मान्दै हाँसेर भनेकी थिई । धेरै समयपछि कुनै पुरुषले आफ्नो प्रशंसा गर्दा नीलालाई कताकता काउकुती लागेजस्तो भएर रमाइलो पनि लागेको थियो ।

त्यस दिन उर्मिलाले जानीजानी नीला र आभासलाई मात्र एउटा टेबुलमा राख्ने व्यवस्था मिलाएकी थिई । तीन पेग रक्सी पिइसकेपछि आभास निकै भावुक भएको थियो । "दर्पण र तिमीबीच के र किन भयो मलाई थाहा छ नीला ! दर्पणले आइमाईलाई कुन्नि के ठान्थ्यो । तर नीला ! म रूपालाई धेरै माया गर्थें । तिमीलाई थाहा छैन; म सबैलाई माया गर्छु । मैले रूपालाई पनि धेरै माया गरेँ तर उसले मलाई बुझिन । मेरो मायालाई लत्याएर गई । म अहिले पनि

उसलाई माया गर्छु जबकि अब ऊ अरू कसैकी भइसकी । हिजो ऊ मेरी थिई । आजकी पराई उसलाई होइन हिजोकी मेरी रूपालाई मैले माया गर्न पाउन्नँ त ?" त्यसपछि आभास सानो बच्चा रोएजस्तै गरी रोएको थियो ।

"आभासजी ! लोग्नेमानिस भएर यस्तो कमजोर हुनुहुन्न । तपाईंले अर्को बिहे गरेर आफ्नो संसार निर्माण गर्दा भइहाल्छ नि ! दर्पणले बिहे गरेर दुदुई जना छोराछोरी पनि जन्माइसक्यो ।" नीलाले आभासलाई सान्त्वना दिने क्रममा सल्लाह पनि दिएकी थिई । "नीला म दर्पणजस्तो मानिस होइनँ । रूपाले छोडेर गएपछि म धेरैसँग नजिक भएँ तर बिहा गर्ने निर्णय भने गर्न सकिनँ । बिहा गर्ने इच्छा हुँदाहुँदै पनि रूपाको झझल्कोले आजभोलि आइमाईसँग म नजिकिन सक्तिनँ । चौथो पेग रक्सीको अन्तिम घुट्को निल्दै आभासले भनेको थियो । त्यसपछि भने उसले रक्सी थपेन । नीलाको जीवनचर्याका विषयमा आभासले निकै रुचि लिएर उसलाई खोतलेको थियो । उनीहरूबीच कुराकानी भइरहेका समयमा एकदुईपटक उर्मिला आएर उनीहरूका कुराकानीमा सामेल भएजस्तै गरेर केहीबेर बस्तै आभासका आँखा छलेर नीलालाई चिमोट्दै जान्थी । उर्मिलाको घरको त्यस दिनको पार्टी नीलालाई पनि निकै रमाइलो लागेको थियो । सुदेशजीले पैसा निकै खर्च गरेर खानपिनको राम्रो बन्दोबस्त गरेका थिए । निकै ठूलो आँगनमा आठदस जोडी पाहुनाहरू रमाएर रात बिताउँदै थिए । "उहाँहरू दुवैजना पुराना मित्र हुनुहुँदो रहेछ !" उनीहरूलाई एउटै टेबुलमा बसालेको केही बेरपछि उर्मिलाले सुदेशजीसँग आभास र नीलालाई संयुक्त रूपले पनि चिनाएकी थिई । प्राय: दम्पतिलाई मात्रै निम्त्याइएको त्यस पार्टीमा सुदेशजीले आफ्नो छिमेकी आभास र पत्नीसखी नीलालाई प्रश्नात्मक दृष्टिले हेरेका थिए । उर्मिलाको अर्थपूर्ण आवाजको त्यो भनाइपछि सुदेशजीका दृष्टिमा तुरुन्तै परिवर्तन देखिएको थियो । सन्तुष्ट मुद्रामा दुवैलाई हेरेर औपचारिक कुराकानीपछि

सुदेशजी उर्मिलाका साथमा अरू पाहुनातर्फ लागेका थिए । आभासलाई रक्सीको नसाले असामान्य भावुक बनाउँदो रहेछ । आफूले लामो समयदेखि कठोर ठानेको आभासको यो रूप आफ्नासामु खुलेकोमा नीला छक्क परेकी थिई । धेरैदिनपछि पाएको पुरुष सामीप्यले नीलाको रात पनि नसालु भएको थियो । नपिउँदा नपिउँदै पनि उसलाई एक किसिमको उन्मादले छोपिसकेको थियो ।

त्यस रात उर्मिलाले नीलालाई आभासकै मोटरमा उसको घरसम्म पठाएकी थिई । “नीला ! कहिलेकाहीँ मलाई तिम्रो घरमा आउन मन लागे अनुमति दिन्छचौ ?” गाडीबाट ओर्लन लागेका बेला नीलाका अनुहारमा हेरेर आभासले प्रश्न गरेको थियो । रून्नै तीन घण्टा लामो एकान्तवार्ताले आभास र नीलाबीचको तपाईंको पर्खाल आभासले ढालिसकेको कुरा नीलाले त्यस बेला मात्रै थाहा पाएकी थिई । नीलालाई पनि यो भत्काइएको पर्खाल रमाइलो लाग्यो । “आउनुस् न, किन नहुने !” नीलाले हतारहतारमा जवाफ फर्काएकी थिई । तर उसले भने त्यस दिन आभास अगाडि उभिएको तपाईंको पर्खाल भत्काउन सकेकी थिइन । आभासका आँखामा देखापरेका नसाका लहरले नीलालाई रमाइलो डरको अनुभूतिले छोपेको थियो । हतारहतार “शुभरात्रि !” भन्दै निकैबेर आफूलाई एकनास हेरिरहेको आभासलाई बिदा गरेर नीला आफ्नो डेरामा प्रवेश गरेकी थिई ।

“हिजो कत्तिको मज्जा आयो त महारानी ?” उर्मिलाले अफिसमा एकान्त पाउनासाथ नीलाको भुँडीमा आफ्नो चोरऔँलाले छेड्दै सोधेकी थिई । “तिम्रो घरको पार्टीमा जहिले पनि मज्जा नै आउँछ नि !” नीलाले हाँस्दै जवाफ दिएकी थिई । “ए मैयाँ मसँग लाटी भएर देखापर्नु पर्दैन; मैले मेरो घरको पार्टी सोधेकी होइन । आभाससँगको मज्जाको कुरा पो सोधेकी नखरमाउली ! हिजो राति त टीनएजलाई पनि बिर्साउने शैली थियो नि तिमीहरूको । आज मसँग थाहै नपाएको स्वादजस्तो गर्छे वा यो मान्छे !” उर्मिला अझै

इतरिँदै थिई । “त्यस्तो केही होइन है !” नीलाले फेरि पनि सरल उत्तर दिएकी थिई । “हुँ ... आभासको गाडी त निकै अबेर फर्केको थियो नि !” उर्मिलाले आँखा सन्काउँदै एकै सासले सोधेकी थिई । “तिमी मारी हत्ते मलाई पुऱ्याउनासाथ बाटैबाट उनी फर्केका हुन् । मलाई छोडेपछि उनी कता गए मलाई के थाहा भन त ?” नीलाले निश्छल भावले उत्तर दिएकी थिई । केहीबेर नीलाका अनुहारमा हेरेर उर्मिलाले ठूलै खेलमा हारेको अनुहार बनाई । “रानी ! माछा निकै स्वादिलो छ, उम्कन नदेऊ, पछि पछुतो पर्ला ! मैले निकै विचार गरेर जोडी बाँधिदिन खोजेकी हुँ ।” उर्मिलाले गम्भीर स्वरमा पनि उत्ताउलिएर भनेकी थिई । “हिजो हनिमुन रिन्यु गरेजस्तो छ नि, म्याडमको आजको कुरा निकै रसिलो छ ।” नीलाले पनि उर्मिलाकै रङ्गमा रङ्गिँदै भनेकी थिई । “काँ र, आफ्नो भाग्यमा कहाँको हनिमुन ! बूढो मान्छे टिल्लाराम आफू जिल्लाराम । रातभरि कल्पिँदै सुतियो । आफ्नो त घर न घाटजस्तो छ बाबै ! त्यसै भएर तिम्रो र आभासको जोडी बाँधिदिएर एउटा पुण्यकर्म गर्न पाए अर्को जन्ममा आफूले पनि मोज गर्न पाइन्थ्यो कि भन्या ! खोई हिजोको तिम्रो प्रगति सुन्दा त मैले आशै मारेँ बा !” उर्मिलाको अनुहारमा साँच्चै विषादका रेखाहरू छरपस्ट देखिए । उर्मिलाको गम्भीरताले नीलाको पनि मुटुनजिक छोयो । उर्मिलाका कुराले नीलालाई पनि नरमाइलो लाग्यो ।

त्यसो त उनीहरूको त्यो नरमाइलो क्षणिक रहचो । त्यसपछि उर्मिलाले चाहेकै कुरा भएको थियो अर्थात् पर्सिपल्टै बेलुकी सात बजे नीलाको ढोकाको कलबेल थिचिएको थियो । यो कलबेल थिच्ने अरू कोही नभएर आभास नै थियो । आभासले त्यस रातको निकै लामो समय नीलाका कोठामा बिताएको थियो । एउटी आइमाई र एउटा लोग्नेमानिस अनि उनीहरूको पीडा पनि साझा भएपछि उनीहरूको त्यो समय आपसी पीडा निवारणमै बितेको थियो । दुवैले एकअर्काको

पीडानिवारणलाई प्राथमिकता दिए अथवा आपसी आनन्दको खोज गरे; त्यो उनीहरूले नै जान्ने विषय हो । तर एउटा कुराचाहिँ सत्य थियो त्यस रात छुट्टिने बेलामा दुवैलाई नछुट्टिएरै रात बिताउने इच्छा भएको थियो ।

त्यस रात आभास पनि सन्तुष्ट भएरै आफ्नो घर फर्केको थियो । त्यसै गरी नीलाले पनि पुरुषबाट प्राप्त गर्न सकिने आनन्द यति धेरै हुनसक्छ र त्यस आनन्दले जीवनको गतिहीनतामा थप उर्जासमेत प्रदान गर्छ भन्ने कुरा पच्चीस वर्षे पुरुष समागमको इतिहासमा पहिलोपल्ट महसुस गरेकी थिई । धेरै लामो समयपछिको पुरुषसंसर्गकै अथवा अरू नै कुनै तत्त्वको समागम थियो त्यो रात ! उसले ठम्याउन भने सकेकी थिइन । यद्यपि आफ्ना जीवनमा पुरुषसमागमबाट अपार आनन्द प्राप्त गरेको पहिलो अनुभव नीलाले गरेकी थिई ।

दर्पणसँग पारपाचुके गरिसकेपछि एक्लो जीवन बिताउने क्रममा केही पूर्वपरिचित पुरुषहरू र केही नवपरिचित आफ्नै सहकर्मीहरूले पनि नीलासँग पटकपटक नजिकिने चाहना प्रत्यक्ष र परोक्षमा पनि नराखेका होइनन् । त्यस्ता पुरुषहरूमा अधिकांश विवाहित अधबैंसे थिए । ती अधबैंसेहरू आफ्ना स्वास्नीका अघि नीलासँग बोल्न पनि रुचाउँदैनथे, अरू नचिनेको जैँ अभिनय गर्न पनि पछि पर्दैनथे । स्वास्नीका आँखाबाट ओझेल पर्नासाथ नीलाको बफादार नोकर नै बनुँलाजस्तो गरेर उसका नजिक आउन खोज्थे । त्यस्ता हरेक लोग्नेमानिसहरूमा उसलाई दर्पणको झझल्को आउँथ्यो । दर्पणले नीलाका आँखा छल्नासाथ नीलाकै साथीहरू, नातेदार दिदीबहिनीहरू र घरमा काम गर्न राखिएका जातकुजातका नोकर्नीहरूलाई समेत ओछ्यानमा सुताएका चित्रहरू नीलाका आँखामा सजीव भएर नाच्ने गर्थे । त्यसैले कामपिपासु भएर आफूलाई ललाउनफकाउन आउने पुरुषहरूसँग नीला पग्लिनुको साटो घृणा र आक्रोशले तमतमाउने गर्थी ।

एउटी एक्लै बसेकी आइमाई पुरुषसंसर्गविना बाँच्नै सक्तिन भन्ने धारणामा अभिशप्त नीलाको यौवन भोग्न नपाएका तिनै पुरुषहरू मध्ये केही नीलाको मिथ्या बदनामीमा र कोहीचाहिँ नीलाको स्त्रीपनामा नै आशङ्का व्यक्त गरेर शङ्कास्पद चर्चापरिचर्चा गर्न गराउन पनि पछि पर्दैनथे ।

यसरी आफ्नो यौवनको उन्मादलाई दर्पणका कुत्सित सम्झनाहरूमै समर्पण गरिसकेकी नीलाको दमित स्त्रीपनलाई आभाससँगको एकै पटकको संसर्गले जगाइदिएको थियो । हुन पनि त्यस रातपछिका धेरै रातहरू नीलाले आभासको अभावको छटपटीमै बिताएकी थिई भने कैयौँ रात र दिन आभासबाट प्राप्त सुखको समुद्रमा पौडेर बिताएकी थिई ।

विगतलाई केही बेर थन्क्याएर नीला वर्तमानमा फर्केकी थिई । यस बेला कोठाभित्र बाहिरको उज्यालोले आफ्नो साम्राज्य फैलाइसकेको थियो । मन नभए पनि नीला आफ्ना नित्यकर्म सम्पादन गर्न जुटेकी थिई । ऊ बाथरुममै भएको बेला फोनको घन्टी बजेको थियो । "मेरो नम्बर कसैलाई थाहा थिएन, सायद रङनम्बर होला !" नीलाले फोनको रिसिभर उठाउँदै सम्झेकी थिई ।

"नीला ! बधाई छ; घर किनेको पनि हामीलाई थाहा नदिने ! तिमी त कपटी मान्छे हौ, आभासले पनि फोन नगरेको । पख न तिमीहरूलाई !" फोनमा उर्मिला चर्किरहेकी थिई ।

"तिमीलाई मेरो नम्बर कसले दियो !" नीलाले आफ्नो कुतूहलता पोखी ।

"रामजी हिजो तिमीले दिएको तिम्रो चेक क्यास गर्न आएको थियो । उसैले भनेर थाहा पाएँ । तिमीहरू त्यत्रो ठूलो आभासको घर छोडेर किन त्यत्ति सानो फ्ल्याटमा गएका होलाउ भनेर म त छक्क पनि परेँ । कतै हनिमुन मनाउने नयाँ तरिका पो हो कि पनि भन्ठानेँ ।"

नीलाको जानकारी लिनेभन्दा पनि उर्मिला छिल्लिने अवस्थामा पुगेकी थिई । "उर्मिला ! सबै कुरा भेटेर भनुँला, अहिले म बिजी छु, फोन राख्छु है !" नीलाले उसको प्रतिउत्तर नै नपर्खी फोन राखी ।

समयले मानिसलाई कति परिवर्तित गर्दो रहेछ । अस्तिसम्म यही उर्मिलाले गरेका ठट्टाले नीलाको तनमनमा काउकुती लगाउँथ्यो । तर आज उसले गरेको ठट्टाले उसको तनमनमा आगो लागेजस्तो भएको थियो ।

हुन पनि एक वर्षसम्म आभासको प्राप्तिका लागि नीला तडपिएको कुरा उर्मिलालाई मात्रै राम्ररी थाहा थियो । आभास र नीलाबीच पुल बनेकी उर्मिलालाई आभास र नीलाबीच अब कहिल्यै नगाँसिने भँगालो परिसकेको कुरा पनि बिचरा उर्मिलालाई के थाहा होस् र ! त्यो बरी त आफूले एउटा जोडी मिलाउन पाएको उमङ्गमा अझै पनि रमाइरहेकी थिई ।

नीलालाई चियाको तलतलले सतायो, तर कृष्णले अझै चियापत्ति ल्याइपुऱ्याएको थिएन । उसले भित्ते घडीमा आँखा पुऱ्याई । भरखर साढे छ बज्दै रहेछ । उसले डाइनिङ कुर्सीमा बसेर हिजोको अखबार पढ्न खोजी । नीलाका आँखा अखबारमा भए पनि उसको मन कसै गरे पनि अखबारमा अडिन सकेको थिएन । उसको मन आफ्ना भरखरैजसो बितेका दिनहरूका मानसचित्र पहिल्याउने धुनमा थियो ।

आभासले बिहे गर्ने त्यत्ति इच्छा गरेको थिएन तर नीलालाई भने बिहा नगरी यसरी दिन प्रतिदिन आभाससँग गहिरिँदै गएको उनीहरूको सम्बन्धले अत्याउन लागेको थियो । समाजको अवैध परिभाषाले गर्दा उनीहरूबीचका सुखद क्षणलाई पनि सङ्क्रमित पार्न लागिसकेको अनुभूति नीलाले गरेकी थिई । त्यसैले वैवाहिक बन्धनमा बाँधिने हतार पनि नीलाले नै गरेकी थिई । गुह्येश्वरीको मन्दिरमा गएर उनीहरूले एकअर्कालाई फूलका माला लगाइदिएका थिए ।

आफ्नो परम्परा थाम्ने नाउँमा आभासले नीलाको सिउँदो काँचो सिँदुरले रङ्गाइदिएको थियो र नीलाले पनि आफ्नो निधार आभासका खुट्टामा राखेर आफू उसप्रति समर्पित भएको प्रमाण पेस गरेकी थिई ।

ईश्वरबाहेक कसैलाई साक्षी नराखी उनीहरूले बिहे गरेका थिए । बिहेको अघिल्लो दिन आभासले नीलालाई उसको छोरो विवेक र छोरी अंशुसँग परिचय गराउन उनीहरूको स्कुल पुऱ्याएको थियो । आफ्नी छोरी स्मृतिकै हाराहारीका आभासका छोराछोरी देख्दा नीलालाई आफ्नी छोरीको झझल्को लागेको थियो । त्यस बेला आभासले छोरासँग खास केही भनेको थिएन । तर छोरीसँग भने एकान्तमा निकै बेर कुरा गरेको थियो । त्यसपछि उनीहरू चारैजना एकै ठाउँमा बसेर केहीबेर कुराकानी गरेका थिए । "अंशु ! तिमीलाई पनि घरमा आउँदा एक्लोपन हुनेछैन ।" आभासले आफूलाई एकान्तको साथीको आवश्यकता पूरा गर्ने क्रममा नीलासँग बिहा गर्न लागेको कुरा भन्दै पछिल्लो वाक्य बोलेको थियो । "पापा, हजुरको सुखका लागि जसो गरिसिन्छ मलाई राम्रो लाग्छ ।" यसो भन्दाभन्दै अंशुको गला भारी भएको नीलाले चाल पाएकी थिई । आभासका गालामा म्वाइँ खाएर नीलालाई हात हल्लाउँदै रुन्चे हाँसो हाँसेर अंशु बिदा भएकी थिई । अंशुका पछिपछिजस्तो विवेक पनि गएको थियो । त्यस बेला अंशुको हाँसोका पछाडि लुकेको पीडाले नीलालाई भने निकै बेरसम्म पछ्याइरहयो ।

आभाससँग घनिष्ठ भएको एक वर्ष एक महिनापछि नीला आभासकी जीवनसँगिनी भएर उसका घरमा पुगेकी थिई ।

•

डोरबेल बजेकाले नीलाका सम्झनाका तरङ्गहरू स्थगित हुन पुगे । "कृष्ण आयो होला !" नीलाले पूर्वानुमानसाथ ढोका खोलेकी थिई । नभन्दै कृष्ण आफ्ना दुवै हातमा झोला झुन्ड्याएर उभिएको रहेछ । ङिच्च हाँसेर अनुहारमा परिचित भाव ल्याउँदै र आफ्ना सेता

दाँत देखाउँदै ऊ यथावत् उभिइरहचो । उसको उपस्थिति अब नीलाका लागि पनि परिचित र औचित्यपूर्ण भएकाले नीलाले ढोका उघार्दै उसलाई आफ्ना मुस्कानले स्वागत गरेकी थिई । कृष्ण सामान बोकेर उसको पछिपछि भित्र कोठामा आएको थियो । कृष्ण नीलाको कोठालाई बडो चाख मानेर हेर्दै आफ्ना कलिला हातहरूले सामान बोकेर उभिई नै रहेको थियो । नीलाले सामान त्यहीँ राख्ने आदेश दिएकी थिई र उसलाई बस्ने अनुमति पनि दिएकी थिई, तर पनि ऊ बसेन । उभिएरै आफ्नो खल्तीबाट भरखरै ल्याइएका सामानको बिल नीलाका अघि तेर्स्याएको थियो । नीलाले पनि त्यहीँ टेबुलमा भएको आफ्नो हाते झोलाबाट पैसा झिकेर उसलाई दिई । पैसा गनेर खल्तीमा राख्दै ऊ डराएको भावमा मुस्कुराउन खोज्दै बिदा भएको थियो । त्यसपछि नीलाले पनि ढोका लगाएकी थिई ।

सामानबाट चियापत्ति र चिनी झिकेर पहिले नीलाले चिया बनाई । आफ्नो नयाँ घरको पहिलो कप चियाले उसलाई एक किसिमको अनौठो तृप्ति दियो । चियाको तलतल मेटिँदा नमेटिँदै ऊ आफ्ना तरङ्गका लहरहरूमा पुनः डुबुल्की लगाउन थाली ।

•

त्यसो त बिहे गरेर मात्रै नीला आभासका घरमा भित्रिएकी होइन । बिहे हुनुभन्दा एक वर्षअघि नै उनीहरूको तनमनले एकअर्काको आवश्यकता अनुभव गर्न थालेपछि आभासले लगत्तैजसो उसलाई त्यस घरमा पुऱ्याएको थियो ।

पहिलो दिन आभासको सुत्ने कोठामा पुगेको बेला सर्वप्रथम उसको बिछ्यौनाको गोडामुन्तिर टाँगिएको सेतो बिरालोको ठूलो फोटो देखेर नीला निकै अचम्मित भएकी थिई । हुन पनि बिरालाको यति ठूलो तस्बिर उसले आजसम्म कसैको सुत्ने कोठामा पनि देखेकी थिइन । बैठककोठामा भने मानिसहरूले बाघको वा मृगको छाला

अथवा कुनै जीवजन्तु वा अरू कसैका पनि तस्बिर वा पेन्टिङहरू सजाएको नीलाले नदेखेकी होइन । तर सुत्ने कोठामा त्यत्ति ठूलो बिरालाको तस्बिर पहिलोपटक देख्दा नीलालाई हुनसम्मको अचम्म लागेको थियो । त्यसो त विवाहित जोडीका सुत्ने कोठामा उनीहरूका रमाइला तस्बिर अथवा कुनै प्रेमपरिणय झल्कने जीवन्त तस्बिर सजिएको पनि उसले नदेखेकी होइन । दर्पणकै घरमा पनि उनीहरूको सुत्ने कोठामा नीला र दर्पणको स्वयंवरका बेला खिचेको तस्बिरलाई चाँदीको फ्रेममा हालेर उसले आफैले नै सजाएकी पनि थिई । “बिरालो मेरो अत्यन्त प्यारो जीव हो । नीला म बिरालोलाई खूबै माया गर्छु; यो तस्बिर मैले बाल्यकालमा पालेको बिरालाको हो । मेरा बुबाले खिच्नुभएको हो यो तस्बिर । तिमीलाई कस्तो लाग्यो ?” नीलाले बिरालाको तस्बिरलाई निकै छक्क परेर हेरेको देखेपछि त्यस बेलाको नीलाको कौतूहल मेटाउने प्रयास आभासले गरेको थियो । आभासका कुरा सुनेपछि बिरालाको मायाले हो अथवा उसका स्वर्गवासी बाबुले खिचेको तस्बिर भएकाले त्यो तस्बिर आभासले सुत्ने कोठामा टाँगेको हो ? नीलाले त्यस बेला बुझ्न सकेकी थिइन । त्यस दिन आभासको बिछ्यौनामा उनीहरू पहिलोपल्ट रमाउन खोजेका थिए । आभासको अनुभूति त ऊ के जानोस् तर त्यस दिन नीलाका अनुभूतिमा भने आफू र आभासका बीच बिरालाको त्यो तस्बिर आएको थियो । तेस्रो अस्तित्वको उपस्थितिको आभासले कति कोसिस गर्दा पनि त्यस समयको साँचो रमाइलो उसले प्राप्त गर्न सकेकी थिइन । त्यसैले आभासको सुत्ने कोठाबाट बाहिर निस्कँदा नीलाले त्यो बिरालाको तस्बिरलाई मनपराएर हेर्न सकिन ।

“म पैँतालीस वर्षको भएँ र अहिलेसम्म मैले सातओटा बिरालाहरू पालिसकेँ । सबैभन्दा पहिले थिई नैनकला, त्यसपछि चुआ, हेन्द्री, वंशी, रूपेश, मनमती र सबैभन्दा पछिल्लोचाहिँ अनङ्ग हो । नीला तिमीलाई बिरालो कस्तो लाग्छ ?” बैठककोठामा बसेर चिया पिइरहेको

बेलामा आभासले नीलालाई आफ्ना बिरालाहरूको छोटकरी इतिहास भन्ने क्रममा अप्रत्याशित रूपमा नीलाको बिरालो रुचि जान्न खोजेको थियो । अचानक आभासको प्रश्नले केहीबेर त नीला अकमक्क नै परेकी थिई । “यसबारे मेरो कुनै अनुभव छैन । हेर्दा त राम्रै हुन्छ, तर मैले नपालेको हुनाले जीवजन्तुका विषयमा म यसै केही भन्न सक्तिनँ ।” नीलाले तटस्थ भएर जवाफ दिएकी थिई । “ए त्यस्तो मनै नपर्ने वा डराउने त केही छैन हैन ?” आभास आश्वस्त हुन खोजेको थियो । “डर त मलाई बाघसँग पनि लाग्दैन, बिरालो जाबोसँग के डराउनु !” नीलाले पनि आफ्नो साहसको परिचय जोसिलो पाराले दिन खोजेकी थिई । “ए ! बाघसँग पनि नडराउने, अनि मसँग नि !” आभासले गिज्याएको पाराले भन्दै नीलालाई अँगालामा बाँधेको थियो । “तिमीसँग पनि !” नीला निखिँदो बैंस पोखेर हाँसेकी थिई । “हो महारानी तिमीसँग त मै डराउँछु, हायलकायल पारिदिँदी रैछचौ !” नीलाका हात समातेर आफ्नो बिहान मात्र खौरेको गालामा दल्दै आभासले भनेको थियो । आभासका कुराले नीलाका अनुहारमा पनि केही सरमका छिटाहरू देखापरेका थिए । दुवैले एकअर्काका आँखामा हेराहेर गरिरहे र दुवै एकैचोटि खित्का छाडेर हाँसेका पनि थिए । हाँस्दाहाँस्दैको आभासका अनुहारमा अचानक पीडाका केही रेखाहरू पनि देखेर नीलालाई नरमाइलो लाग्न खोज्दै थियो । “एउटा कुरा सुन्छचौ नीला ! रूपालाई बिरालो पटक्कै मन पर्दैनथ्यो । उसले मेरो अनङ्गलाई त विष पनि खुवाउने प्रयत्न गरेकी थिई । ऊ बिरालाको नामै सुन्न सक्तिनथी ।” अचानक आभासको स्वरमा भारीपन आउन लागेको जस्तो नीलालाई लाग्यो । तीन सीटे सोफामा उनीहरू त्यस बेला बसेका थिए । कसोकसो नीलाको काखमा आफ्नो टाउको राखेर आभास ढल्किसकेको थियो । “मैले रूपालाई धेरैचोटि भनैं, म बिरालोलाई माया गर्छु । तिमीले मेरो प्यारो बिरालोलाई दुर्व्यवहार नगर । म आफूलाई कसैले नराम्रो गरे पनि सहुँला तर मेरो बिरालालाई नराम्रो गर्ने कसैको आशय पनि सहन सक्तिनँ । तर उसले कहिल्यै मेरो कुरै

सुनिन; एउटा कानले सुनेजस्तो गरेर अर्को कानले उडाइदिन्थी । उसले एकनास मेरो बिरालाको खेदो गरिरही, तर मैले भने झन्झनै बिरालोलाई माया गरिरहें । अनङ्गभन्दा अधिकी मेरी बिराली मनमती पनि कालगतिले मरेकी हो जस्तो मलाई लाग्दैन । बेलुकी म सुत्ने बेलामा सद्दे भएकी बिराली बिहान म उठ्दा मरिराखेकी थिई । म कति रोएँ मनमती मर्दा, तर रूपाले पटक्कै शोक गरिन । त्यस बेला त मैले रूपामाथि शङ्का पनि गरिनँ तर अनङ्गलाई कीटनाशक औषधी मिसाएको मासु उसले खुवाएको थाहा पाएपछि भने मनमतीलाई पनि उसैले मारेकी हो जस्तो मलाई लागेको छ ।" निक्कै लामो सास फेरेर आभासले भनेको थियो ।

आभासका कुरा सुनेपछि त्यस बेला नीलालाई आभासप्रति हुनसम्मको सहानुभूति पलाएको थियो भने रूपाप्रति ऊ थाहै नपाई आक्रोशित हुन पुगेकी थिई । "रूपाले नै अनङ्गलाई विष खुवाएको तिमीले कसरी थाहा पायौ त ? अनि अनङ्ग मऱ्यो ?" नीलाले बिरालाको कथामा रुचि लिएर सोधेकी थिई । "अनङ्गले मासु चाट्नासाथ बान्ता गर्न खोजेको रहेछ । संयोगले त्यस बेला म अनङ्गलाई खोज्दै त्यहाँ आइपुगेको थिएँ । अनङ्गले मासु खान सकेन र स्वाँस्वाँ गर्न थाल्यो । म आत्तिएर हत्तपत्त अनङ्गलाई मोटरमा हालेर पशु डाक्टरकहाँ पुगें । नभन्दै डा. कायस्थले अनङ्गलाई बान्ता गराए । "यसले कीटनाशक विष खाएको छ ।" डा. कायस्थले भने । त्यसपछि डाक्टरले अनङ्गलाई एउटा सुई दिएपछि उनले लेखिदिएका औषधीहरू पनि किनी म घर फर्केको थिएँ । म घरमा पुग्दा अनङ्गको भाँडामा भएको मासु त्यहाँ थिएन । नोकरचाकरलाई सोध्दा "हामीलाई थाहा छैन" भने । रूपालाई सोध्दा उसले "मैले फालिदिएँ" भनी । "किन फाल्यौ" भनेर मैले सोध्दा उसले कुनै जवाफ दिइन । त्यसपछि मैले रूपालाई नै सोधेको थिएँ– "आज अनङ्गलाई कसले मासु खान दिएको थियो ?" "मैले" रूपाले निकै

कठोर आवाजमा जवाफ दिएकी थिई । "अनि मासुमा विष पनि तिमीले मिसाएको हो ?" मैले रूपाका अनुहारमा आँखा गाडेर हेर्दै सोधेको थिएँ । तर मेरो पछिल्लो प्रश्नको जवाफ रूपाले दिइन । ऊ बोल्दै बोलिन ।

त्यसो त रूपा यो घर छोडेर गइसकेपछि पनि धेरैपछि मात्र रूपाका राखनधरन गर्ने बाकसमा मैले कीटनाशक औषधीको सिसी फेला पारेको थिएँ ।

आभासको स्वरमा निराशाको व्यापकता थियो । त्यस बेला नीलालाई आभासप्रति धूमधाम प्रेम उर्लेर आएको थियो र रूपाप्रति घनघोर वितृष्णा । "कस्ती हत्यारिणी आइमाई ?" नीलाले रूपाप्रतिको आफ्नो मनको फोहोर मनमनै पोखेकी थिई । त्यस बेला बाहिर देखिने गरी भने नीलाको दाहिने हात आभासका छातीका रौँ सुमसुम्याउन व्यस्त थियो । "अनङ्ग अहिले कहाँ छ त ?" नीलालाई आफूले नदेखेको त्यो दयनीय जीव पनि हेरूँ हेरूँ लागेको थियो त्यस क्षण । "रूपाले घर छोडेर हिँडेको दुई वर्षपछि अनङ्ग पनि मऱ्यो । भोलि अनङ्ग मरेको दुई वर्ष पुग्छ ।" आभासको स्वर केही भक्कानिएको पनि थियो । नीलाले आभासले चाल नपाउने गरी उसका आँखामा हेरी । उसका चिम्लिएका आँखाका डीलबाट आँसुका थोपा खस्लान्खस्लान् जस्तो गरेर फेरि भित्रै फर्किएका थिए । त्यसपछि त्यस दिन उनीहरूबीच अरू केही कुराकानी भएन । त्यसपछिका दिनहरूमा पनि बिरालो या त्यससम्बन्धी कुनै कुरा भएको थिएन । यत्ति हो; आभासको सुत्ने कोठाको बिरालाको तस्बिर भने नीलाका लागि प्रिय हुनै सकेको थिएन । आभासको बिरालो प्रेमको कथा सुनिसकेपछि नीलाले आभाससँग त्यो तस्बिर सुत्ने कोठाबाट बाहिर निकाल्ने प्रस्ताव राख्न सक्ने कुरा पनि थिएन ।

पहिलो दिन

आज नीला र आभासको बिहे भएको पहिलो दिन हो । विवाहित हुनुको कुनै नौलो अनुभूति नहुँदानहुँदै पनि आज नीलाका मनका तहतहमा खुसीका मीठा अनुपम लहरहरू आउँदै जाँदै गर्दै छन् ।

"नीला ! मेरो इच्छा पुग्यो । तिमीहरूको जीवन सुखमय बितेको देख्नसुन्न पाऊँ ।" त्यस रात सुदेश र उर्मिलालाई बिदा गर्ने बेलामा नीलालाई आफ्नो अँगालोमा बाँधेर उर्मिलाले भनेकी थिई । आभास र नीलाले सल्लाहबाट नै उनीहरूको बिहेको उपलक्ष्यमा उर्मिला र सुदेशलाई मात्र बेलुकीको खानाका लागि आभासका घरमा बोलाएका थिए ।

आफूभित्र उमङ्ग, उत्साह र अपार आनन्दप्राप्तिको अवसर भए पनि उनीहरू दुवैको यो दोस्रो विवाह भएका कारण पराइ आँखाका अघि आफ्नो रमाइलो खण्डित हुने डरले उनीहरूले कसैलाई पनि डाकेका थिएनन् । उनीहरूबीचको पुल भएकी उर्मिलालाई मात्र आभास र नीलाले आफ्नो खुसीमा साझेदार बनाएका थिए ।

"नीला ! तिमीलाई पाएपछि मैले मेरो जीवनको अवरुद्ध गतिलाई अघि बढाउन पाएको महसुस गरेको छु । म तिमीलाई खूबै माया गर्छु; सधैँ गरिरहनेछु ।" त्यस रात भावविभोर भएर आभासले भनेको थियो । "मलाई पनि तिम्रो साथले नवजीवन दिएको छ । म जीवनपर्यन्त तिम्रो प्रेमको आभारी रहनेछु ।" आभासको अँगालोमा बाँधिएको त्यसक्षण उसैको नशामा डुबेकी नीलाले पनि भनेकी

थिई । “जिल्ला अदालतको मेरो साथी अनुप बाहिर गएको रहेछ; एक हप्तामा फर्कन्छ । ऊ आउनासाथ “कोर्ट म्यारिज” पनि गरिहाल्ने ।” आभासले अँगालो कस्तै भनेको थियो । “भैगो नि ! हामीले भगवान् साक्षी राखेर बिहे गरिसक्यौँ । कोर्ट म्यारिज किन गर्नुपऱ्यो र ?” नीलाले अँगालोबाट केही फुत्कन खोज्दै भनेकी थिई । “होइन नीलु ! हामी दुई नै बाँचुन्जेलसम्म त कानुनी कुराको जरुरी पनि पर्दैन । तर केही गरी म पहिले मरेँ भनेँ” आभासले बोल्दाबोल्दै उसको मुखमा नीलाले आफ्नो दाहिने हात पुऱ्याएकी थिई । “तिमी मात्रै चाहिन्छ मलाई; तिमी नभएपछिको तिम्रो धन के काम मलाई ? आजको दिन पनि यस्तो नरमाइलो कुरा गर्ने तिमी ?” नीलाले केही रुष्ट हुन खोज्दै भनेकी थिई । कसोकसो उसको गला पनि अवरुद्ध हुन खोजेको थियो । “होइन; मेरी प्यारी, जीवनमा धेरै कुरा सोच्नुपर्छ । मैले तिम्रो चित्त दुखाउन खोजेको पक्कै पनि होइन । तर अहिलेको युग कानुनी मान्यतामा अडिएको युग हो । धर्म र अधर्मको नापजोख पनि कानुनले नै गर्छ । त्यसैले हाम्रो विवाहलाई कानुनसम्मत पनि बनाउनुपर्छ भन्न मात्र खोजेको हुँ मैले ।” त्यसपछि पुनः रातको मिठास बोलाउने क्रममा आभासले नीलालाई पनि आफ्ना कुरामा सहमत बनाएको थियो ।

नाइटबल्बको उज्यालामा पनि तस्बिरका बिरालाका आँखाले भने नीलालाई हेरिरहेझैँ लाग्यो । तर त्यस बेला उसले त्यो तस्बिरको बिरालाका आँखा नदेखेजस्तो गरेर आफ्नो मनलाई बाँधिरही ।

आधारातमा नीला बिउँझिएकी थिई । त्यस बेला पनि तस्बिरको बिरालाका आँखाले एकनास उसलाई हेरिरहेका थिए । रातको चकमन्नतामा बिरालाका एक जोडी कुइरा आँखा देख्दा नीलालाई अचानक डरको अनुभूति पनि भयो । आभास सन्तुष्ट निद्रामा मस्त थियो । नीलाले नाइटबल्ब पनि निभाई । कोठामा अब निस्तब्ध अन्धकारको मौनता छाएको थियो ।

नीलाले आँखा चिम्लिई । झनै अँध्यारो भयो । उसले हात बढाएर निदाएको आभासलाई अँगालो हाली । मनको डर भने हरायो तर आभास र आफू टाँस्सिएको अँगालोका बीचमा त्यही तस्बिरको बिरालाका आँखा आएजस्तो लाग्यो उसलाई । नीला आभाससँग एकदमै टाँस्सिएर निदाउन खोजी ।

दोस्रो दिन

"नीला ! आज हामी नारायणघाट हाम्रो खेतीमा पुगेर आऊँ । तिमीलाई पनि देखाइदिन्छु । धेरै दिन भयो म नगएको । यात्रा रमाइलो लाग्छ मलाई; अझ साथमा तिमी भए पछि झनै रमाइलो हुन्छ ।" बिहान सबेरै आभासले नीलालाई भनेको थियो । वीरगन्ज जाँदा बसबाट देखेको भए पनि नीलाका लागि नारायणघाट त्यत्ति परिचित ठाउँ थिएन । नीलाले ब्याङ्कबाट तीन दिनको बिदा लिएका कारण उसलाई अरू दुई दिनसम्म केही चिन्ता थिएन । "मेरो भोलिसम्म मात्र बिदा छ ।" नीलाले आभासलाई आफ्नो बिदाबारे पुन: जानकारी गराएकी थिई । "मलाई थाहा छ; त्यसैले त आजको रात त्यहाँ बस्ने, भोलि बेलुकी यहाँ आइहालिन्छ । तिम्रो अफिस पर्सिदेखि जानुपर्ने हैन ?" आभासले सोधेको थियो ।

बाटाका लागि चाहिने सरसामानहरू आभास आफैँले नोकरहरूको सहयोगमा मोटरमा राखेको थियो । उसले सबै तयारी गरिसक्ता बल्लतल्ल नीला आफू तयार भएकी थिई । बिहानको खाना अलि छिट्टै खाएर उनीहरू नारायणघाटका लागि हिँडेका थिए ।

"नीला ! तिमी यो पेन्टिङ्सँगै उभिऊ त म तिम्रो फोटो लिन्छु ।" आभासले उसको बाबुका पेन्टिङहरू टाँगिएको हलका अघि उनीहरू पुग्नासाथ टक्क उभिएर भनेको थियो । आभास नीलाको फोटो खिच्न एकदमै तयार थियो । आभासका हातमा क्यामेरा भएको कुरा पनि नीलाले चाहिँ भरखरै मात्र याद गरेकी थिई । आफू उभिएको भित्तातिर

फर्केर नीलाले हेरी । त्यहाँ एउटा अमूर्त पेन्टिङ थियो । त्यो पेन्टिङ राम्रो थियो । पेन्टिङ अमूर्त भएको कारण नीला र आभास दुवैले आआफ्ना कल्पनाका दृश्यहरू त्यहाँ देख्थे । नीला त्यो पेन्टिङमा पहाडका थुम्काहरू र रुखहरू देख्थी भने आभास त्यस पेन्टिङमा बिरालाहरूको झुन्ड देख्थ्यो । आभासको मन परेको पेन्टिङमध्येको एउटा विशेष पेन्टिङ थियो त्यो । त्यसैले नीलालाई त्यस पेन्टिङसँग फोटो खिच्नुको कुनै तुक नभए पनि आभासको खुसीका लागि ऊ पेन्टिङसँगै उभिई र आभासले आफ्नो रुचिअनुरूप नीलाको तस्बिर क्यामेरामा कैद गरेको थियो ।

त्यसो त आभासले नीलाको यो पहिलो तस्बिर खिचेको पनि होइन । आभासलाई हातमा क्यामेरा भएपछि फोटो खिचिरहन मनलाग्दो रहेछ । उसले यसअघि अर्थात् नीला र आभासको घनिष्ठता भए यता नीलाका सयौँ तस्बिरहरू खिचेको थियो । "किन यतिविघ्न तस्बिर खिच्छौ । के काम यत्तिका तस्बिर ? एकैखाले यत्तिका तस्बिरको अर्थ नै के छ र !" नीलाले एकदुईपटक नजानिँदो विरोध पनि जनाएकी थिई । "तिमीलाई थाहै छैन नीला ! यो संसार परिवर्तनशील छ । यहाँ हरेक पलपलमा परिवर्तन हुन्छ । तिमी भन्छचौ एकै किसिमका तस्बिर खिचेको भनेर, यो कुरा सम्भव नै छैन । एउटा फोटो खिचिसक्ता नै तिमीमा कति ठूलो परिवर्तन आइसकेको हुन्छ । अर्को कुरा मलाई लाग्छ मेरा हातमा क्यामेरा होस् अनि म तिम्रो तस्बिर खिचिरहूँ ।" कविजस्तो भएर कवितामा बोलेको थियो ऊ । हुन पनि कहिले नीलाको टाउकाको मात्रै, कहिले उसको आँखालाई महत्त्व दिएर, कहिले कपाललाई महत्त्व दिएर, कहिले नीलाले मोटर साइकिल हाँकेको भावमा, कहिले मोटर, कहिले ट्रक र घोडा हाँकेका समेत तस्बिरहरू आभासले खिचेको थियो । एउटै मानिसका यत्ति धेरै तस्बिर पनि खिचिँदोरहेछ भन्ने कुरा पनि नीलाले आभासकै साहचर्यबाट थाहा पाएकी थिई ।

नारायणघाट पुग्नुअघि पनि राजमार्गका अधिकांश सुन्दर दृश्यहरू भएका ठाउँहरूमा आभासले नीलाको तस्बिर खिचिरह्यो । नारायणघाटस्थित उसको मौजामा पुग्दा आभासले नीलाका तस्बिर खिचेरै तीनओटा रीलहरू सिद्धचाइसकेको थियो ।

फलफूलका बगैँचाहरूले घेरिएको आभासको खेती निकै मनोरम थियो । मोटरमा चढेर घुम्दा पनि ऋन्नै तीस मिनेटभन्दा बढी समय लाग्ने उसको मौजा परिसरको क्षेत्रफल कति होला भन्ने अनुमान नीलाले गर्न सकिन । आभासको त्यस मौजाको हेरचाह गर्ने सरयुग भन्ने मानिस रहेछन् । निकै मोटा सरयुग मिजासिला भएकाले नीलालाई पराईपनको अनुभूति पनि हुन पाएन । सरयुगकी स्वास्नी र बुहारीले नीलाको ज्यादै खातिरदारी गरेका थिए । सरयुगका बाजेको पालादेखि नै सरयुगहरूले उनीहरूको यो मौजाको रेखरेख गर्दै आएका रहेछन् । तर सरयुगभन्दापछि अब कसले यहाँको हेरविचार गर्ला भन्ने कुरामा सरयुग चिन्तित रहेछन् । किनभने सरयुगको एकमात्र छोरो रामप्रताप कलेजोको बिमारीले भरखरैमात्र मरेको रहेछ । छोरो बिरामी परेको थाहा पाइसकेपछि पनि नातिको आकाङ्क्षाले दुई वर्षअघि उनीहरूले बुहारी भित्र्याएका रहेछन्, तर उनीहरूको इच्छा दैवलाई मन्जुर भएन । अहिले युवती विधवा बुहारीको भविष्यको चिन्ताले समेत उनीहरूलाई गालेको रहेछ ।

तराईवासी मधिसे समुदायका सरयुगको परिवारमा उनीहरूको आफ्नो संस्कारका साथसाथै आभासको राणाखानदानको संस्कारको पनि मिसावट भएको रहेछ । “राजालाई गुन्द्रुक मीठो लाग्ने भएकाले यो गुन्द्रुक रामप्रतापकी आमाले आफैँ बनाएकी हो हजुर !” सरयुगले बेलुकीको खानपिनका बेला भनेका थिए । “खूबै मीठो पनि छ; काकीलाई भोलि बिहानको खानामा तामाबोडी पकाउन भन्नुस् है सरयुगकाका ?” गुन्द्रुक र भातको स्वाद लिँदै आभासले भनेको थियो । “बुझ्यौ नीला, मम्मीहजुर स्वर्गे भएपछि मलाई मीठो लाग्ने खानेकुरा यहाँ

सरयुगकाकीले मात्रै खुवाउनु हुन्छ ।" आभासले सरयुगको अनुहारमा हेर्दै भनेको थियो । "हजुर, अब यो संसारमा हाम्रो पनि राजाबाहेक को छ र ? आज राजा सवारी भएकाले मात्रै रामप्रतापकी आमा कति दिनपछि भान्साघरमा आएकी हो । नत्र भान्सामा बुहारीले जे बनाई त्यही हो । हाम्रो स्वादको मीठो सबै रामप्रतापले लिएर गइहाल्यो ।" बोल्दाबोल्दै सरयुगको गह भरिएर आएको थियो । "राजा ! यो हजुरलाई मीठो लाग्ने कुखुराको भित्र्याँस ।" त्यसै बेला रामप्रतापकी आमा खानेकुरा लिएर आएकी थिइन् । "काकी पेट भरिइसक्यो, अझै खानेकुरा ल्याउँदै हुनुहुन्छ ।" आभासले खुसी हुँदै भनेको थियो । हुन पनि खाना अत्यन्तै सुरुचिपूर्ण र सुस्वादु थियो । नीलालाई पनि निकै लामो समयपछि यति स्वादिलो खाना खाएको अनुभूति भएको थियो ।

उनीहरूको खानपिन सरयुगकै घरमा भए पनि सुत्न उनीहरू आफ्नै निवासमा पुगेका थिए । सरयुगको घरबाट पैदल हिँड्दा मुस्किलले पाँच मिनेटको फरकमा आभासको घर थियो । मान्छे नबसेको त्यो घर पनि सफा सुग्घर र झकिझकाउ थियो । बगैँचामा पनि मौसमअनुसारका फूलहरू फुलिरहेका थिए । बिजुलीबत्तीको उज्यालोमा बगैँचाको रौनकले घरलाई थप आकर्षक बनाएको देखिन्थ्यो । राम्ररी हेरविचार गरिदिने मानिस भएमा मानिस नै नबसेको घर पनि राम्रो हुँदोरहेछ जस्तो लाग्यो नीलालाई ।

घरबाहिर मात्रै नभएर घरभित्र पनि एकदमै सफासुग्घर, सजिसजाउ र व्यवस्थित देख्दा नीलालाई अचम्म पनि लागेको थियो । आभासको काठमाडौँ विशालनगरस्थित निवास र यहाँको निवासमा एउटा कुराको चाहिँ गजब समानता थियो । यहाँ पनि तँछाड र मछाड गरिरहेका मूर्ति र पेन्टिङहरू देखिन्थे । आभासले भनेजस्तै अझ काठमाडौँमा भन्दा धेरै कलाकृति यहीँ थिए । सरयुगकाका उनीहरूलाई पुऱ्याएर फर्किसकेका थिए । नीला छक्क परेर मूर्ति र पेन्टिङका डङ्गुर हेरिरहेकी थिई । "बुवाहजुर धेरैजसो यसै घरमा

राज हुन्थ्यो । विशालनगरमा त्यति मनपराइबक्सन्न थियो । मलाई पनि सानो छँदा काठमाडौँ पटक्कै मन पर्दैनथ्यो । ठूलो स्कुलमा पढाउनका लागि मम्मीहजुर मलाई लिएर काठमाडौँमै राज भयो । अहिले मलाई खाना पकाएर खुवाउने दलबहादुर दाइले त्यस बेला बुवाहजुरको खानपिन हेर्थे । मम्मीहजुर मलाई होस्टलमा राख्न मन नपराउने, बुवाहजुरलाई काठमाडौँ बस्न मनै नपर्ने र मेरो शिक्षाका लागि यहाँ राम्रो स्कुल नभएका कारण बुवाहजुर र मम्मीहजुर धेरैजसो अलगअलग्गै बस्नुहुन्थ्यो ।" आभासले आफ्नो विगत नीलाका सामु उघार्न खोजेको थियो । "यहाँ यस्तो रमाइलो रहेछ । तिमी किन काठमाडौँ बसिरहेको होला ?" नीलाले आभासका अनुहारमा हेर्दै भनेकी थिई । "अँ ऽऽऽऽ हेर न केटाकेटीमा यहाँ एकदमै रमाइलो लाग्थ्यो । हिजोआज यसो कहिलेकाहीँ भनेको भिन्नै हो; यहीँ बस्न त मनै लाग्दैन । काठमाडौँकै बसाइको बानी परेछ । अनि के त रानी अब यतै बस्ने त ?"

कुराकानी गर्दागर्दै उनीहरू सुत्नेकोठाको ढोकामा पुगिसकेका थिए । "तिमी बसे त म बसिहाल्छु नि ! मलाई त सारै रमाइलो लाग्यो ।" नीलाले सुत्ने कोठाभित्र प्रवेश गरेर भनेकी थिई । "तिमी जहाँ म त्यहीँ, तिमी नभएपछि जस्तै रमाइलो ठाउँ पनि नरमाइलो हुन्छ ।" आभासले सुत्ने कोठामा भएको भव्य एवम् विशाल पलङमा नीलालाई लडाएर म्वाइँ खाँदै भनेको थियो । आभासको स्पर्शले रोमाञ्चित भएकी नीलाले केहीअघि मात्रै आभासको यति विघ्न सम्पन्नताका अघि आफू आर्थिक रूपले पुड्को भएको अनुभूति पनि यस बेला बिर्सेकी थिई ।

"रूपाले यो घर सारै मन पराएकी थिई; काठमाडौँमा छोराछोरीको स्कुल बिदा हुनासाथ ऊ यता आउन कर गर्थी ।" नीलालाई अँगालोमा बाँधीबाँधी आभासले भनेको थियो । प्रेमपरिणयको संसारमा प्रवेश गर्न लागेकी नीलालाई यस्तो रमाइलो क्षणमा आभासले

यसरी रूपाको कुरो उप्काएर वातावरण नै चिस्याएको अनुभूति भएको थियो । "यस्तो ठाउँमा यस्तो राम्रो घर । बगैँचा कसलाई पो नराम्रो लाग्ला र !" रूपालाई सामान्यीकरण गरेर भए पनि नीलाले आफ्नो मनको तुस फाल्न खोजेकी थिई ।

त्यसपछि यात्राको थकाइसमेतले गर्दा सुन्दर बिछ्यौना देख्नासाथ नीलाका आँखालाई निद्राले छोप्न खोजेको थियो । हतारहतार शौचालय पसेर मुक्त भएपछि नीला रात्रिपोसाक पहिरिएर बिछ्यौनामा सुती आँखा चिम्लिएर दिनभरिको थकाइ मार्न खोज्दै थिई । त्यसै बेला भरखरै मात्र बिछ्यौनामा आइपुगेको आभासले नीलाका नजिकमा आएर आफ्नो दाहिने हातको चोर औँलाले नीलाका ओठमा घर्षण गरेको थियो । तर नीलाले आँखा नखोलेर निदाएकै अभिनय गरिरही । त्यसो त नीलाको निद्रा आभासको स्पर्शले कता हो कता भागेको थियो ।

केहीछिनअघि मात्रै निद्रा र थकाइले गलेको नीलाको शरीर आभासको स्पर्शले तरोताजा भएर शरीरभरि स्फूर्ति पनि सञ्चार भइसकेको थियो । भित्रभित्रै काउकुतिएकी नीलाले आँखा चिम्लीचिम्ली आफ्ना ओठमा मुस्कान छरेकी थिई । बिस्तारै आँखा खोलेकी नीलाले आफूलाई नै एकटकसँग हेरिरहेका आभासका एकजोडी आँखालाई पनि झट्टपट्ट आफ्नै आँखामा कैद गरेकी थिई ।

त्यसपछि नवीन परिवेशमा पूर्वमिठासको पुनरावृत्तिको समय उनीहरूमाझ निर्विघ्न बितेको थियो । "आहा जीवन कति रमाइलो हुँदो रहेछ ! सुख यसरी मानिसका रौँका त्यान्द्रात्यान्द्रामा पनि सञ्चारित हुन सक्तो रहेछ ।" त्यस रात आभासको अँगालोमा निदाउनुअघि नीला यस्तै अनुभूतिहरूले खचाखच भरिएकी थिई ।

तेस्रो दिन

आफ्नो गालामा कसैको चिसो तर मीठो स्पर्श परेपछि नीलाका आँखा उघ्रेका थिए । “रानी ! उज्यालो भएको पनि निकै बेर भइसक्यो ।” गए रातिको बाँकी नसालाई सँगाल्दै नीलाका गाला चुमेर आभासले भनेको थियो । नीलाले आभासलाई हेरी । आभासले नुहाई पनि सकेको प्रमाण उसका भिजेका केशहरूले दिइरहेका थिए । “मलाई अघि नै किन नउठाएको, आफू मात्रै उठेर ...” नीलाले मायालु पाराले आभासको गर्दनमा आफ्ना हातहरूको मालाकार पारेर झुन्डेको भाकामा टाँस्सिँदै भनेकी थिई । “तिम्रो त्यस्तो आनन्दको मस्त निद्रा भङ्ग गर्ने अपराध म गर्ने नै थिइनँ प्यारी ! सरयुगकाकाले पठाएको फुच्चे केटो दुईपल्ट आइसक्यो । चिया ल्याउने खबर लिएर आएको त्यो केटो फेरि पनि आइपुग्ला भन्ने डरले मैले तिमीलाई उठाउने धृष्टता गरेको हुँ । प्यारी ! मैले तिम्रो मीठो निद्रा विथोलेँ ।” आभासले नीलालाई मायाको सागरमा डुबाउँदै भनेको थियो । “आभास ! जीवन कति रमाइलो रहेछ ! यो पल यहीँ रोकिए हुन्थ्यो; तिमीसँग यसरी नै युगयुग बिताउन पाए हुन्थ्यो ! तिमीले मलाई यस्तो जिन्दगी दिएर तिमीप्रति मलाई जन्मजन्मान्तरका लागि आभारी बनायौ । के तिमीलाई पनि मलाईजस्तै रमाइलो भएको छ ?” नीलाले आभासबाट पाएको अपरिमित आनन्द भोग्दै उसैलाई प्रश्न गरेकी थिई । “मलाई लाग्छ, तिमीले भन्दा मैले अरू बढी आनन्द प्राप्त गरिरहेको छु । तिमीले मेरो निरस जीवनमा रससञ्चार गरिदिएकी छौ । तिम्रो संसर्गबाट मलाई

पनि अतुलनीय सुख प्राप्त भएको छ ।" आभासले पनि नीलाको अस्तित्वलाई हार्दिक रूपले स्वीकार गरेको सुनेपछि ऊ थप पुलकित भएकी थिई ।

त्यसपछि नीला नित्यकर्मबाट निवृत्त हुँदा नहुँदै सरयुगकाकाले पठाएको केटो चिया ल्याउने खबर लिएर गएको थियो । बगैँचामा राखिएका मेचटेबुलमा बिहानको सुखद समय बित्न लागेको थियो । उनीहरूले चिया पिउँदापिउँदै सरयुगकाका पनि त्यहाँ आएका थिए । "राजा ! यसो आफ्नो गाउँतिरको हालखबर पनि लिइबक्सने हो कि ? किसानहरूलाई उनीहरूकै दैलोमा हजुरले हेरिदिँदा मात्रै पनि उनीहरू सारै रमाउँछन् ।" सरयुगकाकाले गाउँ घुम्ने प्रस्ताव राखेका थिए । "जाऔँ न त काका, के भो र ? नीला तिमी पनि जाने हो ? हिँड न, कस्तो रै'छ हाम्रो गाउँ तिमी पनि हेर ।" आभासले नीलातिर फर्केर भनेको थियो । "एकैछिन है त ?" नीला उनीहरूसँग अनुमति मागेर भित्र पसेकी थिई ।

केही हलुका शृङ्गार र सामान्य पोसाकमै नीला पनि आभासका साथमा त्यहाँबाट हिँडेकी थिई । ऊन्नै पन्ध्रबीसओटा जति झोपडी घरहरू भएका किसानहरूसँग आभासले त्यस दिन भलाकुसारी गऱ्यो । ती किसानहरूले आभासका खुट्टै ढोगुँलाजस्तो गरेको देख्दा नीलालाई कसोकसो नरमाइलो पनि लाग्न खोजेको थियो । यसो हेर्दा आभासका हजुरबा जस्ता उमेरका मानिसहरू पनि आभाससँग नुहेको देख्दा नीलालाई संसारको भौतिक प्रबलताप्रति वितृष्णा हुन खोज्यो । कतिपय आइमाईहरूले नीलालाई पनि त्यसै गरेर उनीहरूसँग धन नहुनुको निरीह सम्मान प्रकट गरेका थिए ।

"अब आजलाई यहीँबाट फर्कौं सरयुगकाका । नीलालाई त्यत्तिको पैदल हिँड्ने बानी पनि छैन । तिमी थाक्यौ होला नीला ? अब फर्कने ।" आभासले नीलाका दायाँ काँधमा उसको दाहिने हात राख्तै भनेको थियो । नीलाको सम्पूर्ण थकाइ उसको स्पर्शले हराउन खोज्दै

थियो, तर लगत्तै उसले आफ्नो हात हटायो । तिर्खाएको बेला भेटिएको पानी प्यास नमेटिँदै सुकेको अनुभूतिले नीलाले “किन हात हटाएको” भन्ने भावले आभासका अनुहारमा हेरेकी थिई । आभासले नीलाको असन्तुष्टि दृष्टिबोध गरेर आफ्ना आँखाले नै उनीहरूबीच सरयुगकाकाको उपस्थिति पनि भएको लक्ष्य गरेको थियो । त्यसबखत नीलालाई पनि सरयुगकाकाको उपस्थितिको प्रत्यक्षताले लज्जाबोध भएको थियो ।

“राजा ! ऊ त्यो घर जसबहादुरको हो; त्यहाँसम्म पुगेर फर्कौं हुँदैन ?” सरयुगकाकाले उनीहरूभन्दा झन्नै बीस कदमजति पर भएको घरलाई लक्षित गर्दै भनेका थिए ।

“आहा ! बिरालाका कस्ता राम्रा बच्चा रहेछन्, हेर त नीला !” एउटा मात्र माउ बिरालाका ओरिपरि घुम्दै गरेका तीनओटा छाउरा देखाउँदै आभासले भनेको थियो । उनीहरूले जसबहादुरका आँगनमा टेक्दा नटेक्दै आभासको दृष्टि बिरालामा परिसकेको थियो । सेतो र खैरो पाटा परेका घोर्ले खालका बिरालाका बच्चाहरू हेर्दा सुन्दर पनि थिए । त्यसो त मसिना बच्चाहरू केका पो नराम्रा हुन्छन् र ! “तिम्रो बिरालो हो जसबहादुर ?” आभासले आफ्नाअघि उभिएको मानिसलाई सोधेको थियो । “हो राजा, मेरै घरपालुवा बिरालो हो । यो नभए त मुसाले टिक्नै दिँदैन् नि हजुर हामीलाई ! छओटा पाएकी थिई, ढाडेले छाउरा बाँच्नै दिँदैन । बल्लतल्ल अहिलेसम्म तीनओटालाई जोगाउन सकेका छौँ ।” जसबहादुरले निहुरिएर आफ्नो चोरऔँला र बूढी औँलाले एउटा छाउराको घाँटी मास्तिरको छालामा समातेर झुन्ड्यायो । “लौ न नि, के गरेको होला त्यस्तो, त्यो बच्चालाई !” त्यस्तो दृश्य जीवनमा पहिलोपल्ट देखेकी नीला चिच्याएकी नै थिई । उसका अनुहारमा पनि डरका रङहरू देखापरेका थिए । “ए लाटी, बिरालाको छाउरो बोक्ने असली तरिका नै त्यही हो । हेर त त्यसले कति सन्चो मानेको छ । माउले पनि तिनीहरूलाई त्यसरी नै बोक्छे ।” आभासले

हाँसेर नीलाको डर हटाउन खोजेको थियो । आभासका कुरा सुनेर नीला केही आश्वस्त भएकी थिई तर कताकता उसको चित्तचाहिँ बुझिरहेको थिएन ।

“जसबहादुर ! यो एउटा मलाई देऊ; म काठमाडौँ लान्छु । अब त दूध खानसक्छ होइन यल्ले ।” आभासले जसबहादुरका हातमा भएको बिरालाको छाउरो आफ्नो अँजुलीमा थाप्दै भन्यो । आभासको अँजुलीमा आएको बिरालो बिस्तारै “म्याउँ” गऱ्यो । त्यसै बेला माउ बिरालो पनि आभासका खुट्टानेर आएर “म्याउँ म्याउँ” गरिरह्यो । ठूलो बिरालाका पछिपछि साना बिरालाहरू पनि मसिनो स्वरमा “म्याउँ म्याउँ” गर्दै थिए । आफ्नो पारिवारिक विखण्डनको जानकारी पाइसकेका ती बबुराहरू त्यसरी एकोहोरो कराउनुबाहेक अरू के नै गर्न सक्थे र !

“यति सानो बच्चा, अलि ठूलो भएपछि लैजाँदा हुँदैन ?” नीलाले आमा बिरालोका काखबाट बच्चा बिरालो नखोस्ने भावले आभाससमक्ष मधुरो प्रतिकार गरेकी थिई । “तिमीलाई के थाहा नीला ? दूध मात्रै खान सक्यो भने भइहाल्छ । जति सानो छाउरो पाल्यो त्यति छिट्टो रत्तिन्छ । मैले मनमतीलाई योभन्दा सानामा पालेको थिएँ । यसले पनि भाँडामा खानसकेन भने दूधदानीमा खुवाउनुपर्ला ।” आभास अब बिरालाको छाउरो छोड्ने मनस्थितिमा छँदै थिएन । “दुइटै लगिबक्सिए पनि भइहाल्छ नि राजा !” जसबहादुरले अर्को छाउरो पनि अघिकै ढाँचाले उचालेको थियो । “मलाई एउटा छाउरो भए पुग्छ । यो मैले बोकेको छाउरो नै हो हैन त सरयुगकाका ?” आभासले बिरालाको लिङ्ग ठहर गर्न सरयुगकाकासँग पनि सहयोग मागेको थियो । “हो राजा, यो त छाउरै हो तर छाउरी पाल्नु राम्रो भन्छन् नि होइन र ?” सरयुगकाकाले बडो ध्यानपूर्वक बिरालाको अङ्ग नियालेपछि किटानी दिएका थिए । “कतै ढाडेको सङ्गत पऱ्यो भने ब्याउँछन् र ब्याएपछि फेरि ढाडेबाट बच्चा जोगाउन

अर्को टेन्सन । हेन्द्रीका एउटै बच्चा जोगिएनन्; चारबेत ब्याउँदा पनि सोह्रैओटा बच्चा ढाडेले मार्‍यो । त्यसपछि मैले छाउरी चाहिँ नपाल्ने निर्णय गरेँ । त्यसो भन्दाभन्दै पनि एउटी मनमती एकजनाले घरैमा ल्याइदिएकाले नपाली भएन । तर बिचरी त्यो ब्याउनुअघि नै परमधाम गई ।" आभासले आफ्नो बिरालापालनको कथा नै सुनाएको थियो ।

"हजुरको विचार !" सरयुगकाकाको समर्पणभावको अभिव्यक्ति वातावरणमा गुन्जेको थियो भने जसबहादुर पूर्ण स्वामीभक्तिमा अर्पित थियो । हिँड्ने बेलामा आभासले गोजीबाट केही रुपियाँ जसबहादुरका हातमा हालिदिएको थियो । रुपियाँ के कति थियो ? नीलाले देखिन तर सो रुपियाँले जसबहादुरको अनुहारमा ल्याएको रौनक भने राम्रैसँग देखिएको थियो ।

जब उनीहरू जसबहादुरका घरबाट फर्किएका थिए, त्यस बेला आभासको अनुहारमा पनि भिन्नै उज्यालो देखिएको थियो । आभासको त्यस्तो उज्यालो अनुहार नीलाले यसअघि कहिल्यै देखेकी थिइन । त्यसबेला आभासको अँगालोमा बिरालाको त्यही छाउरो टाँसिएको थियो । केही बेरसम्म छाउराले "म्याउँम्याउँ" गरेर आफ्नो वाध्यताको आवाज पनि निकालेको थियो । माउ बिरालाले पनि एकैछिन उनीहरूको पछि लागेर विरोधप्रदर्शन गरेको थियो, तर आफ्ना अरू दुई लालाबालाको रोदनपट्टि ध्यान दिनुपर्ने भएकाले माउ बिरालो नमीठो आवाजमा सायद रुँदै फर्केको थियो । यसरी एउटा बालकलाई उसकी आमाको काखबाट खोसेर ल्याउँदा नीला पनि आफू आमा जाति भएका कारणले हो या किन हो ? उसले आफूभित्र नमीठो गरी दुखेको महसुस गरेकी थिई । नीलाले मन नपराएको दृष्टिले आभासलाई हेरेकी थिई, तर आभासले नीलाको दृष्टिलाई कुनै महत्त्व दिएको थिएन । यसबेला आभासका अनुहारमा अनौठोखाले ओज पोखिएको थियो ।

नीलाको दुखेको मनसँग सरोकारै नराखी आभास झन्नैझन्नै विश्वविजयको अनुभूतिमा बिरालाको छाउरो बोकेर हिँडिरहेको थियो ।

•

"नीला, बाटामा यसलाई तिमीले काखमा बोकिदेऊ ल ! त्यसो त यसका लागि एउटा पेरुङ्गोमा फोम ओछ्याएर तयार गरिएको छ, तर एक्लै यो आत्तिन्छ होला ?" मोटरमा चढ्ने बेलामा आभासले नीलालाई भनेको थियो । आफूले स्टेयरिङ्ग सम्हाल्नुपर्ने भएकाले काखको बिरालो उसले नीलालाई थमाइदिएको थियो । एक त बिरालो, त्यसमा पनि यस्तो कलिलो छाउरो आफ्नै काखमा आफूले राख्नुपर्दा नीलालाई सिकसिको लागेजस्तो भएर जिरिङ्ग पनि भएको थियो । "आभासको खुसीका लागि बोकिदिन्छु ।" नीलाले मनमनमा यस्तै सोचेकी थिई ।

"पख है, एउटा फोटो खिचौँ" स्टेयरिङ्ग समातिसकेको आभास मोटरबाट तल ओर्लेर नीलाको र बिरालाको फोटो खिच्न तम्सेको थियो । नीलालाई बिरालोसँग फोटो खिच्दा कस्तोकस्तो लागेको थियो, तर नीलाले "उसलाई मन पर्छ" भन्ठानी । सरयुगकाका र उनका परिवारसँग बिदा भएर उनीहरू बाटो लागेका थिए । नारायणी नदीको छेउमा पुगेपछि आभासले मोटर रोक्यो । "नीला यो नदीको ब्याकग्राउन्ड पारेर यो बिरालाको र मेरो तस्बिर खिचन है !" आभासले भनेको थियो । त्यसपछि उनीहरू मोटरबाट तल ओर्लेका थिए ।

त्यहाँ आभासले बिरालोसँग दुईतीन पोजको फोटो खिच्यो । त्यसरी फोटो खिचेका बेला आभासका अनुहारमा नीलाले एउटा अनौठो तृप्ति देखी । एक वर्षको घनिष्ठतामा आभासले नीलासँग मुस्किलले दुईतीनओटा फोटो खिचेको थियो । बिरालालाई गालामै टाँसेर उभिएको आभासको फोटो त नखिचौँजस्तो लागेको थियो नीलालाई, तर उसको खुसीको कुरा भनेर क्लिक गरिदिएकी थिई ।

"भन त नीला यसको नाम के राख्ने ?" मोटरतिर जाँदै गरेको आभासले नीलालाई नहेरी भनेको थियो । बिरालोलाई छातीमा टाँसेको उत्साहित आभास अघिअघिजस्तो र आफ्ना पाइलाहरू आफैँलाई पनि भारी भएको अनुभूतिमा नीला पछिपछि मोटरसम्म पुगेका थिए ।

"यसको नाम मैले ठहर गरेँ; आहा ! तिमीलाई पनि मन पर्छ । ल भन त एकदमै सजिलो र एकदमै राम्रो नाम छ । ल क्लिउ पनि दिन्छु, यो नाम हामी दुईजनासँग सम्बन्धित छ ।" आभासले नीलालाई बिरालो थमाइसकेपछि आफू ड्राइभिङ्ग सीटमा बस्दै भनेको थियो । बिरालाको सिकसिकोले सताइएकी नीलालाई भने उसको उत्साहले भरिएको आवाजले पटक्कै स्पर्श गर्न सकेन । "नीलु, भन त मैले के नाम सोचेँ हुँला यसको ?" आभासको रमाएको दृष्टि नीलाका काखमा भएको बिरालोमा थियो । "अब बिरालाको पनि किन नाम राख्नुपर्ने होला; राखे नै पनि जे राखे पनि भै गो नि ! यसका लागि केको सल्लाह गरिरहनुपर्थ्यो र !" नीलाका मनमा यस्तै कुरा आएका थिए तर यसबेला आभासको खुसीमा सहभागी भइदिनु नै उसलाई उचित लाग्यो । "खोइ ! मैले भन्न सकिनँ" नीलालाई कुनै सङ्घर्षमा भागै नलिई पराजित भइदिन मनलाग्यो । "धत् लाटी ! यत्ति पनि भन्न नसकेकी, म भन्दिऊँ ?" बिरालामा गाडिएका उसका प्रेमिल दृष्टि एकैछिन नीलामा पनि परेका थिए, तर ती दृष्टि पुनः नीलाका काखमा नै फर्किए । "मिलन, यसको नाम मिलन; कस्तो लाग्यो ? तिम्रो र मेरो मिलनको प्रतीक !" आभासले आफ्नो बायाँ हातले नीलालाई अँगालो मारेर भनेको थियो । "राम्रो छ" नीलाले खुसी हुँदै भनेकी थिई । उसको अस्तित्वलाई पनि महत्त्व दिइएकाले होला ! नीला यसबेला अप्रत्याशित खुसी भएकी थिई र आभासले एउटा हातले स्टेयरिङ्ग सम्हालेर अर्को हातले उसलाई अँगालो हालेपछि पाएको उसको स्पर्शले धेरै

बेरपछि नीलालाई आनन्द आएको थियो । "साँच्चै राम्रो नाम राख्यौ तिमीले यसको, मिलन ।" नीलाले पहिलोचोटि आफ्नै काखमा भएको बिरालोलाई मनपराउन चाहेर हेरेकी थिई ।

"आभास र मेरो मिलनको प्रतीक मिलन !" नीलाले मनमनै आभासले भनेको कुराको सत्यतालाई पहिल्याउन खोजेकी थिई । नीला अलमलिई, कताकता कसोकसो हराउन खोजी । यतिबेला आभासले राजमार्गमा मोटर गुडाइसकेको थियो ।

"आभास मोटर रोक रोक, यसले के गऱ्यो कुन्नि ! चिसो भयो भित्रसम्म ।" अचानक नीलाको झन्नै चिच्याएको झैँ आवाज सुनिएको थियो । एकसुरमा सुसेल्दै मोटर कुदाइरहेको आभासले पनि आत्तिएरै ब्रेकमा खुट्टा पुऱ्याएको थियो । निकै हतारिएर किनारा लगाउँदै उसले मोटर रोकेको थियो । "के भयो नीला ?" आभास अझै पनि आत्तिएकै थियो । "म्याउ" बिरालो पनि डराएको थियो । "मिलन के भयो ?" आभासले बिरालो आफूले लिँदै स्थितिको अध्ययन गर्न खोजेको थियो ।

आभासले बिरालो लैजानासाथ नीलाले आफ्नो काखमा ध्यान दिएकी थिई । "लौन नि यसले त यहीँ हगीमुती गरेछ । जम्मै मेरो जीउभरि । अब के गर्ने, छि छि !" नीला घिनले तमतमाएर कराएकी थिई । बिहाकै उपलक्ष्यमा आभासले किनिदिएको एकदमै दामी सारीमा मिलनले दिसापिसाब गरिदिएको थियो । "नीला ! ब्यागमा ट्वाइलेटपेपर छ, पुछ र तुमलेटको पानीले हात धोऊ । अब दुई घण्टामा त घर पुगिहालिन्छ ।" पछिल्लो सीटमा भएको ब्यागतिर देखाएर आभासले शान्त आवाजमा भनेको थियो । "हो नि, ट्वाइलेटपेपरले पुछेर कसरी हुन्छ, आफ्नो भित्रसमेत भिजेको छ । ओहो ! कस्तो गन्हाएको ? तिमीले यो के रहर गरेको होला ? यस्तो थाहा पाएको भए म त मरे आउन्नथेँ ।" गनगनाउँदै र फतफताउँदै नीलाले ब्यागबाट ट्वाइलेटपेपर झिकी ।

जति नै सफा गर्दा पनि भित्रसम्म पसेको बिरालाको फोहोर निखे्रको थिएन । नीला त्यसै त बिरालाको सिकसिकोमा थिई, अब झनै घिनले दिगमिग लागेर वान्ता हुन खोजिरहेको थियो । एकदुईचोटि उसको भुँडी बटारिएर पनि आयो, तर बान्ता नै चाहिँ भइहालेको थिएन । त्यस घटनाका कारण राजमार्गको त्यो नागीमा उनीहरूको मोटर झन्नै आधाघन्टा जति रोकिएको थियो ।

“मिलनलाई पेरुङ्गोमा राखिदिऊँ नीला !” निकै बेरसम्म नीलाको बाटो हेरेपछि अझै आशा मार्न नसकेको आभासले भनेको थियो । आभासको त्यो स्वरमा निरीहता पनि मिसिएको थियो । त्यसरी प्रत्यक्ष आफ्नो भनाइ राख्ने आभासभित्र नीलाले मिलनलाई बोकिदिए हुन्थ्यो भन्ने चाहना थियो । तर बिरालोले बिराएकाले आभास नीलालाई बिरालो पुन: बोकिदिने अनुरोध गर्न पनि नसक्ने अवस्थामा थियो । आफूले मोटर हाँक्नुपर्ने बाध्यताका कारण असहाय मिलनलाई आफ्नो काखमा राख्न पनि आभास असमर्थ थियो । “नीलालाई मोटर हाँक्न आए पनि त” आभासले सम्झेको थियो । तर भरखरै मोटर हाँक्न सिक्न लागेकी नीलाले यो पहाडी बाटोमा मोटर हाँक्ने कुरै थिएन । पेरुङ्गोमा हाल्ने बेलासम्म पनि आभासले नीलाले बिरालो काखमा लिइदिन्छे कि भन्ने आश मार्न सकेको थिएन । नीलाले पछाडि फर्केर हेर्दा पनि हेरिन । नीला अब कुनै पनि हालतमा बिरालो काखमा बोक्ने पक्षमा थिइन । नीलाले आभासको बिरालोसँग कुनै सरोकारै नराखी चूप लागेरै बसिरही ।

राजमार्ग भएर पनि सडक त्यत्ति राम्रो अवस्थामा थिएन । सडक लामो समयदेखि मर्मत नगरिएको अवस्थाको देखिन्थ्यो । त्यसैले सडकमा प्रशस्त खाल्डाखुल्डीहरू थिए । ज्यादै सावधानीपूर्वक मोटर हाँक्ता पनि पेरुङ्गो धेरै हल्लिरहेको हुन्थ्यो । अभ्यास नभएको कलिलो छाउरो कहिले यता र कहिले उता लड्दालड्दै आजित भइसकेको थियो । “मिलनलाई धेरै गाह्रो भयो; एकैछिन यसलाई बाहिरको हावा

खुवाउनुपऱ्यो ।" मुगलिङ काटेर अघि बढेपछि एक ठाउँमा आभासले मोटर रोकेको थियो ।

बिरालाको गुहुमुत परेकाले सबै शरीर गन्हाएर सकस परिरहेकी नीलाप्रति आभासले कुनै सहानुभूति व्यक्त गरेन । "नीला, कठै तिमीलाई बिरालाको गुहुमुतमा लपेसिनुपर्दा कति सिकसिको लाग्या होला ?" आभासले आफ्नो अँगालोमा उसलाई बाँधेर यसो भनिदिए हुन्थ्यो भन्ने अपेक्षामा नीला थिई । तर मोटर रोक्नेबित्तिकै पेरुङ्गोबाट बिरालो झिकेर सुमसुम्याइरहेको आभासले नीलातिर हेर्दा पनि हेरेन । "हेरन ! बिचरा मिलन, कति लखतरान भएछ । अब एकघण्टामा घर पुगिन्छ; यसलाई भोक पनि लाग्यो होला ?" सडक किनारको एउटा ढिस्कोमा बसेको आभासले बिरालोलाई काखमा राखेको थियो । डराएको भावमा बसेको बिरालाको ढाड आभासले दाहिने हातले मुसारिरहेको थियो ।

"नीला ! तिमी कति भोकायौ होली, थाक्यौ पनि होली ! अब हामी चाँडै घर पुग्छौँ प्यारी !" नीलाको कल्पनाको संसारमा नीलालाई अँगालामा बाँधेर आभासले यसरी भनेको थियो, तर वास्तविकताको संसार भने नीलाका लागि अप्रिय थियो ।

"मिलनलाई पेरुङ्गोमा धेरै अप्ठ्यारो भएजस्तो छ ।" आभासले नीलालाई सुनाउँदै भनेको थियो । नीलाले आभासको कुरा सुने पनि नसुनेजस्तो गरेर बेवास्तामा उसले अर्कैतिर आफ्नो ध्यान भएजस्तो गरिरही । त्यसपछि आभासले पनि त्यो कुरा दोहोऱ्याएको थिएन ।

अघिजस्तै आभासले बिरालो पेरुङ्गोमा हालेर पछिल्लो सीटमा राखेको थियो । उनीहरू पनि पहिलेजस्तै गरी अर्थात् आभास ड्राइभिङ्ग सीटमा र नीला उससँगैको सीटमा बसेकी थिई । त्यसपछि उनीहरूबीच कुनै कुराकानी पनि भएन । नीला मनभित्र नरमाइलोपनको भारी बोकेर यात्रामा सामेल थिई । हिजोको यही यात्रा सम्झँदा हिजो सपना

थियो वा आज सपना हो जस्तो उसलाई लागिरहेको थियो । आभास पनि सधैँ झैँ शान्त तर अनुहारमा असन्तुष्टिका भावहरू बोकेर मोटर कुदाइरहेको थियो ।

यो यात्रा बाँकी एक घण्टाको भनेर आभासले घोषणा गरेको थियो । मनको बोझ र नरमाइलोपनले गाँजेर हो कि किन हो ! नीलालाई भने यो एकघण्टा अति लामो र पट्यारलाग्दो लागेको थियो ।

नीलाको आभाससँगको संसर्गमा बितेका यत्तिका दिनहरूमध्ये आजै यस्तो अप्रिय समय बितेको थियो । यसअघि आभाससँग हुँदा उसको कुनै पनि समय थाहै नपाई बित्ने गर्थ्यो । तर आज भने यही समय उसका लागि पत्याउनै नसकिने गरी लामो भएको थियो ।

•

"शेरबहादुर, चाँडो छिटो गरेर मिलनका लागि दूध लिएर आइज ।" घरमा पुगेपछि मोटरबाट ओर्लनासाथ आभास कराएको थियो । "निकै सानो रहेछ हजुर, कचौरामा ल्याउने कि बोतलबाट खुवाउने हो ?" शेरबहादुरले पेरुङ्गोमा राखिएको बिरालोलाई हेर्दै भनेको थियो । "पहिले कचौरामा ल्याइहाल; खाएन भने बोतलमा खुवाउँला ।" आभासले पेरुङ्गोबाट बिरालो झिक्तै भनेको थियो ।

"नीला ! तिमी चाँडै नुहाइधुवाइ गर अनि हामी सँगै बसेर चिया खाने ।" उससँग आभासले भन्दै नभनेका कुराहरू नीलाका कानसम्म आएका थिए । आभास बिरालो बोकेर अघिअघि लागेको थियो भने नीला कताकता अपमानको अनुभूतिमा रुमल्लिँदै उसको पछिपछि लागेकी थिई ।

बिरालाको गुहुमुतको सिकसिकोले र यात्राको थकाइले लखतरान नीला नुहाइधुवाइ सकेर बाहिर निस्कँदा पनि आभास बिरालाकै व्यवस्थामा नोकरहरूसँग व्यस्त देखिन्थ्यो । उनीहरूको कोठाको रूप

पनि फेरिएको थियो । एउटा सानो झोलुङ्गोखाले पलङ उनीहरूको कोठाको किनारमा राखिएको थियो । उनीहरूको सुत्ने पलङको शिरलाई पनि उल्टोपट्टि फर्काइएको थियो । अर्थात् उनीहरूको पलङको सिरानीमा टाउको राखेर सुत्ने मानिसले त्यहाँबाट नउठीकन नै त्यो सानो झोलुङ्गोखाले पलङलाई राम्ररी हेर्न सक्थ्यो । "अब बिरालाको तस्बिरका साथै बिरालाको पलङ्ग पनि हेर्नुपर्ने भयो ।" नीलाले मनमनै सोचेकी थिई ।

"ए तिमीले त नुहाई पनि सकिछौ ! दलबहादुर दाइ, रानीसाहेबलाई चिया बनाएर त्याऊ । अँऽऽऽ मलाई पनि ल्याइदेऊ न, म ननुहाई खान्छु एककप चिया ।" आभासले अह्राएको थियो । दलबहादुर तुरुन्तै आदेशको पालना गर्न त्यहाँबाट हिँडेको थियो ।

"हेर न नीला ! मिलन लामो यात्राले होला, कस्तो लल्याकलुलुक भएको छ । एकचोटि डा. दत्तलाई फोन गर्नुपऱ्यो ।" आभासले पलङमा सुतिरहेको बिरालोलाई लक्षित गर्दै नीलासँग लामो समयपछि केही नजिक भएर कुरा गरेको थियो । त्यसपछि ऊ लगत्तै फोनमा डा. दत्तसँग कुरा गर्न लागेको थियो ।

उनीहरूले चिया पिइसक्ता नसक्तै डाक्टर दत्त आएका थिए । पशुडाक्टर दत्तले बिरालाको राम्ररी परीक्षण गरिसकेपछि डा. दत्तलाई लिएर आभास बैठककोठामा गएको थियो । त्यसपछि झन्नै एकघण्टासम्म डाक्टर दत्तसँग आभासले कुराकानी गरेको थियो । चियाचमेना गराएर आभासले डाक्टर दत्तलाई बिदा गर्दा रात्रिको प्रथम प्रहर बित्न लागेको थियो । "रानीसाहेबले भुजा ज्यूनार गरिबक्सेन, हजुरलाई पर्खिबक्सेको छ ।" दलबहादुर दाइले आभासलाई बेलुकीको भोजनको निम्तो गरेको थियो । "ओहो ! मैले त नुहाएकै छैन, दलबहादुर दाइ ! त्यतिन्जेल मिलनका लागि दूध ठीक पार त । त्यो मनमतीको दराज छ नि, हो त्यसमा दूधको बोतल पनि छ, त्यसलाई माझेर दूध

ल्याऊ है !" आभासले हतारहतारमा भनेको थियो । त्यसपछि झन्नै दौडँदैजसो ऊ नुहाउने कार्यमा जुटेको थियो ।

उनीहरू खानाखाने टेबुलमा पुग्दा रात धेरै बितिसकेको थियो । नीलालाई भोकले धेरै थिचेकाले गर्दा खाना खाने रुचि नै हराएजस्तो भएको थियो । "तिमीले अघि नै खाएकी भए पनि हुन्थ्यो नि नीला !" आभासले दिएको सल्लाहको नीलाले कुनै जवाफ दिन चाहिन ।

दलबहादुर दाइको सुरुचिपूर्ण परिकारले पनि नीलालाई त्यसबेला तृप्ति दिन सकेन । पेट भोकै भएर पनि नीलाको मुख भने अघाएको थियो । आभासले चाहिँ सदाझैं आफ्नो सामान्य खानपिन गरेको थियो । तर नीलालाई "आज किन थोरै खाएकी ?" भन्नु त परै जाओस् उसको थालतिर पनि उसले हेर्दै हेरेन । खानाखाने टेबुलबाट उठेर आभास आफ्ना कोठातिर लागेको थियो; नीला उसका पछिपछि ।

"बुझ्यौ नीला, मिलनलाई ज्वरो आएजस्तो छ । यी डाक्टरहरूलाई के गर्नु ? अघिमात्र जाँचेर ठीक छ भनेर गएको दत्ते, म फोन गरेर सोध्छु एकपटक ।" बिरालाको पलङमा पुगेर बिरालो सुमसुम्याउँदै आभासले भनेको थियो । त्यसपछि ऊ फोन गर्न लाग्यो । नीला आफ्नो बिछ्यौनामा पुगेर ढल्केकी थिई ।

हुन पनि आज ज्यादै थाकेकी थिई नीला । यात्राले भनौं भने आजको यात्रा त्यस्तो खास जटिल पनि होइन । कच्ची सडकमा दुईतीन दिनको यात्रा पनि उसले गरेकी छ । राजमार्गमा धेरैजसो सलल बगेको गाडीमा आज खास दु:ख भएको थिएन, तर पनि उसले अचाक्ली थाकेको महसुस गरिरहेकी थिई । त्यसैले नीलाले चुपचाप निदाउने अभिप्रायले आँखा चिम्लेकी थिई; निद्रा तर उसका नजिक आउन चाहेको थिएन । आँखा चिम्लेर थकाइ मेटाउने प्रयत्नमा ऊ लागिरही ।

डाक्टर दत्तले फोनबाटै कुनै औषधीको नाम लेखाएर छुटकारा पाउन खोजेका थिए, तर आभासले औषधी लिई आउन र एकपटक मिलनको पुन: जाँच गर्न आग्रह गरेको थियो । जसले गर्दा आधारातमा पनि औषधी बोकेर डाक्टर दत्त उनीहरूको शयनकक्षमा प्रवेश गरेका थिए । परपुरुष शयनकक्षमा प्रवेश गर्नु, त्यो पनि आफू सुतिरहेको बेला, नीलाले सरमको अनुभूतिलाई निदाएको नाटकले छोपिदिई । कालो थसुल्ले तर फुर्तिलो डाक्टरले आभासका आँखा छलेर यसो एकदुई पटक निदाएको भन्ठानिएकी नीलातिर पनि हेरेको थियो ।

"यो औषधीले यसलाई फाइदा भइहाल्छ । राजा ! अब सुतिबक्से हुन्छ; हजुरले चिन्ता गर्नुपर्दैन । बिरालो पनि औषधीको प्रभावले अब बिहान मात्रै उठ्छ ।" बिरालोलाई सुई घोचिसकेपछि दत्तले आभासलाई आश्वस्त पार्न खोजेको थियो । त्यसपछि डाक्टर दत्त बिदा हुन खोजेको थियो, तर आभासले केहीबेर अलमल्याएर बैठक कोठामा दुवै गफ गरेर बसेका थिए । झन्नै आधाघण्टा जति पछि पुन: डाक्टर दत्तलाई लिएर आभास कोठामा आएको थियो । "मैले भने नि राजा, अब यो निदाएको छ । हजुर पनि सुकला भए हुन्छ ।" डा.दत्तले बिरालोलाई स्टेथेस्कोपले जाँच्दै भनेका थिए ।

आभास बिछ्यौनामा आउँदा बिहान हुनका लागि केही घण्टामात्र बाँकी थियो । नीला पनि रातैभरि निदाउन सकेकी थिइन । यस्तो नौलो परिवेशमा निदाउनुको अनुभूति नीलाका लागि ज्यादै अनौठो र अप्रियसमेत भएको थियो । उसलाई जीवनमा पहिलोपल्ट सडकमै सुतेजस्तो लागेको थियो । त्यस रात नीला पनि निदाएकी थिइन भन्ने कुरा आभासलाई भने थाहा भएन ।

आभास बिछ्यौनामा ढल्किनासाथ निदाएको थियो । दिनभरिको थकाइले पिरोलिएको आभासको स्वाभाविक निद्रा स्वीकार गर्दै नीला भने बिउँझै पल्टिरही । असहज अनुभूतिले मर्माहत उसका आँखामा भने निद्रा आउनै सकेन ।

बिहानीपख शौचालय जाने क्रममा नीलाले आफ्ना अप्रिय दृष्टिहरू बिरालाका पलङमा नचाहँदा नचाहँदै पनि पारेकी थिई ।

जिब्रो मुखबाट अलिकति बाहिर निकालेको बिरालो लामोलामो सास फेरेर निदाएको थियो । जीर्णशीर्ण त्यो बबुराको सानो शरीरको भुँडीको भाग एकदमै छिटोछिटो बाहिरभित्र गरिरहेको थियो । “यो त मर्छ जस्तो छ, आभासलाई उठाइदिनुपर्‍यो” नीला पिसाब गर्न नगएर आभासलाई जगाउन बिछ्यौनातिर गई । तर मस्त निद्रामा भएको आभासको निद्रा बिथोल्न पनि उसले सकिन । जे होस्; ऊ पिसाब गरेर आई र पुनः बिछ्यौनामा ढल्की ।

नीलालाई निद्रा लागेजस्तो भएर आएको थियो र ऊ निदाई पनि ।

चौथो दिन

परेवाका बथानमा ऊ घेरिएकी थिई । परेवा, जताततै परेवा मात्र थिए । उसका दृष्टिले भ्याउने सम्पूर्ण दूरीसम्म परेवा थिए । त्यो एउटा भिरालो डाँडो थियो । सपनामा त्यहाँसम्म नीला आभाससँग पुगेकी थिई । आभास परेवाका बथानले छोपिएको थियो । अन्तत: परेवाभित्रै आभास हराएको थियो । नीला निसास्सिएको अनुभूतिमा आभासलाई खोज्दै थिई । त्यसै बेला नीला निद्राबाट बिउँझिएकी थिई । कोठामा भएका ठूलठूला झ्यालबाट कठिनताकासाथ घाम पस्न खोजिरहेको थियो । झ्यालमा बाक्ला खाले ठूलठूला पर्दा लगाइएका थिए । राति ढाकिएका पर्दा बिहान उघारिएका थिएनन् तर पनि पर्दाबाट छिरेको घामबाट दिन निकै बितिसकेको सहजै अनुमान गर्न सकिन्थ्यो । सपनामा देखिएका असङ्ख्य परेवाको एक किसिमको आतङ्कबाट अब नीला टाढिइसकेकी थिई । आभास सुतेको बिछ्यौनाको भाग रित्तो थियो । ऊ जुरुक्क उठी र सबैभन्दा पहिले झ्यालका पर्दा उघारी । बाक्लो पर्दाका भित्रपट्टि झ्यालको तलतिरको आधा भागमा सेतो जालीदार पर्दा लगाइएको थियो । अब घाम ह्वात्तै कोठामा पसेको थियो । काठमाडौँको फागुन महिनाको एउटा सुन्दर बिहान झन्नै झन्नै बितिसकेको थियो । नीलाले पलङमै गाँसिएको साइडटेबलमा भएको घडीमा आँखा पुऱ्याई । बिहानको नौ बजिसकेको रहेछ । त्यसै बेला बिरालो सुताइएको झोलुङ्गोमा पनि उसका आँखा परे । त्यहाँ बिरालो थिएन । “ला ... बिरालो ... !” अचानक बिहानीपखको बिरालाको दृश्य उसका आँखामा आयो ।

नीला हतारहतार आभासको खोजीमा बैठककोठातिर लम्किई, तर घर चकमन्न थियो । बाहिर निस्कने क्रममा ठूलो हलमा ऊ पुगेकी थिई । “मङ्गलमान, राजा कता सवारी भइस्यो ?” भित्तामा टाँगिएका पेन्टिङ र ठाउँठाउँमा सजाइएका मूर्तिहरूबाट धूलो सफा गर्दै गरेको घरको नोकर मङ्गलमानलाई देखेपछि उसले आभासबारे सोधेकी थिई ।

“राजा, बिरालोलाई ताजा हावा खुवाउन भनेर बगैँचामा सवारी भएको छ । किन र रानीसाहेब ?” मङ्गलमान आफूले गर्दागर्दैको काम छोडेर नीलाका अघि अदबसाथ उभिएको थियो ।

“ए ऽऽऽ त्यसो भए बिरालो मरेको रहेनछ !” नीला मनमनै ढुक्क भई । “होइन, केही होइन; यसै राजालाई नदेखेर सोधेको मात्रै ।” नीला मङ्गलमानसँग हत्तपत्त बोलेर लगत्तै त्यहाँबाट आफ्नो कोठामा फर्केकी थिई ।

नीला नुहाइसकेर बाथरुममै गाँसिएको शृङ्गारकक्षमा बसेर शृङ्गार गर्न लागी । उसले मन नलागी नलागी बाध्यता भोगेजस्तो शृङ्गार पारी ।

नीला सम्पूर्ण रूपले तयार भएर कोठामा आउँदा पनि आभास आएको थिएन । नीला बैठकमा पुगेर त्यहाँको झ्यालमा उभिई । त्यो झ्यालबाट आभासको ठूलो र मनोरम बगैँचा राम्ररी देखिन्थ्यो । नभन्दै अहिले पनि आभास बगैँचामा बनाइएका काठका जस्तै देखिने फलामको बेन्चमा आरामसँग बसेको थियो र उसको खुट्टा नजिकै बिरालो यताउति घुम्दै थियो । “बिरालो निको भएछ” उसले मनमनै ठहऱ्याई ।

“तिमी निदाएकी थियौ; उठाउन मन लागेन । मिलनलाई बिहानको हावाले राम्रो हुन्छ भनेर म सात बजे नै बगैँचामा गएको । हेरन, अहिले यो कति फ्रेस भएको छ ।” आफ्ना दुवै हातलाई छातीमा

जोडेर बिरालाका लागि बस्ने ठाउँ बनाएको आभासको छातीमा रमाएर बसेको बिरालोले नीलालाई हेरिरहेको थियो । उज्यालो अनुहार लगाएर नीलाका अघिल्तिर उभिएको आभासको छातीमा टाँसिएको बिरालाको छाउरो निसन्देह सुन्दर थियो, तर नीलालाई मन परेन । त्यहाँ आफ्नो मनको कुरो व्यक्त गर्ने वातावरण पनि नीलालाई लागेन र आभासको प्रफुल्लतालाई रमाएर साथ दिन पनि उसले सकिन ।

"तिमी आज अफिस जाने हो ?" आभासले नीलालाई त्यहीँ उभिएरै सोधेको थियो । "होइन; आजसम्म बिदा छ, भोलिदेखि जानुपर्छ ।" नीलाले आभासको अनुहार र बिरालोबाट समेत आफ्नो दृष्टि हटाएर भनेकी थिई । "तिमीले ब्रेकफास्ट खायौ ?" आभासको यस प्रश्नले नीलालाई थप चोट पुऱ्याएको थियो । यो घरमा कहिल्यै पनि एक्लै केही नखाएकी नीलालाई आभासको यो प्रश्न एकदमै पराई लागेको थियो । नीला केही पनि बोल्न सकेकी थिइन । "मङ्गलमान ! मिलनलाई उसको कोठामा लगेर राख् र यसको हेरविचार गर् । एघार बजे यसलाई औषधी खुवाउनुपर्छ । त्यस बेला तैले मलाई सम्झाएस् है !" आभासले बिरालो मङ्गलमानलाई दिएको थियो । मङ्गलमानले पनि आभासले जस्तै आफ्ना दुवै हातलाई एकअर्कासँग जोड्दै छातीमा टाँसेर बिरालाका लागि आसन बनाएको थियो । आभासको छातीबाट बिरालो हट्नेबित्तिकै नीलालाई आफूभित्रको भारी हलुङ्गो भएको अनुभूति भएको थियो । उनीहरूभन्दा अघिअघि हिँडिरहेको मङ्गलमान उनीहरूको सुत्ने कोठा र बैठककोठा बीचको एउटा ढोका खोलेर त्यहाँभित्र पसेको थियो । त्यसअघि नीलाले त्यहाँ पनि कोठा छ भन्ने यादै गरेकी थिइन । त्यहाँ बिरालाका लागि पनि छुट्टै कोठा भएको कुरा थाहा पाएर ऊ अचम्ममा परेकी थिई । नीलाले त्यसरी छक्क परेर हेरेको देखेपछि आभासका ओठमा पनि केही मुस्कान छरिएका थिए । "तिमीले देखेकी थिइनौ ? यो कोठा बिरालाको नै हो । यो घर बनाउँदा बुवाहजुरले आफ्नो स्टुडियो बनाउने हिसाबले यो कोठा

बनाउनु भएको थियो रे ! तर बुवाहजुर यो घरमा पाहुनाजस्तो भएर आउने भएकाले यो कोठा स्टुडियोका रूपमा कहिल्यै आएन । मैले बिरालो पाल्ने रहर गरेपछि मम्मीहजुरले यो कोठा मेरो बिरालोका लागि दिइस्सेको थियो ।" आफ्नो अँगालोमा नीलालाई राखेर आभासले उसलाई बिरालाको कोठामा पुऱ्याएको थियो । "यो बिरालाको दराज हो । यसमा बिरालाका लागि चाहिने सबै कुरा राखिएको छ ।" त्यो कोठामा भएको एउटा दराज देखाउँदै उसले भनेको थियो । "यी एलबममा मेरा सबै बिरालाका तस्बिरहरू छन् । कुनै फुर्सतको दिन हेरौँला ।" दराजको खापा उघारेर उसले एलबमका चाङ देखाउँदा नीला झनै आश्चर्यचकित भएकी थिई । त्यो कोठा बैठकभन्दा सानो र उनीहरूको सुत्ने कोठाकै हाराहारीको थियो । कोठाको भुइँमा टम्म पारेर गलैँचा ओछ्याइएको थियो । कोठा बन्द भइराखेर होला, कोठाबाट ओसजस्तो गन्ध तीव्र रूपमा आइरहेको थियो । "मङ्गले ! यो कोठा कहिल्यै सफा गर्दैनस्, झ्याल खोल्नुपर्दैन ? हेर गन्हाएको ।" आभासले पनि कोठाको गन्ध महसुस गरेर मङ्गलमानलाई हप्काएको थियो । मङ्गगलमान बिरालो भुइँमा राखेर झ्याल खोल्न लागेको थियो । भुइँमा राखिएको बिरालोले आभासका खुट्टानेर आएर "म्याउँ" गऱ्यो । "मेरो मिलन !" आभासले भावविभोर हुँदै पुनः बिरालो बोकेर छातीमा टाँसेको थियो । यस बेला आभासको अनुहारमा प्रसन्नताका लहरहरू आइरहेका थिए । नीलाका अनुहारमा भने ऊ आफैँले पनि थाहै नपाई बादल लागिसकेको थियो । "आभासलाई यत्ति सारै मनपर्ने यो बिरालो मलाई किन मनै पर्दैन ।" नीलाले मनमनै आफैँसँग प्रश्न गरेकी थिई । तर यस प्रश्नको जवाफ दिन उसको मनले पनि सकेन । "आभास ! यस्ता जनावरहरू पाल्दा त रेबिज हुन्छ रे होइन ?" आफूलाई बिरालो मननपर्ने कुरा नीलाले यसरी व्यक्त गरेकी थिई । "होइन, होइन; बिरालोले केही हुँदैन । ससाना बच्चाहरूलाई यसका रौँले गर्दा डिप्थेरिया हुने डर हुन्छ । ठूलालाई त बिरालाका कारण कुनै रोग भएको अहिलेसम्म सुनिएको छैन । तिमीले भनेको कुरा

कुकुर, बाँदर आदि जन्तुमाचाहिँ लागू हुन्छ ।" आभासले आफूले जानेसम्मको जानकारी नीलालाई दिँदा विद्यार्थीले मास्टरलाई पाठ बुझाए झैँ बुझाएको थियो ।

बिरालाको कोठा भनिएको त्यस कोठाका भुइँमा प्लास्टिकका केही रङ्गीचङ्गी गोलहरू छरिएका थिए । नाइलनको डोरीमा नक्कली खरायोको रौँले बनाइएको मुसो पनि त्यहाँ थियो । त्यहाँ भित्तामा भुइँबाटै ठड्याइएको एउटा ठूलो ऐना पनि थियो ।

"मङ्गले, राम्ररी खेला है मिलनलाई, यसलाई चोट लाग्ला, बिरामी पनि छ, सानो त छँदै छ ।" आभासले मिलनलाई आफूबाट अलग पार्न नचाहेजस्तो गरेर भुइँमा राखेको थियो ।

त्यसपछि त्यस कोठाबाट निस्किएर उनीहरू आफ्नो कोठामा पुगेका थिए । "तिमी बस्तै गर, म नुहाएर आइहाल्छु ।" आभासले नीलालाई कोठामा पुऱ्याएपछि भनेको थियो । "तिमी टेलिभिजन हेर्दै गर न" बाथरुमको ढोकामा पुगेर पनि आभास फर्केर आएको थियो । टेलिभिजन खोलिदिएर रिमोट नीलाका हातमा दिएर ऊ बाथरुम पसेको थियो । उसले टेलिभिजनका सबै च्यानलहरूमा आँखा पुऱ्याएकी थिई, तर कुनै पनि च्यानलमा उसको मन अडिएको थिएन ।

आभास बाथरुमबाट उसको कुनै प्रिय गीत गुनगुनाउँदै बाहिर निस्केको थियो । नीलाले सङ्गीत बुझी तर शब्द उसको सम्झनामा आएन; एकछिन सम्झँदा पनि आएन । "जाऊँ, ब्रेकफास्ट डाइनिङरुममै गरौँ" आभासले गाएको गीतको शब्द फेला पार्न लागेकी नीलालाई आभासले बाथरुमको ढोकैबाट बोलाएको थियो । त्यसपछि टी.भी. बन्द गरेर ऊ पनि आभासको पछि लागेकी थिई । आभास उत्साहित पाइलाले अघि बढ्दै थियो । नीला भने आभासकी पत्नी नभएर पाहुनाको अनुभूतिमा उसको पछिपछि डाइनिङ रुमसम्म पुगेकी थिई ।

"दलबहादुर दाइ, हामीलाई छिट्टो ब्रेकफास्ट ल्याऊ त !" भित्ताको घडी हेर्दै आभासले भनेको थियो । "राजा बाहिर सवारी होइबक्सने हो कि ? ब्रेकफास्टको समय बितिसकेकाले आज ज्यूनार गरिबक्सन्छ भन्ठानेर मैले छिट्टै भुजा नै तयार गर्दै छु ।" दलबहादुर दाइले विनम्र स्वरमा बिन्ती बिसाएका थिए । "होइन; अहिले बाहिर कतै नजाने । पौने एघार भएछ, एघार बजे मिलनलाई औषधी खुवाउनुपर्छ । भुजालाई कति बेर लाग्ला ?" आभासले सोधेको थियो । "अब पन्ध्रबीस मिनेटमा तयार भइसक्छ ।" दलबहादुर दाइले भित्ताको घडी हेर्दै भनेका थिए । "ए त्यसो भए मिलनलाई औषधी खुवाएपछि हामी भुजै खाने; हुँदैन त नीला ?" आभासले दलबहादुर दाइलाई निर्देशन दिएको थियो र सो निर्देशनमा उसले नीलाको पनि औपचारिक सहमति खोजेको थियो । "भइहाल्छ नि ! मलाई त भोक पनि लागेको छैन ।" नीलाले जवाफ फर्काएकी थिई । वास्तवमा केहीबेरअघि देखापरेको उसको भोक केही क्षणअघि अचानक हराएको थियो ।

त्यसपछि उनीहरू बैठककोठामा आएर बसेका थिए । नीलाका अनुहारमा हलुका पीडाका रङहरू छरिएका थिए । आभासका अनुहारमा उत्साह र उमङ्गका रङ पोखिएका थिए । आभासको अनुहारका रङहरूले नीलालाई थप पीडाबोध भइरहेको थियो । नीलाका लागि त्यसपछिको समय रसहीन भएरै बितेको थियो ।

त्यस दिन पनि आभास दिनभरि नै बिरालाको खोजखबरमा लागिरह्यो । दिउँसो एकपल्ट डा. दत्त पनि बिरालाको सन्चोबिसन्चो सोध्न आएको थियो । "तपाईंले ठूलो गुन लाउनुभयो डाक्टरसाहेब ! हिजो राति तपाईं नआएको भए मेरो मिलन खत्तम हुने थियो ।" आभासले डा. दत्तको ढाडमा धाप मार्दै भनेको थियो । "मैले त्यस्तो के गरेँ र राजा ! त्यो त मेरो कर्तव्य नै थियो; आफूले जानेको कुरो ।" डा. दत्तले हाँस्तै भनेको थियो । "डाक्टरसाहेब, भरे साँझ यतै बसौँ न ! आजको डिनर हामीकहाँ गरौँ हुन्न ?" आभासले डाक्टरलाई

बिदा गर्ने बेलामा उससँग हात मिलाउँदै भनेको थियो । "हो र राजा ! कति बजे आऊँ ?" डाक्टर दत्त निम्तोकै प्रतीक्षामा भएझैं उत्साही भएर बोलेको थियो । "छ बजे नै आउनोस् न, छिट्टै भेला हुँदा केहीबेर कुराकानी पनि गर्न पाइन्छ ।" आभासले भनेको थियो ।

त्यसपछि डा. दत्त बिदा भएको थियो । "बिचरो डाक्टर राति त्यसरी बोलाउनासाथ नआइदिएको भए के हुन्थ्यो के ?" डाक्टर गएको बाटोतिर कृतज्ञतापूर्ण दृष्टिले हेर्दै आभासले भनेको थियो ।

त्यसै बेलुकी डाक्टर र आभासले रक्सी पिएका थिए । नीलाले चिसो पेय लिएर उनीहरूलाई साथ दिएकी थिई । डाक्टर पाँच पेग रक्सी पिएर पनि अझै थप्ने उत्साहमा थियो । "हाम्रो तलबले यस्ता महँगाखाले रक्सी पिउन कहाँ पुग्छ र राजा ! हजुरहरूजस्तै मनकारी मानिसहरूको दयामायामा कहिलेकाहीँ पिउन पाइन्छ । त्यसो त म ज्यान गए पनि सस्तोखाले रक्सी पिउँदिन राजा ।" रक्सी लाग्दै गएपछि डा. दत्तले उसको गोपनीयता खोलेको थियो । "मानिसहरू झूटो सान देखाउँछन् । अस्तिको हप्ता पुराना सचिवज्यूको बिदाइ र नयाँ सचिवज्यूको स्वागतमा हाम्रो पशुस्वास्थ्य चिकित्सक संघका अध्यक्ष डा. पन्तले एउटा डिनरको आयोजना गरेका थिए । भुर्कुट नक्कली रक्सी; ब्ल्याकलेबल र रेडलेबलको बोतलमा च्यालेन्जर भरेर राखेको रहेछ । मैले त पहिलो पेगमै चिनिहालेँ । के भन्ने कसलाई ? चुप लाग्नु सिवाय के गर्नु र ? तर कसैलाई केही मतलब हुँदो रै'नछ । घटाघट सबैले पिए । म एकजना मात्र एक पेगमा थन्किएँ । मलाई सबैले कर गर्दै थिए तर मैले "सन्चो छैन" भनेर टारेँ ।" डा. दत्त केही लरबराएको स्वरमा बोल्दै थियो ।

"राजा, भनिबक्सियोस् त च्यालेन्जर किन भर्नुपरेको तिनीहरूलाई ! रेडलेबल धान्न नसके च्यालेन्जर भनेर नै राखिदिए भइहाल्छ नि ?" डा. दत्त आफ्नो असन्तुष्टि पोख्न व्यस्त थियो । "तर राजा, मानिसहरू च्यालेन्जरलाई रेडलेबल र ब्ल्याकलेबल भनेर

गर्वका साथ पिउँदा रहेछन् । डा. पन्तलाई सबैले सम्मान गरेका थिए, “ओहो कस्तो दिलदार मानिस, रेडलेबल र ब्ल्याकलेबल त पानीसरह खुवाएका थिए । पार्टी भनेको त त्यस्तो होस् न !” हाम्रा डाक्टरसापहरूको समूहमा डा. पन्त त हीरो नै भएका थिए ।” डा. दत्तको रक्सी अब चूप नलाग्ने गरी चम्केजस्तो थियो । “रानीसाहेबले लिई बक्सेन ?” नीलातिर पनि डा. दत्त लक्षित थियो । “उनी रक्सी पिउन्नन्” आभासले नीलाको साटो जवाफ दिएको थियो ।

आभास तेस्रो पेगको चुस्की लिँदै थियो । डा. दत्त छैटौँ पेगमा अघि बढ्दै थियो । “मलाई रक्सी लागेको जस्तो भएको छ राजा, अब मैले सुत्नुपर्छ । म घर जानुपर्‍यो ।” केही लर्बराएको आवाजमा दत्तले भनेको थियो । जुरुक्क उभिएको डा. दत्त पुनः सोफामा बसेको थियो । “भुजा खाएर जाने होइन ?” आभासले भनेको थियो । “होइन ? अब भुजा खान सक्तिनँ म, घरमा गएर थपक्क सुत्छु । फेरि स्न्याक्स धेरै खाएकाले पेट पनि भरिएको छ ।” उभिँदै डा. दत्तले भनेको थियो र फेरि थ्याच्च सोफामै बसेको थियो । “तपाईं कसरी मोटर हाँक्नुहुन्छ ? तपाईंको मोटर भोलि लैजानुहोला; अहिले मेरो मोटरमा पुर्‍याइदिन्छु ।” आभासले डाक्टरको स्थितिको अवलोकन गरेर भनेको थियो ।

“आइ एम सरी राजा ! धेरै दिनपछि राम्रो रक्सी खान पाउँदा अलि धेरै नै भएछ; मलाई होसै भएन ।” डा. दत्तले दुवै हात जोडेर भनेको थियो । “केही छैन; डाक्टर साहेब ! बरु तपाईं भुजा नखाने नै हो भने तपाईंलाई पुर्‍याएर आऊँ ।” आभासले घडीमा आँखा पुर्‍याएको थियो । घडीले दश बजाएर पनि अघि बढिसकेको थियो । विशालनगरबाट सीतापाइला डाक्टरको घरसम्म पुर्‍याएर आउन आभासलाई झन्नै एकघण्टा लागेको थियो ।

त्यस साँझ डा. दत्त र आभासका बीच धेरै बेरसम्म मिलनको रोग, उपचार, हेरचाह र उसको राम्रो स्वास्थ्यका लागि पालन गर्नुपर्ने विषयमा नै धेरैजसो कुराकानी केन्द्रित भएको थियो । झींजोलाग्दो

वातावरण र विषयले नीला आजित भइसकेकी थिई । अझ पछिल्लो समयमा डा. दत्तलाई पुऱ्याउन गएको आभासलाई रातको चकमन्नतामा पर्खेर बस्नुपर्दा नीलालाई त्यस रात अपार खिन्नताबोध भइरहेको थियो ।

"मङ्गले, ए मङ्गले ! मिलनले दूध खायो ?" डा. दत्तलाई पुऱ्याएर घरको ढोकाबाट पस्नासाथ आभास चिच्याएको थियो । "छैन हजुर" मङ्गलमानको मधुरो स्वर आएको थियो । "हेर त्यो बिचरा कति भोकायो होला ! छिटो लेर आइज त्यसको दूधदानीमा दूध ।" आभासले बिरालाको कोठामा प्रवेश गर्दै मङ्गलमानलाई आदेश दिएको थियो ।

आभासले बिरालो बोकेर बैठककोठामा ल्याएको थियो । केही बेरमै दलबहादुर दाइले दूधदानीमा दूध हालेर ल्याएका थिए । "राजा, मङ्गलेले मिलनलाई दूध खुवाउँछ । हजुरहरू भुजा ज्यूनार गरिस्योस्; चिसो भइसक्यो ।" दलबहादुर दाइले आफ्नो पछिपछि आएको मङ्गलेलाई देखाउँदै भनेका थिए । "भैगो, यता देऊ दूधदानी । यो मङ्गले केही कामको छैन । मैले बिर्संदा आज मिलन भोकै भयो । मिलनलाई दूध खुवाइसकेपछि मात्रै हामी भुजा खाने, है नीला !" आभासले नीलाको पनि सहमति खोजेको थियो । नीलाले टाउको हल्लाएर सहमति जनाएकी थिई । दलबहादुर दाइ पराजित भाव बोकेर त्यहाँबाट फर्केका थिए । मङ्गले त्यतै कतैतिर छेउलागेर अपराधी भावमा उभिरहेको थियो । सोफामा बिरालोलाई सुताएर आफू भुइँ गलैंचामा बसेर आभास दूधदानीबाट बिरालोलाई दूध चुसाइरहेको थियो । बिरालोले पनि घटघटी दूध खाइरहेको थियो । बोतलमा दूध रित्तिएपछि आभासले बिरालोलाई उसैको कोठामा पुऱ्याएर मङ्गलेको जिम्मा लगाएको थियो ।

उनीहरू त्यस रात खाना खाइसकेर आफ्नो कोठामा आउँदा घडीले बाह्र बजाउनै लागेको थियो । "पख है ! म मिलनलाई लिएर

आउँछु ।" सुत्ने कोठामा पसिसकेको आभासका आँखा रित्तो झोलुङ्गोमा परेपछि ऊ तुरुन्तै कोठाबाट बाहिरिएको थियो । त्यसको एकैछिनमा छातीमा बिरालो टाँसेर ऊ फर्किएको थियो ।

बिरालोलाई उसको पलङमा सुताएर आभास रात्रिपोसाकमा नीला नजिक आएको थियो । नीलालाई निद्राभन्दा धेरै आभासकै प्रतीक्षा थियो । आभासले अँगालोमा आफूलाई बाँध्नासाथ उसले आफ्ना मनका सबै तुसहरू पखालिसकेकी थिई । "जे भए पनि आभास मेरो हो र ऊ अब बिहानसम्म मेरो हुनेछ; रात ढीलै बितिदिए हुने थियो ।" आफ्ना मनमा यस्तै कल्पना सजाएकी नीलाले क्रमश: आफूलाई सम्पूर्ण रूपले आभासमै समर्पण गर्दै थिई । "बुझ्यौ नीला ! अब मिलनलाई केही पनि हुँदैन । हिजो राति त मलाई असाध्य डर लागेको थियो । मेरो आँखा पनि कस्तो पोलेको छ । हिजो राति निद्रा पनि पुगेको छैन । तिमी त निदायौ हैन ?" नीलालाई अँगालोमा राखेको आभासले नीलालाई आफ्नो विषय बनाउन सकेको थिएन । "हेर न, बिहान मिलन छिट्टै उठ्छ । सबेरै यसलाई बगैंचामा घुमाउनुपर्छ; मङ्गलेको भर छैन । मैले नगरे यो मर्छ ।" नीलाले आभासको अँगालोबाट निसास्सिएर आफूलाई मुक्त पारी । "हे भगवान् !" अचानक नीलालाई आफू निरीह भएको अनुभूति भयो र उसले मनमनै भगवान् गुहार्न पुगेको पनि स्वयं उसैले पत्तो पाएकी थिइन ।

"मेरो शरीर पनि कति सारो दुखेछ, दिनभरि त पत्तै पाइनँ ।" आभासले पनि नीलालाई अँगालेको हात झिकेर उत्तानो पर्दै भनेको थियो । त्यसको केहीबेरमै ऊ मस्त निद्रामा परेको थियो । निदाएको आभासको अनुहार देखेर नीलालाई यसै नरमाइलो लागिरह्यो; उसलाई क्वाँक्वाँ डाँको छाडेर रोऊँरोऊँ लागेर पनि आएको थियो । नीला रुन पनि सकिन । निद्राको समय बितिसकेको कारणले हो अथवा किन हो ? उसको निद्रा पनि हराएजस्तो भएको थियो । नीला निद्रा बोलाउने क्रममा ओल्टेकोल्टे फर्कंदै रात बिताउँदै थिई ।

पाँचौ दिन

"म्याउँ ! म्याउँ ! म्याउँ !" बिरालाको एकनासको आवाज कानमा परेपछि नीला पनि बिउँझिएकी थिई । नीला बिउँझिनुअघि नै आभास उठेर बिरालो भएठाउँमा पुगिसकेको थियो । आभासले मर्करी बत्ती बालेको कारण कोठा झलमल्ल भएको थियो । नीलाका आँखा पलङकै सिराननिर राखिएको घडीमा परेका थिए । बिहानको चार बजिसकेको थियो ।

"के भयो ! मिलन राजालाई के भयो !" आभास बिरालो भए ठाउँमा पुगेर उसलाई सधैँ झैँ छातीमा टाँसेर फकाउँदै थियो । बिरालो पनि आमाका काखमा पुगेको रुँदारुँदैको बच्चोजस्तो भएर चुप लागेको थियो । आभासको छातीमा टाँसिएको बिरालोलाई देखेर आफूमा पैदा भएको असहजपनलाई लुकाउँदै नीलाले निदाएजस्तो गरेर आँखा चिम्लिरही ।

केहीबेर छातीमा टाँसेर कोठामा यताउति डुलाएपछि आभासले बिरालोलाई पुनः उसैको पलङमा हालिदिएको थियो । त्यसपछि ऊ बत्ती निभाएर आफ्नो बिछ्यौनामा आएर सरक्क सुतेको थियो । एकैछिन पनि बितेको थिएन; पुनः बिरालो "म्याउँम्याउँ" गर्न लाग्यो । आभास जुरुक्क उठ्यो, बत्ती बाल्यो, बिरालो बोक्यो र बत्ती निभाएर कोठाबाट बाहिर निस्क्यो ।

अब नीला बिछ्यौनामा र कोठामा समेत एक्लै भएकी थिई । "बिरालोलाई त्यसको कोठामा छोडेर आभास आउँछ होला !" नीलाले

यस्तै सोचेकी थिई र ऊ आभासको प्रतीक्षामा बसिरही, तर समय क्रमशः रित्तै बितिरह्यो ।

बिहान झलमल्ल घाम लाग्दासम्म पनि आभास नीला नजिक आएन । रातभरिजसो निदाउन नसकेको अवस्थाको आलस्य बोकेर भए पनि आज नीलाले अफिस जानैपर्थ्यो । त्यसो त फोनमा सूचना गरेर पनि बिदा बढाउन नसकिने होइन । तर किन र कसका लागि बिदा लिने ? उसले मनमनै प्रश्न पनि गरी । अब उसले अफिस नै जानुपर्छ । आफ्नो निर्णयका कारण उसको शरीरमा केही मात्रामा स्फूर्ति पनि आएको थियो ।

ऊ जुरुक्क उठी, नित्यकर्म सकी र कार्यालय जाने तयारीमा जुटी । नीला अफिसका लागि रेडी भइसक्दा पनि आभासको नाकमुख उसले देखेकी थिइन । नीला बैठकमा पुगेर आभासको खोजी गर्न मात्र लागेकी थिई । त्यसै बेला मूल गेट खोलेको आवाज आयो । नीलाका आँखा मूलद्वारमै पुगे । घरको मोटर आएको थियो । मङ्गलमान पनि आभाससँगै थियो ।

“हेरन नीला ! यसलाई चेकअप गराउन डा.दत्तकहाँ पुगेर आएको । यसलाई भएको भाइरल इन्फेक्सनका कारण अझै एक हप्तासम्म औषधी खुवाउनुपर्छ भनेको छ ।” आभासले बडो चिन्तित भएर भनेको थियो । बिरालो छातीमा टाँसेर आफ्ना अगाडि आइपुगेको आभासका अनुहारमा नीलालाई हेर्न पनि मन लागेको थिएन । “म अफिस जान लागेकी” नीलाले निराश आवाजमा आफ्नाबारे जानकारी प्रस्तुत गरेकी थिई । “तिमीले ब्रेकफास्ट खायौ ? लन्च त अफिसमै गर्छ्यौ होइन ?” आभासले पनि नीलाको जानकारी लिन खोजेको थियो । नीलाले आभासको पछिल्लो प्रश्नका लागि टाउको हल्लाएर स्वीकृतिसूचक जवाफ दिएकी थिई र आभासले आफ्ना दुवै प्रसङ्गको सकारात्मक जवाफ पाएको ठहर गरेको थियो ।

आभाससँग बिदा भएर नीला घरबाट पहिलोपल्ट अफिसतिर भोकै लागेकी थिई । "नीला ! तिमी अफिसबाट चाँडो घर आऊ है ! मलाई तिमी नहुँदा नरमाइलो लाग्छ ।" आभासले नीलालाई अफिस पठाउने बेलामा अँगालोमा राखेर भन्नेछ । यो नीलाको मीठो कल्पना थियो । आभास उसलाई अफिस पुऱ्याउन पनि आफैँ मोटर हाँकेर आउला । आँखाभरि विरहको उदासी बोकेर अफिसको गेटमा उसलाई पुऱ्याउने आभाससँग छुट्टिन नीलालाई पनि गाह्रो पर्ला । यस्तै अपेक्षा बोकेकी थिई नीलाले ।

"हेमराज ! रानीसाहेबलाई अफिस पुऱ्याएर आऊ" आभासले आफ्नो ड्राइभरलाई अह्राएको थियो । त्यसपछि नीलालाई हात हल्लाएर बिदा गर्दै छातीमा बिरालो च्यापेर आभास घरभित्र पसेको थियो ।

मनमा अथाह वेदनाको भारी बोक्दै नीला हेमराजले हाँकेको मोटरमा चढेर अफिस पुगेकी थिई ।

•

"कस्तो भयो त हनिमुन ? तिमीले किन लामो बिदा नलिएकी मोरी ! एकबारको जिन्दगीमा रमाइलो गरिहाल्नुपर्छ नीलु !" उर्मिलाले उत्ताउलिँदै भनेकी थिई । कसैलाई नडाकी, कुनै सुइँको नदिई गरेको नीलाको बिहेको समाचार किल्किले नभएकी उर्मिलाका कारण अफिसमा सनसनीपूर्ण समाचार भइसकेको रहेछ । "नीला जी, यस्तो त भएन नि ! हामीलाई भोजै नखुवाई सुटुक्क आफूमात्र रमाइलो गर्ने ?" अफिसका सबै सहकर्मीहरूको एकैखाले भनाइ थियो ।

यस्तो बेला खुसी छचल्किएर कहाँ पोखूँ हुनुपर्ने नीला भने आफूभित्र पीडा उमारेर आफ्नै लागि दयनीय भएकी थिई । उसको दर्द कसैलाई बाँड्न सकिने पनि थिएन । त्यसैले यस बेला नीलाले आफ्ना ओठमा जबर्जस्ती मुस्कान फैलाउनुबाहेक केही गर्नसकेकी थिइन ।

कार्यालयको काममा व्यस्त भएको समय नीलाका लागि आत्मपीडाबाट केही राहतको उपायझैँ भएको थियो । लन्चआवरमा भने ऊ पुन: साथीभाइहरूको ठट्टारमाइलोको केन्द्रविन्दु नै भएकी थिई ।

“नीलाको त रौनक नै भिन्नै भएछ नि !”

“नीलाजीलाई अब छोड्नुहुन्न; उहाँले भोज खुवाउनै पर्छ ।”

“हाम्रो मिस्टर नीलाजीलाई पनि हेर्नुपर्‍यो नि !”

“नीलाजीको हनिमुन कता नि !”

“निकै धनी हुनुहुन्छ रे मिस्टर नीलाजी ! हङकङ, बैङ्कक, सिङ्गापुरतिरै होला हनिमुन !”

“नीलाजी हामीलाई पनि सम्झनुस् है ! बैङ्कक छिट्टै जानुभयो भने म पनि एकदुइटा सामान झिकाउँछु; मसँग डलर रेडी छ ।”

विभिन्न कुराहरू, मान्छेमान्छेका कुराकानीले नीलालाई यो आधाघण्टाको लन्चआवर घण्टौँको भएजसरी बितेको थियो ।

“किन नीला तेरो अनुहार ज्यादै मलिन छ नि ! आँखा पनि रातभरि जागै बसेजस्ता छन् । यो आभासले...” उर्मिलाले लन्च सकिएपछि एकान्त पारेर सोधेकी थिई । केही नजिक भएर उर्मिलाले गरेको प्रश्नले नीलाको मनको भित्री अंश छुनछुन खोजेको थियो । तर आफूलाई ज्यादै संयमित पार्ने क्रममा अलि कठोर हुन खोजेकी थिई ऊ “त्यस्तो केही होइन; टाउको दुखिरहेकाले पनि यस्तो भएको होला !”

“सिटामोल खान त” उर्मिलाले सहानुभूतिपूर्वक सल्लाह दिएकी थिई । “अघि नै खाइसकेँ” नीलाले अलि तर्कन खोज्दै भनेकी थिई ।

अफिसमा बसुन्जेल बनावटी मुस्कान मुस्काउँदा मुस्काउँदै त्यस दिन उसको मुख नै थाकेको थियो । बल्लतल्ल अफिस बिदा हुने बेला

भएको थियो । "नीलाजीको त मोटर आइहाल्छ, हामीलाई पो बसको भीडमा घुस्रिनुपर्छ ।" एउटी सहकर्मीले ईर्ष्याले ग्रस्त हुँदै नीलालाई हेरेर भनेकी थिई । नभन्दै छ बज्नासाथ अफिस परिसरमा आभासको मोटर प्रवेश गरेको थियो । आआफ्नो बाटो लाग्ने तरखरमा रहेका धेरैजसो सहकर्मीले त्यसबेला नीलालाई पुलुक्क हेर्दै मन्द मुस्कान पोखेका थिए ।

ड्राइभिङ्ग सीटमा आभास नै बसेको थियो । यसरी आभास नै मोटर लिएर आएको देख्नासाथ नीला पनि प्रफुल्लित भएकी थिई । "तेरै त चाँदी कटाइ छ मोरी ! गर मस्ती । जा जा छिट्टो जा, दिनभरि छोड्नुपर्दा उसलाई कति गाह्रो भयो होला ?" उर्मिलाले उत्ताउलिएर भनेकी थिई ।

"नीला तिमी नहुँदा दिनभरि कस्तो शून्य भयो, तिमीसँग छुट्टिएर बस्दा सारै नरमाइलो हुँदो रहेछ ।" आभासको मोटरतिर जाँदा नीलाले पनि आभासबाट यस्तो अपेक्षा गरेकी थिई । नीला मोटरको ढोका खोलेर भित्र बसिसकेकी थिई र आभासले एकपल्ट उसको अनुहारमा पुलुक्क हेरेर केही हाँस्न मात्रै खोज्यो र मोटर स्टार्ट गर्‍यो । "हेर न, मिलनको औषधी सकिएको रहेछ । त्यसैले औषधी पनि किन्नुपर्‍यो र तिमीलाई पनि लिएर जानुपर्‍यो भनेर म आएको । हेमराजले तिमीलाई लिन भनेर गाडी स्टार्ट गरिसकेको थियो । त्यसै बेला मैले मिलनको औषधी किन्नुपर्ने कुरा सम्झेँ । उनीहरूलाई औषधी लिन पठाउँदा अर्कै औषधी ल्याएर हैरान पार्छन् । त्यसैले मै आएको ।" आफू आउनाको कारण आभासले खुलस्त पारेको थियो । झूटै भए पनि "तिमीलाई लिन आएको" मात्र आभासले भनिदिएको भए नीलाको मनको अपेक्षाले भत्कनुको पीडा भोग्नुपर्ने थिएन ।

केहीअघि मात्र आभासलाई देख्दा नीलाभित्र उम्रिएका प्रफुल्लताका बिरुवाहरू हुर्किनै नपाई मरेका थिए । त्यसपछि उसले खुसी भएर आभासका अनुहारमा हेर्न पनि सकिन ।

पशुऔषधी पसलबाट आभासले औषधीहरू किनेर ल्यायो । नीला भने छेउ लगाइएको मोटरमै बसिरही ।

“मिलनलाई छ बजे नै औषधी खुवाउनुपर्ने, हेर न ढीलो भइसक्यो ।” आभासले नाडीघडी हेर्दै भनेपछि मोटरको स्पिड बढाएको थियो ।

उनीहरू घरपरिसरमा पुग्दा साँझको अँध्यारोले छपक्कै छोप्न लागेको थियो । बिजुलीबत्ती बलिसकेको थियो । बिजुलीबत्तीको झलमल्लले रात परिसकेको सूचना दिइरहेको थियो ।

नीला थकाइले लखतरान भएर आफ्नो कोठातिर लागेकी थिई भने आभास बिरालाको कोठाभित्र पसेको थियो । कोठामा पुगेर लुगा पनि नफेरी नीला पलङमा डङरङ्ङ पल्टेकी थिई । आफू यतिविधि थाकेको कुरा नीलालाई अफिसमा थाहा थिएन । यस बेला उसलाई कसैसँग नबोलूँ र चुपचाप सुतिरहूँजस्तो लागेको थियो । ऊ लखतरान परेकी थिई ।

“रानीसाहेब ! राजाले चिया ज्यूनार गर्न बोलाइबक्सेको छ ।” दलबहादुरदाइको छोरो सुरेश कोठाको ढोकामा उभिएको थियो । नीला झन्नैझन्नै निदाउन लागेकी थिई । “हँ, के भयो हँ ?” नीलाले आत्तिँदै सोधेकी थिई । उसले आफू आउनाको कारण पुन: दोहोर्‍याएपछि नीला मन नभईनभई पनि यन्त्रचालित झैँ उठेर सुरेशको पछि लागेकी थिई ।

आभास बैठककोठामै एउटा सोफामा बसेको थियो । त्यहीँ नजिकै भुइँमा मङ्गलमान बिरालो खेलाउँदै थियो ।

नीला पुग्दा नपुग्दै दलबहादुर दाइ चियाको सर्दाम बोकेर उपस्थित भएका थिए । सधैँ झैँ चिया नीलाले नै बनाएकी थिई । चिया बनाउँदा बनाउँदै उसको ध्यान आफ्नो कपडामा गएको थियो । ऊ अझसम्म अफिसकै युनिफर्ममा थिई । “नीला तिमीले किन लुगा

नफेरेको !" अब आभासले सोध्नेछ । ऊ सम्भावित जवाफ खोजेर पर्खिरही, तर आभासले सोधेन; अहँ राम्रोसँग हेर्दा पनि हेरेन । दुवैले चिया पिइरहे । त्यसपछिको समय गहुँगो भएर बितेको थियो । आभास त्यसैबेला टेलिभिजनको आफूलाई मनपर्ने जियोग्राफिकल च्यानल खोलेर मस्त भएको थियो । नीलाले आफूलाई पनि त्यही च्यानलमा डुबाउने प्रयत्न गरेकी थिई, तर ऊ निरर्थक भई । एकनास टेलिभिजन हेरिरहेको आभासलाई उसका आँखा छलेर नीलाले हेरेकी थिई । उसमा कुनै परिवर्तन थिएन । हिजोको आभास र आजको आभासमा रत्तीभरको पनि परिवर्तन देखिँदैन । तर किन नीलालाई आभास अर्केजस्तो लागिरह्‌यो; एकदमै पराईजस्तो आभास देखी उसले ।

"नीला ! जिन्दगीको यस मोडमा तिमी मेरो साथ हुँदा मलाई जिन्दगी सारै रमाइलो लागेको छ । अब तिमीविनाको जीवनको कल्पना पनि म गर्न सक्तिनँ ।" त्यसै बेला आभासले भनेजस्तो लाग्यो नीलालाई । उसले आभासलाई ठहऱ्याउने गरी हेरी । तर आभास भने टेलिभिजनमा देखाइएका जनावरहरूमै डुबेको थियो । टेलिभिजनको आवाजबाहेकको त्यो समय नि:शब्द थियो र त्यस समयले दिएको पीडाबाट आहत नीलाको अबचेतनको क्रन्दनले नीला बिथोलिँदै गएकी थिई ।

आभासको आफूप्रतिको पलायनलाई नीलाले खप्न सकिन । त्यसैले ऊ त्यहाँबाट उठेर हिँडेकी थिई । "नीला ! यहीँ बस न, तिम्रो अनुपस्थितिमा यो टेलिभिजनको कुनै आकर्षण हुनेछैन ।" आभासले नीलाको हात च्याप्प समातेर उसलाई आफूसँगै बसालेको कल्पना पनि नीलाले गरी, तर यो पनि उसको कल्पना मात्रै रह्‌यो । आफ्नो कल्पनाप्रति लालायित हुँदै नीला थाकेको गतिमा अन्तत: त्यहाँबाट हिँडेकी थिई । आफ्नो तुहेको अपेक्षाको बोझले गलेकी नीलाले जाँदाजाँदै पनि आभासलाई हेरेकी थिई, तर आभासले टेलिभिजनबाट आँखा

अलिकति पनि नीलातिर फर्काएको थिएन । त्यसबेला नीलालाई लाग्यो, आभासलाई ऊ हुनुको र नहुनुको खास अर्थ रहेनछ ।

"रानीसाहेब, यति थोरै किन ज्यूनार गरिबक्सेको ? मीठो भएन कि ?" त्यस बेलुकी दलबहादुर दाइले नीलालाई सोधेका थिए । "होइन दलबहादुर दाइ, आज मलाई भोक नै छैन ।" नीलाले जवाफ दिएकी थिई । "दलबहादुर दाइ, मिलनलाई दूध ठीक पार त । उसलाई औषधी खुवाउनेबित्तिकै दूध खुवाउनुपर्छ । बिहानको भन्दा अलि बढी हाल्नू है ! त्यो भोकायो पनि होला ।" आभासले आफूले खाँदाखाँदै दलबहादुर दाइलाई निर्देशन दिएको थियो ।

"नीला, तिमीले किन यति थोरै खाएकी ! तिमीले नखाए म पनि खान्नँ; कि तिमीलाई सन्चो छैन ? चेहरा पनि मलिन देख्छु ।" नीलाको कुण्ठित अपेक्षा अझै पनि आभासको उसप्रतिको समर्पणको भोकमा थियो । तर दलबहादुर दाइले भनेका शब्दहरूको सत्य जाँच गर्ने चाहना पनि आभासले यथार्थमा लिएको थिएन । उसले नीलाका थालतिर हेर्दा पनि हेरेन । लामो बसयात्रामा यात्रा गर्ने विविध दिशाका यात्रुहरूले कुनै होटलको एउटै टेबुलमा खाना खाए जसरी नै त्यस बेला उनीहरूले पनि खाएका थिए ।

नीला खाना खाएपछि सुत्ने कोठातिर लागी भने आभास बिरालाको कोठातिर लागेको थियो ।

"तिमी निदायौ ?" विगत रातहरूको अनिद्राले गर्दा पनि नीला त्यस रात साँच्चै नै निदाइसकेकी थिई । आभासले अँगालोमा बेरेको क्षण ऊ बिउँझिन पुगेकी थिई । नीलाको अपेक्षा ढीलै भए पनि पूरा गर्न आइपुगेको आभासका बलिष्ठ पाखुरालाई उसले हृदयबाट नै स्वागत गरी । यति दिनदेखि आभासका विरुद्ध आफूभित्र पलाएका विचारहरूलाई पनि उसले त्यसै बेला लघारेकी थिई । नीला धेरै दिनपछि आभासको बाहुपाशमा निर्धक्क हुन खोज्दै थिई । उसको हराएको स्वर्णिम सुख ऊ नजिक आउन लागेको थियो ।

"म्याउँ ! म्याउँ ! म्याउँ ! म्याउँ !"

प्राप्तिको नजिक नजिक पुग्न लागेका बखत बिरालाको आवाजले आभास नीलाबाट अलग्गियो । आकाशको माथिल्लो सतह छुन लागेको चङ्गा चुँडिएको अनुभूतिले मर्मान्त भई नीला । भोकाएको बेला मुखमा हालिसकेको गाँस थुतिएझैं भयो उसलाई । "एकैछिन है, मिलनलाई के भयो ?" बिरालाको पलङतिर हानिँदै आभासले भनेको थियो । कोठाको ठूलो बत्ती बालेर आभास बिरालोमा केन्द्रित भएको थियो ।

अप्राप्तिजन्य पीडाको मर्मले छटपटिएकी नीलाले आभासलाई नजाऊ भनेर रोक्न पनि सकिन र ऊ गएको सत्यलाई हार्दिकतापूर्वक स्वीकार गर्न पनि सकिन । आफ्नै शरीरको जलन र मनको आगाको रापमा नीला छटपटिइरही मात्रै ।

"हेरन, आफ्नी आमाको सम्झना आयो होला त्यसलाई । यत्तिकै कराएको रहेछ, दूधदानी मुखमा हालिदिएँ, अहिले चुसेर सुतेको छ ।" आभासले आफूलाई पूर्वअवस्थामा पुऱ्याउने प्रयत्न गर्दै भनेको थियो ।

बिजुलीद्वारा सञ्चालित अटोमेटिक मेसिन जस्तै ऊ तुरुन्तै आफ्नो पूर्वक्रियामा जुटेको थियो तर नीलाले आफूलाई कसै गरे पनि पूर्व अवस्थामा पुऱ्याउन सकिन ।

एक्लो आनन्दप्राप्तिपछि आभास एकैछिनमा मस्त निद्रामा पुगेको थियो र नीला भने अप्राप्तिको दाहमा रातभरि भतभती सल्किरही । थाहा छैन रातको पछिल्लो पहरमा पनि ऊ कतिखेर निदाई !

छैटौं दिन

"नीला, तिम्री छोरी स्मृतिले फोन गरेकी छिन्" बिहानै आभासले उसलाई उठाउँदै भनेको थियो । त्यसपछि नीला हत्तपत्त सिरानको टेबुलमा भएको फोन उठाउन पुगेकी थिई । "मामु ! हाउ आर यू, आर यू ओके ?" स्मृति बोल्दै थिई । "हेर न आज राति मैले तिमीलाई सपनामा एकदमै हाँसिरहेको देखेँ । तिमीले भनेको सपनामा हाँसेको देख्दा नराम्रो हुन्छ भन्ने सम्झेर तिमीलाई फोन गर्न मन लाग्यो ।" फोनमा उताबाट आएको स्मृतिको मायालु आवाज उसले सुनिरही । "भनन मामु, आर यू ह्यापी ?" स्मृति प्रश्न गर्दै थिई । नीलाले फोन उठाउनासाथ "स्मृति !" भन्नुबाहेक कुनै शब्द बोलेकी थिइन । अब झनै ऊ भक्कानिएर बोल्नै नसक्ने भएकी थिई । उसले स्मृतिलाई कुनै जवाफ दिन सकिन । "मामु के भयो तिमीलाई ? तिमी आज दिउँसो मेरो टिफिन टाइममा स्कुलमा आऊ ल ! प्रिन्सिपलसँग रिक्वेस्ट गरेर मलाई भेट ल ? मैले अहिले राखेँ ।" त्यसपछि फोनको लाइन काटिएको थियो । लाइन काटिइसकेको फोन हातमा लिएर नीला धेरैबेर त्यत्तिकै सुतिरही । नीलाका आँखाबाट आँसु बगिरहेका थिए भने वेदनाको गाँठो परेर उसको मनको भित्री तहमा उसलाई दु:खिरहेको थियो ।

जहिले र जतिखेर पनि उसकै सुखको मात्र चिन्ता गर्ने स्मृतिको सम्झनाले उसलाई धेरै बेरसम्म रुवाई नै रह्यो । "मैले उसको सुख कहिल्यै सोचिनँ; आफ्नो सुखप्राप्तिका पछाडि दौडिरहेँ । मेरो सुखचाहिँ

सीताले रामलाई लिन पठाएको स्वर्णमृगजस्तै भयो ।" नीलाका आँखाबाट थप आँसु बगाउन उसैका विचारहरू पनि प्रयत्नरत थिए ।

"म किन स्मृतिसँग नबोलेकी हुँला ! उसले अब कति पीर मान्नेछ । हे भगवान् ! अब म के गरूँ ? स्कुलमा फोन भए पनि विद्यार्थीलाई फोनमा बोलाउँदै बोलाउँदैनन् ।" केही अघि स्मृतिसँग फोनमा बोल्न नसकेको पछुतोले अब उसलाई सताउन थालेको थियो । "किन म जे कुरा पनि समय बितिसकेपछि मात्रै बुझ्छु; जब बुझ्छु बुझेको पनि कुनै अर्थ हुँदैन ।"

"अफिसबाट लन्च आवरमा स्मृतिलाई भेटेर आउनुपर्‍यो ।" नीलाले मनमनमा ठहर गरी । स्मृतिलाई भेट्न जाने कल्पना मात्रले पनि उसको शरीरमा स्फूर्ति आयो । ऊ उठेर नित्यकर्ममा लागी ।

नीला चङ्गा भइसक्ता नसक्तै आभास पनि उसको बिरालोलाई बिहानको ताजा हावा खुवाएर आइपुगेको थियो । "ए तिमी त रेडी भइसकिछौ; म पनि फ्रेस भइहाल्छु है ! अनि सँगै ब्रेकफास्ट खाने ।" आभासले उसलाई देखेर भनेको थियो ।

आभास तयार भएर आउन्जेल नीला आजका अखबारहरूमा अलमलिएकी थिई । "तिमीलाई ढीलो भयो होला हैन ? ल जाऔँ ।" त्यसपछि उनीहरू डाइनिङ रुममा गएका थिए ।

"म तिमीलाई पुर्‍याउन जान्छु" ब्रेकफास्ट खाँदाखाँदै आभासले भनेको थियो । आभासका कुरा सुन्नासाथ नीलाको ओइलाएर झर्न आँटेको मन पनि जाग्न खोजेको थियो । निमेषभरमै आमूल परिवर्तन हुन सक्ने आफ्नो मन देखेर ऊ आफैँ छक्क पनि परेकी थिई । पुलकित मनका कारण अचानक आफूमा भरिएको उत्साह सँगाल्दै ऊ मोटरसम्म पुगेकी थिई । "हेर न, हिँड्ने बेलामा यो पछि लाग्यो । यसलाई पनि मोटरको बानी पार्नुपर्‍यो ।" मोटरमा ड्राइभिङ्ग सीटमा बस्न लागेको आभासका छातीमा उसको बिरालो टाँसिएको थियो ।

त्यो दृश्यले नीलाको एकैछिनअघि उम्रिएर पलाउन लागेको उत्साह फेरि ओइलायो । उसको अनुहारमा केही क्षणअघि मात्रै देखापरेको चहक ऱ्याप्प निभेको थियो । “एकैछिन पनि बिरालो नभई हुँदैन यसलाई, कस्तो वाहियात मानिस रहेछ !” नीला आक्रोशित समेत भएकी थिई । तर मनमा जत्रै आँधीहुरी चले पनि नीला आफूलाई संयमित पारेर, सबै कुरा लुकाएर सामान्य अवस्थामै रही ।

आफ्नो आक्रोश आफूभित्रै बलपूर्वक दबाउने प्रयत्नमा ऊ केही शिथिल पनि भएकी थिई ।

नीलाको अफिस आइपुगेको थियो । नीला भारी मन बोकेर मोटरबाट ओर्लेकी थिई । आभास र नीलाका बीचमा बिरालो बसेको थियो । नीला ओर्लेपछि बिरालो र आभास मात्रै मोटरमा थिए । नीलाले मन नपराएको दृष्टिले बिरालोलाई हेरी र आभासलाई पनि हेरी । आभास हाँसिरहेको थियो । नीलाले पनि उसको हाँसोको प्रतिउत्तरमा हाँस्न खोजी र जबर्जस्ती ओठमा मुस्कान ल्याएर आभासलाई औपचारिक बिदाइ गर्न हात पनि हल्लाएकी थिई ।

“मिस्टर नीलाजी त ह्यान्डसम पनि हुनुहुँदोरहेछ नि !”

“नीलाजीभन्दा भाग्यमानी को होला र ! धन र रूप दुवै भएको मान्छे पाउनु चानचुने कुरा हो र !”

नीला मोटरबाट ओर्लेको दृश्य हेरिरहेका उसका केही सहकर्मीहरूका भनाइ पालैसँग उसैतर्फ लक्षित थिए । नीला भने निर्विकार भावले आफ्नो कार्यव्यस्ततामा अलमलिन खोजिरहेकी थिई ।

सातौं दिन

बिहान नीला बिउँझिँदा कोठामा निकै उज्यालो पसिसकेको थियो । बिहानको घाम पनि निकै चर्को भएको थियो, बाक्लो पर्दा पनि छिचोलेर कोठामा घाम पसेको थियो । आफ्नै बिछ्यौना नियाल्न पुगे नीलाका आँखा । बिछ्यौनाको आभास सुतेको भाग रित्तो थियो । ऊ कुन बेला उठ्यो ? नीलालाई पत्तो भएन । "मेरी रानी ! बिहान पनि बित्न लाग्यो" बिहे गरेको दोस्रो दिनको बिहान नीलाका ओठमा चुम्बन गरेर आभासले उसको निद्रा बिउँझाएको घटनाको मृदु स्मृति भएर आयो उसलाई ।

त्यसै बेला उसका आँखा पलङ्को सिरानीमा भएको घडीमा परे; सानो काँटाले आठको अङ्क पनि नाघिसकेको थियो । "आज अफिस नजानुपर्‍यो" नीलाभित्र त्यसै त्यसै आलस्यले जरा गाड्यो । पलङ्कै टेबुलमा भएको टेलिफोनबाट नीलाले आफ्नो इन्चार्ज रघुजीलाई जानकारी गराई । भोलि पनि नआउने कुरा गरेपछि उनले सोमबारको निधो मागे । नीलाले सोमबार पक्का अफिस आउने निर्णय दिई । त्यसपछि नीलाले आफू निक्कै फुर्सदिलो भएको अनुभूति गरी ।

"आभास के गर्दै होला ?" मनले प्रश्न गरेपछि नीला अनायास कोठाको बगैँचापट्टि खुल्ने झ्यालमा पुगेकी थिई । पर्दा उघार्नासाथ नीलाका आँखा आभासका ढाडमा गएर ठोक्किए । आभास उसको बिरालोसँग तन्मय भएको थियो । आभासको बगैँचा पनि रमाइलो

थियो । फागुन महिनाको अन्तिमतिर काठमाडौँका बगैँचामा बहार आउँछ । पुस र माघको चिसो याममा कठचाङ्ग्रिएका बोटबिरुवाहरू फागुनको न्यानो पाउनासाथ रमाएर आङ तन्काउन थाल्छन् । त्यसैले बिहानको घाम तापेर फूलबारीको आनन्द लिँदा एउटा स्वर्गीय अनुभूति हुने गर्छ । तर यो आनन्दको अनुभूति भन्ने कुरा पनि मनको खुसी र दु:खसँग गाँसिएको हुँदो रहेछ । मान्छेको मनमा वैराग्यको बोलबाला भएका बेला जस्तोसुकै रमाइलोले पनि आनन्द सञ्चार गर्न सक्तो रहेनछ ।

आज पनि आभासको फूलबारीमा आउँदै गरेको बहारले नीलालाई कुनै आनन्दको अनुभूति गराउन सकेन । बिरालोसँग तन्मयता गाँसेको आभासलाई देखेर कसोकसो डाँको छोडेर रूँरूँ जस्तो लाग्यो नीलालाई ।

पर्दा उघारे पनि धेरै बेरसम्म फूलबारीको दृश्य उसले हेरिरहन सकिन । नीलाभित्र फूलबारीको हावासँगसँगै नमीठोपन पनि प्रवेश गरिसकेको थियो ।

गलेको शरीरको भारी उसले पुन: आफ्नो बिछ्यौनामा बिसाई ।

“नीलु ! तिमीलाई ढीलो भएन आज ?” हस्याङफस्याङ गर्दै आभास कोठामा आएको थियो । “नीलु ! मिल्छ भने आज एक दिनको बिदा लेऊ न; तिमी र म आज कतै घुम्न जानुपर्छ ।” आभासले अँगालामा राखेर यसो भन्नेछ भन्ने अपेक्षाले तुरुन्तै गाँजेको थियो नीलालाई । “नीलु ! के तिमीलाई सन्चो भएन ?” प्रत्यक्षत: आभासले नीलाको निधार छामेको थियो । नीला भने आँखा चिम्लिएर सुति नै रहेकी थिई । “मैले आज अफिस बिदा लिएकी छु” नीलाले आँखा चिम्लिएर नै जवाफ दिएकी थिई । आँखा खोलेर आभासको अनुहार हेर्ने मोह पनि पटक्कै भएन उसलाई । “तिमी फ्रेस हुने होइन ? म जाऊँ बाथरुम ?” आभासले नीलासँग अनुमति लिँदा नलिँदै शौचालयतर्फ

प्रवेश गरेको थियो । आभास शौचालयबाट निवृत्त भएर निस्कँदा पनि नीला भने बिछ्यौनामा उही अवस्था र गतिमा थिई ।

“नीलु ! तिमी पनि फ्रेस भएर आइहाल, भोक लागेको छ ब्रेकफास्ट खाइहाल्नुपर्छ । मिलनलाई दूध खुवाउन मङ्गलेलाई म अह्राउँछु ।” आभास नीलासँग बोल्दानबोल्दै कोठाबाट बाहिरिएको थियो । आभास बाहिर निस्किएपछि पनि धेरैबेर नीलाले आभास त्यही बाटोबाट फर्कने आशामा त्यतै हेरिरही । “मेरी नीलु ! तिमीविनाको यो बिहान ज्यादै निरस बित्यो । बिन्ती, अब अबेर नगर; आज हामी साथै रमाउने ।” आभास फर्केर आउनेछ र नीलाका गाला, ओठ, निधार र यत्रतत्र चुम्बन गरेर आफ्नो भरखरै मात्र नुहाएको केशको चिसोपनले नीलालाई ताजा पार्नेछ । नीलाले चाहँदानचाहँदै पनि फेरि पनि यस्तो कल्पना गरी । तर यसपालि पनि उसको कल्पना कल्पनाकै घेराभित्र मात्र रह्यो । अर्थात् त्यसो हुँदै भएन; ऊ आएन, आउँदै आएन ।

“रानीसाहेब, राजाले ब्रेकफास्ट खाइस्यो रे ! हजुर नुहाएर ब्रेकफास्ट खान गइस्यो रे ! राजा मिलनलाई लिएर डाक्टर देखाउन गैस्यो भन्दिनू भनिस्या’छ ।” सुरेशले कोठाको ढोकैबाट समाचार सुनाएर फर्केको थियो । त्यो केटो तुरुन्त आएर तुरुन्तै फर्केको पनि थियो ।

ऊ गइसकेको भए तापनि उसले बोलेको आवाजको तरङ्ग भने नीलाका कानभित्रबाट मनको कुनै कुन्तरमा पसिसकेको थियो ।

आशाको ससानो त्यान्द्रो पनि चुँडिएको मनस्थितिमा नीला बिछ्यौनाबाट जुरुक्क उठेकी थिई । लक्ष्यविहीन हुन खोजेका उसका पाइलाहरू शौचालयतर्फ लागेका थिए ।

सुरेश त्यसपछि पनि ब्रेकफास्टको निम्तो गर्न आएको थियो । एकैचोटि भात खाने सूचना दिएर नीला बिछ्यौनामै ढल्केकी थिई । नुहाइधुवाइ सकेर केहीबेर ध्यानमा बस्ने आफ्नो आदतअनुसार आज

पनि ऊ ध्यानमा बसेकी थिई । तर मनस्थितिमा आँधीबेहरी दौडिरहेकाले उसको ध्यान पटक्कै एकत्रित हुन सकेको थिएन । केहीबेरको असफल प्रयत्नपछि उसले आफूलाई ध्यानको आडम्बरमा बाँध्न उपयुक्त पनि ठानिन ।

“तिमी सुखी भएको हेर्न चाहन्छु, मम्मी, तिमी सुखी हुनुपर्छ ।” स्मृतिले भनेका शब्दहरू नीलाका मनभित्र आइरहे ।

“के म आभाससँग सुखी हुन सक्छु ?” नीलाले पहिलोपल्ट आफूले आफैँसँग प्रश्न गरी । यो प्रश्नको उत्तर नीलाको अन्तर्मनले उसलाई दिन सकेन । प्रश्नलाई आफैँभित्र खेलाएर सम्भावित उत्तरहरू खोज्नमा नीलाको मनस्थिति प्रयत्नरत रह्यो ।

“रानीसाहेब, भुजा ज्यूनार गर्न सवारी होस् अरे ! राजा डाइनिङ रुममा होइसिन्छ ।” पुनः सुरेश नै निम्तो बोकेर आएको थियो ।

“हेर न, मिलनलाई तागतको औषधि लेखिदेऊ भनेर डाक्टर दत्तकहाँ लगेको थिएँ । उसले लेखी त दियो तर त्यो औषधि कतै पाइएन । अब भात खानेबित्तिकै म पाटन र भक्तपुरका औषधि पसलमा यो औषधि खोज्न जान्छु । तिमी मसँग जाने हो ?” नीला डाइनिङ टेबुलमा पुग्नासाथजसो आभासले भनेको थियो । “होइन म आज कतै नजाने, आज आराम गरेर बस्छु ।” नीलाले आभासको अनुहारमा नहेरी भनेकी थिई । दलबहादुर दाइले खानाका विशेष परिकारहरूले टेबल सजाएका थिए । नीलाले नाममात्रैको खाना आफ्नो थालमा हालेकी थिई । आभासले उसको सधैँको मात्राअनुसारको खाद्यपदार्थ आफ्नो थालमा भरेर खान पनि थालिसकेको थियो ।

“किन र रानीसाहेब, हजुरलाई मैले तयार गरेको खानेकुरा मीठो लागेन कि ? किन होला नारायणघाटबाट फर्केर आइबक्सेपछि हजुरले मन लगाएर भुजा ज्यूनार गरिबक्सेकै छैन । केही उचनीच भएको भए क्षमा पाऊँ । हजुरको रुचिको जानकारी पाए त्यसैअनुरूपको

भान्सा तयार गर्ने थिएँ ।" दलबहादुर दाइले अत्यन्तै विनम्रतासाथ नीलाबारेको आफ्नो अनुसन्धान प्रस्तुत गरेका थिए ।

दलबहादुर दाइले नीलाका बारे उल्लेख गरेका कुराहरू अर्थात् विगत चार दिनदेखि उसले खाना खाने कुरामा रुचि नलिएको कुरा सत्य थियो । आफूलाई माया गरेर, आफ्नाबारे चासो राखेर दलबहादुर दाइले कुरा मात्र गरिदिँदा ती कुराले नीलाका अन्तरमनको कुनै कोमल मांसपेशी बेस्सरी दुखेको थियो । "होइन दाइ, त्यस्तो केही होइन; तपाईंले तयार गर्नुभएको खानामा कुनै दोष छैन । मलाई नै खानमा रुचि नभएको मात्रै हो ।" नीलाले भित्रभित्रै ऋन्नै पग्लन खोज्दै भनेकी थिई । "शरीर बिसन्चो भयो कि ? डाक्टरसँग जाँच पो गराउनुपर्छ कि ?" दलबहादुर दाइले थप आत्मीयता प्रकट गरेका थिए ।

"होइन, त्यस्तो बिसन्चो पनि केही छैन ।" नीलाले टार्न खोजेर भनेकी थिई ।

दलबहादुर दाइको नीलाप्रतिको स्नेहपूर्ण व्यवहारले नीलालाई भावविह्वल पारेको थियो । "आभासले मलाई यही कुरा भनेको भए ? उसले पनि मैले खाएनखाएको विचार गरेको भए ?" दलबहादुर दाइले गरेको मायालु खोजीनीतिले नीलालाई पुनः आभासप्रति उपेक्षित पारेको थियो । प्रत्यक्षतः आभासले दलबहादुर दाइले नीलासँग गरेका कुराकानीसँग पनि कुनै सरोकार राखेको थिएन । खानाको स्वादमा डुबेर ऊ एकनास खाइरहेको थियो । "हिँड, आजै डाक्टरलाई देखाइहाल्नुपर्छ, यस्तो कुरामा बेवास्ता गर्नै हुन्न ।" बिहे गर्नुभन्दा एक महिनाअघि नीलाले दाँत दुख्यो भन्नासाथ आभासले नीलालाई तुरुन्तै दाँतको डाक्टरकहाँ पुऱ्याएको घटना नीलाले सम्झन पुगी ।

"मिलनले मलाई मेरो जिन्दगीको रमाइलो पुनः फर्काइदिएको छ नीलु ! मलाई मिलनलाई भेटेको दिनदेखि यो संसार रमाइलो

लागेको छ । मनमतीसँग म यसरी नै रमाएको थिएँ । रूपाको दुष्टताले गर्दा उसलाई मसँग छुट्टयाइदिई । त्यसैले मिलनलाई म एकैछिन पनि आफ्नो आँखाबाट ओझेल पार्न चाहन्न । कसले कुन बेला के गर्छ, त्यो निरीह जीवले केही बुझ्दैन ।" आभासले खाइसकेपछि उनीहरू दुवै बिरालाको कोठाको ढोका अगाडि पुगेका थिए । "हेर न, हिजोआज त यसले पनि मलाई कस्तो पछ्याउँछ ।" बिरालाको कोठामा प्रवेश गरेको आभासलाई देख्नासाथ सुतिरहेको मिलन म्याउँ गर्दै आभासको खुट्टामा आएर लुटपुटिएको थियो । "मिलु !" आभासले खुट्टाको बिरालोलाई भावविभोर हुँदै दुई हातले उचालेर छातीमा टाँसेको थियो ।

आभासको यस्तो प्रसन्नतालाई नीलाले भने धेरैबेरसम्म हेर्न सकेकी थिइन । "म कोठामा गएँ है !" नीलाले आभासलाई जानकारी दिएकी थिई तर उसको प्रतिक्रिया सुन्न त्यहाँ पर्खेकी भने थिइन ।

"म आभाससँग सुखी हुन सक्छु ?" आफ्नो बिछ्यौनामा ढल्कनासाथ नीलाभित्रजागृत प्रश्नले उसलाई पुन: गिजोल्न लागेको थियो । "आभास र मेराबीच आएको बिरालोलाई म स्वीकार्न सकुँला ? आभासले मलाईभन्दा बिरालोलाई माया गर्छ । मिलनसँग टाँसिएको आभासलाई मैले स्वीकार गर्न पनि त सकिरहेकी छैन ।" अनगिन्ती तर्कवितर्कले नीलालाई पछ्याइरहे ।

"म के गरूँ ? यो जीवन र हिजोको मेरो जीवन मेरा लागि कुन राम्रो ? यसरी दिनरात छटपटिएर बाँच्नु राम्रो हो अथवा एकातिर लागेर शान्त भएर बाँच्नु राम्रो हो ? के म आभासलाई तिमी बिरालो र ममध्ये एकलाई रोज भन्न सक्छु ? बिरालोसँगको मेरो प्रतिशोधले आभासका लागि म र रूपाबीच के भिन्नता होला र ? जब म आभाससँग गाँसिएको उसको बिरालो सहन सक्तिनँ भने आभासले पनि रूपाको पुनरावृत्ति सहन सक्तैन ।" नीलाले आफैँसँग प्रश्न पनि गरेकी थिई र आफैँले उत्तर पनि पहिल्याएकी थिई ।

"मलाई आभासको धनसम्पत्तिको आडम्बरी सुख चाहिएको हो या आभासको सम्पूर्ण माया ? अब म के आभाससँग बिरालोलाई हैन मलाई माया गर भनेर मायाको भीख मागूँ ? अप्रत्याशित आभासले मेरो झोली भरिदियो भने पनि त्यस्तो मागेको मायाले के म तृप्त हुन सकुँला ?"

"आभासले मलाई जसरी स्वीकारेको छ यही रूपमा सधैँ स्वीकारिरहला । तर के म आभासलाई यही रूपमा स्वीकार्न सक्छु ? सामाजिक धाकरवाफका लागि यदि मैले आभाससँगको मन नपर्दो सम्बन्ध स्वीकारिरहेँ भने पनि म आफ्नै लागि रमाएर बाँच्न सकुँला ?"

"मैले अब आभाससँग छुट्टिनुपर्छ । मैले आभाससँग कानुनी बिहे नगरेकाले कानुनी पारपाचुके गर्नु पनि आवश्यक छैन । मैले आभाससँग छुट्टिनुको कारण कसैलाई भन्न पनि सक्तिनँ । मैले भनेँ भने पनि कसैलाई बुझाउन सक्तिनँ । जतिले मैले आभाससँग बिहे गरेको थाहा पाएका छन्, आभाससँग अलग्गिँदा तिनीहरूका दृष्टिमा म हास्यास्पद हुनेछु । आभाससँग छुट्टिएपछि दर्पणसँगको सम्बन्धका लागि पनि मानिसहरूले मलाई नै दोषी ठहऱ्याउनेछन् । त्यो लाञ्छना भोग्नका लागि पनि मैले आफूलाई तयार राख्नुपर्छ किनभने म अहिलेको यो पीडाबाट मुक्ति खोज्दै छु ।"

वर्तमानसँगको उन्मुक्तिका लागि आफ्नै विचारहरूका जन्जालमा जेलिएको आफ्नो अस्तित्वरक्षामा नीला तैनाथ थिई ।

"म अरूका आँखाले शङ्कास्पद र केही घृणाकै छायाँभित्र देखिउँला पनि तर आफू आफ्नै नजरमा भने चोखो हुनेछु । अब म आभाससँग बस्नु भनेको आभासप्रतिको छल हो र म आफैँसँग पनि यो छल मात्रै हुनेछ ।" नीला आफू आफैँसँग कुरा गरेर केही दह्रो पनि भई ।

त्यसै बेला फोनको घण्टीले उसको एकान्त भङ्ग गरेको थियो । "त्यहाँ नीलाजी हुनुहुन्छ होला ?" फोनमा उतापट्टिबाट कुनै पुरुषस्वर आएको थियो । "म बोल्दै छु, यहाँ को बोल्नुभयो ?" अपरिचित आवाजसँग नीलाले परिचय मागेकी थिई । "हजुर म रामजी शर्मा, हजुरले मसँग घर किन्ने कुरा गर्नुभएको थियो । अहिले दुईचारओटा फ्ल्याटहरू बिक्रीमा भएकाले हजुरसँग सम्पर्क राखेको ।" त्यस मानिसले आफ्नो परिचय र उद्देश्य पनि भनेको थियो । उसले परिचय दिँदा नदिँदै नीलाका सम्झनामा आएको थियो; ऊ घरजग्गा बिक्रीवितरण गर्ने दलाल थियो । फोन हातमा लिएर उसलाई के भनूँको मनस्थितिमा नीला अलमल्ल परिरही । "आज हजुरलाई फुर्सत भए" उताबाट रामजीको आवाज आएको थियो । "घरहरू राम्रा राम्रा छन्, भनेजस्तो घर भन्नेबित्तिकै पाइँदैन । अहिले भेटिएको बेला, मैले हजुरको अफिसमा फोन गरेर यो नम्बर पत्ता लगाएको हजुर ! हजुरलाई रोजाएर मात्रै अरूलाई देखाउँछु हजुर ! त्यसैले हजुर आजै ..." रामजी आत्मीयताका साथ बोलिरहेको थियो । उसको व्यावसायिक आत्मीयता पनि यसबेला नीलालाई मन परेको थियो ।

"तपाईंलाई कहाँ भेट्ने ?" नीलाले अनायास सोधेकी थिई । "हजुर बल्खुको चोकमा आइपुग्नुस् ठीक एक बजे; अहिले पौने बाह्र बजेको छ ।" उसले भनेको थियो । नीलाले पनि उसले भनेको समय ठहऱ्याउन घडी हेरेकी थिई । "हुन्छ, म आइपुग्छु" नीलाले निर्णय पनि दिएकी थिई । त्यसपछि नीला तयार भएर त्यहाँबाट फुर्तिलो चालमा निस्किएकी थिई ।

"नीलु ! अफिस नजाने भनेको होइन ?" साँझ नीला घर फर्केपछि आभासले सोधेको थियो । धेरै दिनपछि आभासको दृष्टि नीलालाई परिचितजस्तो लागेको थियो । तर नीलाले यस कुरामा पटक्कै ध्यानै दिइन । "हेर न, म त दिनभरि मिलनको औषधि खोज्दाखोज्दा हैरान भएँ । दत्तलाई भेट्न पनि दुईपल्ट उसको अस्पतालमा पुगेँ । बल्लतल्ल

भेटेर औषधिको नाम फेरेपछि किनेर ल्याएँ ।” आफ्नो प्रश्नको नीलाबाट जवाफ सुन्नुभन्दा पहिले नै आभासले आफ्नो बेहोरा प्रस्तुत गरेको थियो । नीलाले कुनै रुचि नभए पनि आभासका कुराहरू सुनिरही, अथवा सुन्नुको बहाना गरिरही ।

“म साथीकहाँ गएकी थिएँ ।” आफूले आजै घर किनेर दर्तापास पनि गरेर आएको साँचो कुरा आभासलाई सुनाउन मनै लागेन नीलालाई । त्यसैले आभाससँगको सङ्गतमा नै पहिलोपटक झूटो बोलेकी थिई नीलाले । यसरी आभाससँग झूटो बोलेको क्षण उसभित्र धेरै दिनपछि अर्कै किसिमको आनन्दको लहरले सरर छोएर गएको थियो ।

त्यस बेलुकी पनि सधैँझैँ उनीहरू खाना खाएपछि छुट्टिएका थिए । नीला सुत्ने कोठातिर लागी, आभास बिरालो बोकेर बैठककोठातिर लाग्यो । “तिमीलाई छिट्टै निद्रा लाग्छ, म मिलनलाई औषधि खुवाएर मात्र आउँछु” छुट्टिने बेलामा आभासले नीलाको ढाडमा धाप मार्दै भनेको थियो ।

“आभास मेरो होइन, हुन पनि सक्तैन । ऊ बिरालाको हो र उसलाई मैले बिरालोबाट खोस्नु पनि हुँदैन ।” सुत्ने कोठामा पस्दापस्दै नीलाको मनले ठहर गरेको थियो ।

त्यस रात पनि नीलाको निद्रित अवस्थामै सधैँझैँ आभासले आफ्नो आवश्यकता पूरा गरेको थियो । “नीलु ! म तिमीलाई माया गर्छु, धेरै नै माया गर्छु ।” बितेका रातहरूमा झैँ यो वाक्य आभासले त्यस रात पनि दोहोर्‍याएको थियो । बितेका रातमा यही वाक्यले नीलालाई केही क्षणका लागि भए पनि अभिभूत पार्ने गर्थ्यो । ऊ त्यस क्षणको उन्मादमा दिनभरिको आभासको पराईपन बिर्सिने गर्थी । तर त्यस रात भने आभासको वाक्यले नीलालाई कुनै स्पर्श गर्न सकेन । किनकिन नीलालाई त्यसबेला आभाससँग प्रतिप्रश्न गर्न मन लाग्यो ।

"म र मिलनमध्ये कसलाई धेरै माया गर्छौ ?" नीलाले सोधेकी थिई । आभासले के जवाफ दिन्छ भन्ने कुरा पनि नीलालाई थाहा नभएको होइन तर पनि त्यस बेला उसलाई सोध्नै मन लागेको थियो । "उसलाई पनि माया गर्छु । तिमीलाई मैले भनेको होइन, बिरालो मेरो प्रिय जीव हो । म बिरालोलाई अति नै मन पराउँछु । अहिले मलाई लाग्छ मिलनविना म बाँच्न पनि सक्तिन होला नीलु ?" भन्दाभन्दै आभासको आवाजमा तरलताले छोएको थियो । तर नीलालाई त्यस बेला आभासको तरलता पनि नदी किनारको बालुवाजस्तो लागेको थियो ।

कताकता दुखेजस्तो भए पनि आभासको जवाफ सुनेपछि नीलाले आफूलाई कुनै असर नपरेको जस्तो गरेर आभाससँग अपरिचित हुन खोजी ।

"आभास !" नीलाले बिस्तारै बोलाउँदा आभास पूर्ववत् आश्वस्त थियो र आनन्दको पौडीमा निदाउन लागेको थियो । "आभास ! भोलिदेखि म आफ्नै फ्ल्याटमा फर्कंदै छु । आज दिउँसो म आफ्नो फ्ल्याट किन्न गएकी थिएँ ।" आभासको रमाइलोमा सायद वज्रपात भएको थियो ।

"किन नीला तिमीलाई यहाँ के भयो ? के मैले कुनै गल्ती गरें ? त्यस्तो कुरो नगर नीला ! मलाई छोडेर नजाऊ । म तिमीलाई असाध्य माया गर्छु ।" आभासले फरक्क फर्केर नीलालाई आफ्नो अँगालोमा बाँध्दै भनेको थियो । आभासको एक स्पर्शले नै रोमाञ्चित हुने नीलाका इन्द्रियहरू यस बेला पत्थरका जस्ता भएका थिए ।

"आभास ! मानिसलाई बाँच्नका लागि चाहिने सबैभन्दा आवश्यक कुरा मनको सुख रहेछ । मैले तिमीबाट मनको सुख पाउन सकिनँ । माया त म पनि तिमीलाई नै गर्छु, तर खोइ म तिमीसँग खुसी हुन सकिनँ र खुसी भएको बहाना बनाएर म तिमीलाई झुक्याउन पनि

सक्तिनँ; अरु आफूलाई त सक्तै सक्तिनँ ।" नीलाले एकदमै हतारहतार भनेकी थिई ।

त्यसपछि उनीहरूबीच कुनै संवाद भएन । त्यस रात आभास कतिखेर निदायो नीलालाई थाहा भएन तर नीला भने अनिद्रालाई लत्याएर अघि बढेकी थिई ।

•

"तिमी आफ्नो निर्णय फिर्ता गर्न सक्तिनौ ?" त्यस बिहान आभासले नीलासँग आग्रहका स्वरमा भनेको थियो । "आभास ! तिमी मेरो जीवनमा आएका एकजना असल मित्र हौ । हाम्रो सम्बन्धले मित्रताको रेखाभन्दा अघि बढ्नु हुँदैनथ्यो । गल्तीलाई जबर्जस्ती अँगालेर कसैको जीवन पनि कुण्ठित हुनुहुँदैन । हामी दुवैको आआफ्नो जीवन आआफ्ना लागि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ । तिमीसँग बिहे गर्नुको भूल सच्याएर अब म तिमीसँग छुट्टिएर बाँच्न चाहन्छु । आभास मलाई लाग्छ हामी दुवैको वैवाहिक जीवनबाट हामी दुवैले एकअर्कालाई मुक्त गर्नुमै हामी दुवैको कल्याण छ ।" नीलाले उसको र आभासको सम्बन्धलाई परिभाषित गर्दै आफ्नो निर्णय सुनाएकी थिई ।

"मैले तिमीबाट यस्तो अपेक्षा गरेको थिइनँ, नीला !" आभासको अन्तिम स्वर थाकेको थियो । "मैले पनि तिमीबाट यस्तो अपेक्षा कहाँ गरेकी थिएँ र ?" नीलाले आभासलाई त्यसबेला मनमनै मात्र जवाफ दिएकी थिई । प्रत्यक्षत: नीलाले आभासलाई केही पनि भनेकी थिइन, मात्रै हेरिरहेकी थिई अनौठो दृष्टिले । यत्तिका दिन आफ्नो भएको आभास त्यस क्षण नीलालाई एकदमै पराई लागेको थियो । चिनेको मान्छेजस्तो तर मन नपराएको मान्छेजस्तो । आफ्नोजस्तो तर आफ्नो हुँदाहुँदै बिरानो भइसकेको मान्छेजस्तो । कस्तोकस्तो ठम्याउन पनि सकिन उसले र त्यसपछि हेरिरहन पनि सकिन आभासलाई ।

सूत्र जानेर पनि मिल्न नसकेको हिसाबजस्तै भएको थियो उनीहरूको दाम्पत्यजीवन । किन र कसरी अनि के भयो ? आभासले चाल पाउन पनि सकेन ।

आभासको ड्राइभर हेमराजले नीलालाई उसको नयाँ फ्ल्याटमा पुऱ्याइदिएको थियो ।

•

आभास र नीलाको दाम्पत्यको प्रण त्यसपछि सकिएको थियो तर जीवन सकिएको थिएन ।